Postavení a vliv hazardu na kriminalitu a společnost

The Status and Influence of Gaming on Crime and Society

Bc. Karel JORDÁN

Diplomová práce
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení:	**Bc. Karel JORDÁN**
Osobní číslo:	**A11728**
Studijní program:	**N3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor:	**Bezpečnostní technologie, systémy a management**
Forma studia:	**kombinovaná**
Téma práce:	**Postavení a vliv hazardu na kriminalitu a společnost**

Zásady pro vypracování:

1. **Analyzujte aktuální legislativní prostředí.**
2. **Diskutujte o pojmu Gambling – patologické hráčství a vlivu hazardu na kriminalitu.**
3. **Pojednejte o bezpečnosti heren.**
4. **Vytvořte rámec a realizujte dotazníkové šetření vlivu hazardu na společnost.**
5. **Prezentujte výsledky šetření vlivu hazardu na společnost a navrhněte řešení.**

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. **NEŠPOR, Karel a kol. Jak překonat hazard. Portál s.r.o. Praha, 2011 ISBN 978-80-262-0009-3.**
2. **PRUNNER, Pavel. Psychologie gamblerství aneb sázka na štěstí. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o. Plzeň ISBN 978-80-7380-074-1.**
3. **NEŠPOR, Karel. Návykové chování a závislost. Praha: Portál, 2007, ISBN 978-80-7367-267-6.**
4. **FROUZOVÁ, Magdalena. Gambling: metodická příručka pro prevenci gamblingu. 1. vydání. Praha: Státní zdravotní ústav, 1997.**
5. **JÍLEK, Jan. Ze závislosti do nezávislosti (spoluzávislí a nešťastní). 1. vydání. Praha, Hořice na Šumavě: Jan Jílek ve spolupráci s Janou Krupičkovou, 2008.**
6. **KOHOUT, Petr. Jsem hazardní hráč aneb zpověď gamblera. 1. vydání. Praha: Grada, 2000.**
7. **KRAMÁŘ, Květoslav a kol. Herní právo. 1. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o, 2006.**

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Martin Hromada, Ph.D.**
Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání diplomové práce: **8. února 2013**

Termín odevzdání diplomové práce: **3. června 2013**

Ve Zlíně dne 8. února 2013

L.S.

prof. Ing. Vladimír Vašek, CSc.
děkan

doc. RNDr. Vojtěch Křesálek, CSc.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Tato diplomová práce se zabývá vlivem hazardu na kriminalitu a společnost v České republice. Práce je koncipována ve dvou rovinách: první sleduje legislativní rámec provozování hazardu, téma patologického hráčství v souvislosti s páchaním trestné činnosti, ale také průkaznost sebevražd z důvodu této závislosti a možný kriminální dopad v lokalitě Zlínského kraje, města Zlína a zmapování rizikových oblastí v České republice. Druhá část řeší otázku technického zabezpečení provozoven určených k hazardním hrám, bezpečnost obsluhujícího personálu a bezpečnost provozu. Dále pak monitoruje situaci v oblasti hazardu v okolních státech. Cílem diplomové práce je seznámit čtenáře s danou oblastí podnikání a najít souvislosti mezi páchaním trestné činnosti a hazardem, posoudit celkový vliv hazardu na společnost. Nalézt možnosti využití technických a technologických prostředků subjektů komerční bezpečnosti v této oblasti podnikání.

Klíčová slova: hazard, kriminalita, bezpečnost, gambling

ABSTRACT

This thesis examines the influence of gambling on crime and society in the Czech Republic. The work is conceived in two levels: the first follows the legislative framework for the operation of gambling, compulsive gambling topic in connection with the commission of crime, but also the relevance of suicides because of this addiction and possible criminal impact in the Zlín Region, town of Zlín and mapping risk areas in the Czech Republic. The second part addresses the issue of technical security establishments intended for gambling, the in addition, it monitors the situation of gambling in neighboring states. The aim of this thesis is to familiarize the reader with the business areas and identify links between offending and gambling, to assess the overall impact of gambling on society. Find the possibilities of technical and technological means operators of commercial security in this business.

Keywords: Hazard, Criminality, Security, Gambling

Na tomto místě chci poděkovat panu Ing. Martinu Hromadovi Ph.D., vedoucímu práce, za odborné vedení, připomínky a informace. Své rodině a blízkým, za podporu, která se mi dostávala po celou dobu mého studia.

Motto:

„Jestliže neumíš - naučíme,

jestliže nemůžeš - pomůžeme ti,

jestliže nechceš - nepotřebujeme tě.“

Jan WERICH

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně ……

podpis diplomanta

OBSAH

ÚVOD **9**
I TEORETICKÁ ČÁST **10**
1 LEGISLATIVNÍ RÁMEC PROVOZU LOTERIÍ A JINÝCH PODOBNÝCH HER **11**
1.1 LOTERIE, KURZOVÉ SÁZKY, DOSTIHOVÉ SÁZKY 13
1.2 VÝHERNÍ HRACÍ PŘÍSTROJE, VIDEOLOTERIJNÍ TERMINÁLY 14
1.2.1 Výherní hrací přístroje (VHP) 14
1.2.2 Videoloterijní terminály (VLT) 16
1.3 KASINO 17
1.4 NELEGÁLNÍ HAZARD 17
1.4.1 Soukromé hráčské kluby 18
1.4.2 Internetová kasina, herny 18
1.5 HAZARD V RÁMCI EVROPSKÉ UNIE 19
2 PATOLOGICKÉ HRÁČSTVÍ **21**
2.1 VÝVOJ HAZARDU V ČR 21
2.2 DRUHY HAZARDNÍCH HER 23
2.2.1 Zábavní herní přístroje 23
2.2.2 Výherní hrací přístroje 23
2.3 GAMBLING – PATOLOGICKÉ HRÁČSTVÍ 26
2.3.1 Diagnostická kritéria DSM-IV (pro patologické hráče) 29
2.3.2 Abstinenční syndrom 30
2.3.3 Recidiva 30
2.3.4 Výskyt patologické herní závislosti a související problémy 31
2.3.5 Spektrum individuálních hráčských problémů 33
2.3.6 Stupně hráčské závislosti 33
2.3.7 Geneze hráčských závislostí a přechod k maladaptivnímu jednání 34
2.3.8 Sociodemografické aspekty patologického hráčství 35
2.3.9 Biologický základ patologického hraní 36
2.3.10 Sázení v kontextu počítačů a internetu 36
3 VLIV HAZARDU **38**
3.1 VLIV HAZARDU – OBČANSKÁ SDRUŽENÍ 38
3.2 PROBLÉMY SOUVISEJÍCÍ S HRÁČSKOU ZÁVISLOSTÍ 39
3.2.1 Účast patologických hráčů na druzích hazardních her 39
3.2.2 Systém péče o patologické hráče a jeho složky 40
3.3 VLIV HAZARDU NA KRIMINALITU 41
3.3.1 Možná pozitiva herních aktivit 42
3.3.2 Prevence 45
3.3.3 Dozor nad hazardem 46

3.4 DÍLČÍ ZÁVĚR - VLIV HAZARDU NA SPOLEČNOST 47
II PRAKTICKÁ ČÁST 49
4 BEZPEČNOST HEREN 50
4.1 BEZPEČNOSTNÍ ANALÝZA HEREN 50
4.2 IDENTIFIKACE RIZIK 51
4.2.1 Identifikace rizik – zaměstnanci 51
4.2.2 Identifikace rizik – zákazníci 52
4.2.3 Identifikace rizik – ostatní 52
4.3 NAVRHOVANÁ OPATŘENÍ 52
4.3.1 Kamerový systém 52
4.3.2 Poplachový tísňový systém 58
4.3.3 Režimová opatření 60
4.3.4 Bezpečnost heren – budoucnost 61
5 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ 63
5.1 RÁMEC DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ 63
5.2 ANALÝZA DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ 64
5.3 DÍLČÍ ZÁVĚR – DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ 71
6 KARS - VLIV HAZARDU NA SPOLEČNOST 73
6.1 ANALÝZA KARS - VÝPOČET 74
6.1.1 Výpočet koeficientů aktivity a pasivity: 74
6.1.2 Vyhodnocení grafu souvztažnosti: 75
6.2 DÍLČÍ ZÁVĚR – VYHODNOCENÍ ANALÝZY 77
ZÁVĚR 79
ZÁVĚR V ANGLIČTINĚ 81
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY 83
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK 85
SEZNAM OBRÁZKŮ 86
SEZNAM TABULEK 87
SEZNAM GRAFŮ 88
SEZNAM PŘÍLOH 89

ÚVOD

Téma hazardu a s ním souvisejících činností je pro společnost už dlouhá léta citlivou otázkou. Na jedné straně stojí provozovatelé heren, výherních hracích přístrojů, videoloterijních terminálů, kasin a dalších loterijních společností, na straně druhé odborníci z řad lékařů, občanských sdružení, iniciativ a zástupců výkonné moci. Otázkou zůstává na čí straně je pravda, nebo zda je někde uprostřed. Pro první skupinu hovoří jasná čísla, statistiky v odvodech na veřejně prospěšnou činnost, pro druhou nešťastné osudy rodin patologických hráčů, počty sebevražd a zvýšený výskyt kriminality v okruhu gamblerů.

Cílem této práce není rozsoudit obě skupiny, ale nalézt souvislosti, pokud nějaké jsou, v závislosti na hazardních hrách a kriminalitě. Také pokusit se o interpretaci názoru široké i odborné veřejnosti na otázku hazardních her, podrobit vzorek zástupců obou skupin v dotazníkovém šetření. Za důležité také považuji charakterizovat legislativní rámec, vztah mezi státní správou a obchodními společnostmi, principy na kterých je celý systém provozování hazardu založen.

Část diplomové práce je zaměřena na analýzu bezpečnostních opatření v provozech určených k provozování hazardu. Jednak z pohledu obsluhujícího personálu, tak i k zabezpečení prostoru. Cílem této práce je odhalit, vyhodnotit a upozornit na rizika spojená s provozováním uvedených přístrojů a automatů a vytvořit návrh takových opatření, která by zamezila jejich vzniku. Zhodnotit vliv hazardu na vývoj kriminality v zájmových oblastech a celkově na společnost. Praktický návrh vychází z informací získaných v průběhu studia.

Tato diplomová práce je zpracována ze současných zdrojů k danému tématu a za podpory a konzultace s lidmi z oblasti legálního hazardu a státní správy.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 LEGISLATIVNÍ RÁMEC PROVOZU LOTERIÍ A JINÝCH PODOBNÝCH HER

Dosud platný loterijní zákon v obsahové rovině nevytváří dostatečně efektivní zábrany před velkým růstem podnikatelských aktivit v oblasti různých sázek a her a před projevy určitých společenských rizik, která jsou s touto činností spojena pro svoji specifičnost. Nemůžeme pominout zejména zájem „šedé ekonomiky“ o zapojení do soustavy již fungujícího systému, jako jeden z mnoha způsobů finančního zhodnocení nelegálních prostředků (např. praní špinavých peněz). Jejich primárním zájmem je vytváření prostředí pro vzestup patologického hráčství a především získávání nových zákazníků z řad mládeže, resp. z řad sociálně ohrožených skupin obyvatelstva o hazardní hry. Tím potlačují hodnotnější a prospěšnější trávení volného času a jiných vhodných forem zábavy.

Zákon č. 202/1990 Sb. dnes již dostatečně neodráží vývoj na současném loterijním trhu, především proto, že neodráží rozvíjející se nové druhy loterií, ale především rozvoj nových herních technologií (výherní internetové hry a sázky). Faktem zůstává, že tento více než dvacet let starý právní předpis, byl přes své nemnohé novelizace, pouze jednou zásadně novelizován. Tento stav vytváří komplikované situace při jeho aplikaci nejen státní správě a obcím, ale také řadě provozovatelů a nechtěně vytváří podhoubí pro činnost nepoctivců.

Z příkladného výčtu vyplývá nutnost zcela nově řešit novou právní úpravu přísně koncepčně v souvislosti s dalším spektrem různých oblastí práva. Proto vláda České republiky svým usnesením ze dne 15. srpna 2012 č. 597 schválila návrh zákona o provozování sázkových her a jejich provozování. [3] Cílem tohoto návrhu je řešení problémů v oblasti provozování loterií a jiných obdobných her, který je vnímán veřejností, jako velmi závažný problém.

Je nutno řešit vztah mezi provozovateli her a loterií a orgány samosprávy, kdy pomocí obecně závazných vyhlášek mohou tyto orgány řešit provozování loterií a podobných her na svém území. Doposud mohou obce, podle současné právní úpravy, řešit pouze provozování výherních hracích automatů. Probíhající připomínkové řízení k uvedenému vládnímu návrhu zákona, by nemělo opomenout i připomínky obcí a stávajících provozovatelů herních zařízení. Žádoucí je rovněž spolupráce odborníků, kteří vytváří koncepčně směr nových technologií.

Neméně závažným nedostatkem současně účinné právní úpravy, který působí nemalé aplikační problémy v praxi, je nemožnost jednoznačně zařadit do systematiky zákona č. 202/1990 Sb., zcela nově se rozmáhající různé formy provozování karetních her, a to zejména provozování těchto her ve formě turnajů. Přestože jsou zde zpravidla vysoké finanční vklady účastníků, mají tyto turnaje i prvek náhody. Jsou tak provozovány v různých režimech (občanská sdružení a jiná zájmová uskupení), které nepodléhají zákonu č. 202/1990 Sb., a tudíž ani výkonu státního dozoru. Navrhovaná právní úprava dále výslovně podřazuje turnaje v karetních hrách pod sázkové hry podle § 2 písm. i) zákona č. 202/1990 Sb., a to z toho důvodu, že současná právní úprava tyto hry neupravuje a způsobuje tak právní nejistotu pokud jde o právní režim jejich provozování.

Navrhovaná novela rozšiřuje pravomoc obcí, aby cestou obecně závazných vyhlášek regulovaly na svém území nejen provozování výherních hracích přístrojů, jak je tomu dosud, ale rozsah této pravomoci rozšiřuje rovněž na sázkové hry v kasinech, loterie a jiné podobné hry provozované pomocí technických zařízení obsluhovaných přímo sázejícím a dále na loterie a jiné podobné hry povolované podle § 50 odst. 3 zákona č. 202/19990 Sb. (například interaktivní videoloterijní terminály).

Předkládaná právní úprava je tedy dílčí, nikoliv komplexní novelou a dotýká se těch ustanovení a právních institutů platné právní úpravy, na které je nutné urychleně reagovat přijetím nové legislativní úpravy.

Mezi jednu z hlavních novinek navrhovaného loterijního zákona patří rozdělení sázkových her do dvou skupin.

První skupinou jsou povolované hry, do kterých mají nově spadat i turnaje a nové hry provozované pomocí technických herních zařízení obsluhovaných sázejícím.

Druhou skupinou mají být ohlašované hry, mezi které mají patřit tomboly, u kterých je celková výše výher vyšší než 100 tisíc korun a soutěže, ankety a jiné akce o ceny, kde celková výše výher nesmí přesáhnout částku dva miliony korun. Tato skupina her spadá do režimu ohlašování specializovanému finančnímu úřadu.

Návrh se mimo jiné zabývá také rozlišením herních prostor, ve kterých bude možné sázkové hry provozovat. Lišit se mají druhem sázkových her, které v nich mohou být provozovány a tzv. mírou hazardu.

Nová právní úprava má zohlednit také technický vývoj a rozmach internetu. Návrh poprvé jasně a podrobně vymezuje pravidla a podmínky zejména v případě internetových kurzovních sázek.

Navrhovaný zákon zahrnuje také změny ve zdanění a poplatků spojených s provozováním loterií. Zavádí speciální loterijní daň, která má nahradit současné poplatky a odvody. Daň ze sázkových her má pak být příjmem státního rozpočtu a rozpočtů obcí.

Předkládaná právní úprava navrhuje dvojí režim povolovacího řízení. První část spočívá v získání základního povolení, které má celostátní platnost pro konkrétní druh sázkové hry, popřípadě druh technického herního zařízení, jehož prostřednictvím bude sázková hra provozována. Smyslem řízení o vydání základního povolení je ověření způsobilosti žadatele být provozovatelem příslušné sázkové hry.

Druhá část spočívá v získání povolení k umístění hry, jehož platnost je místně omezena na konkrétní místo provozování sázkové hry. V řízení o vydání povolení k umístění hry bude posuzováno, zda je umístění konkrétní hry a technického herního zařízení v souladu se zákonem.

Povolení k provozu sázkových her má podle návrhu předloženého ministerstvem financí vydávat nyní výhradně Specializovaný finanční úřad.

Oproti stávající úpravě, podle které je zahraniční majetková účast možná pouze v případě sázkových her v kasinu, rozšiřuje materiál tuto možnost na všechny druhy sázkových her, nicméně je ponechána povinnost sídla provozovatele v České republice.

V průběhu tvorby diplomové práce (11.3.2013) rozhodl Ústavní soud o podané ústavní stížnosti směřující proti jinému zásahu Ministerstva financí. Tímto se ustanovení čl. II bodu 4. zákona č. 300/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, se ruší dnem vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů. Dle rozhodnutí mají obce možnost regulovat videoloterijní terminály cestou obecně závazných vyhlášek v podstatě okamžitě po uplynutí zákonných lhůt.

1.1 Loterie, kurzové sázky, dostihové sázky

Hazardní hry to nejsou jen výherní hrací přístroje a kasina. I když to mnohým nepřipadá patří mezi ně i peněžité nebo věcné loterie, při nichž je provozovatelem vydán podle

herního plánu určený počet losů s pořadovými čísly, číselné loterie, u nichž není předem určen ani počet účastníků, ani výše herní jistiny, kterou se rozumí násobek počtu vydaných losů a prodejní ceny za jeden los[1], okamžité loterie, neboli stírací losy, sázkové hry, při nichž je výhra podmíněna uhodnutím sportovních výsledků nebo pořadí ve sportovních soutěžích, závodech nebo uhodnutím jiných událostí veřejného zájmu, pokud sázky na tyto události neodporují etickým principům nebo-li kurzové sázky. Můžeme zde také zmínit sázkové hry, při nichž je výhra podmíněna uhodnutím pořadí ve výkonnostních zkouškách koní dostihových plemen - dostihové sázky. Všechny tyto typy loterií a sázek mají jeden společný jmenovatel, veřejností jsou vnímány vesměs jako způsob určitého uvolnění, odpočinku, či pokoušení štěstí k rychlému zbohatnutí. Málokdo hledá za tímto segmentem hazardního hraní negativní vliv na společnost nebo přímou spojitost s kriminalitou. Vždy záleží na úhlu pohledu. Zda typování čísel v číselné loterii je na stejném stupni jako sázení na sportovní či jiné výsledky. Jde vždy o to, co je spouštěč nepřijatelného chování vůči společnosti. V odborné literatuře jsou popsány případy, kdy závislost na kurzových sázkách byla příčinou trestné činnosti.

1.2 Výherní hrací přístroje, videoloterijní terminály

Uvedené typy zařízení jsou provozovány nejčastěji v hernách, barech, motorestech, hotelích a podobných prostorách. Vždy by mělo být zamezeno hraní osobám mladším 18 let. Ve své praxi jsem se již setkal s umístěním přístrojů, které výše uvedenému neodpovídalo.

1.2.1 Výherní hrací přístroje (VHP)

Provozovatelem sázkové hry podle § 2 písm. e)[*] může být akciová společnost se sídlem na území České republiky, která je založena k provozování těchto her a jejíž veškeré akcie znějí na jméno; je-li akcionářem této akciové společnosti jiná akciová společnost, musí i její veškeré akcie znít na jméno. Základní kapitál této akciové společnosti musí činit nejméně 30 000 000 Kč a nesmí být snížen pod tuto minimální výši po celou dobu platnosti

[*] Zák. 202/1990 § 2 písm. e) sázkové hry provozované pomocí elektronicky nebo elektronickomechanicky řízených výherních hracích přístrojů nebo podobných zařízení (dále jen "výherní hrací přístroje")

povolení. Základní kapitál ve stanovené výši musí být splacen pouze peněžitými vklady. Základní kapitál musí být splacen před podáním žádosti o povolení, jinak se povolení nevydá. Dalším parametrem pro vydání povolení je složení jistoty, k zajištění pohledávek státu, obcí a výplat výher sázejícím je žadatel povinen složit na zvláštní účet u banky nebo spořitelního a úvěrního družstva peněžní částku, která za jednotlivého žadatele činí 2 000 000 Kč. [1]

Jak již bylo zmíněno, zařízení mají předepsané prostory, kde se mohou VHP provozovat, jsou to zejména herny, kasina a další pohostinská zařízení k tomu určená dle zák. 202/1990 Sb. ve znění platných předpisů. Další legislativní úpravou vztahující se k zařízení (VHP) je jejich posouzení dle zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů. Respektive NV č. 17/2003 a NV č. 616/2006 pro posouzení (vydání) prohlášení o schodě. Ve Zlínském kraji je certifikační autoritou například Institut pro testování a certifikaci a.s. Mimo jiné se zde posuzuje maximální sázka na jednu hru, maximální výhra z jedné hry, doba hry, nejvyšší hodinová prohra, výherní podíl. Parametry jsou stanoveny zákonem č. 202/1990 Sb. a vyhláškou Ministerstva financí č. - 223/1993 Sb. Některé z potřebných dokumentů k provozování VHP jsou uvedeny v příloze.

Z technického hlediska je VHP tvořen kabinetem (skříní), která by měla být dostatečně robustní a splňovat požadavky na bezpečnost a průlomovou odolnost zámkových systémů. Této problematice jsem se věnoval ve své bakalářské práci. Výpočetní jednotkou bývá zpravidla jednoúčelová mikroprocesorová deska s grafickým rozhraním a LCD display nebo starší varianta s klasickými mechanickými válci, tyto jsou ovládány elektronikou.

V celkovém pohledu jsou nyní VHP vytlačovány moderními centralizovanými systémy s interaktivními hracími terminály. Může za to jednak nezájem hráčů, ale také tlak jednotlivých povolujících orgánů, tedy obcí, které mají zákonnou moc VHP ve svém katastru zamítnout.

Obrázek 1 VHP;VLT

1.2.2 Videoloterijní terminály (VLT)

Provozovatelem dle § 2 písmene l)* může být akciová společnost se sídlem na území České republiky, která má jako předmět podnikání provozování loterií a jiných podobných her, jejíž veškeré akcie znějí na jméno; je-li akcionářem této akciové společnosti jiná akciová společnost, musí i její veškeré akcie znít na jméno. Základní kapitál této akciové společnosti musí činit nejméně 100 000 000 Kč a nesmí být snížen pod tuto minimální výši po celou dobu platnosti povolení. Základní kapitál ve stanovené výši musí být splacen pouze peněžitými vklady. Původ finančních prostředků použitých na splacení základního kapitálu je žadatel v řízení o povolení loterie a jiné podobné hry povinen prokázat (např. souborem daňových přiznání, a to jak z České republiky, tak ze zahraničí). Základní kapitál musí být splacen před podáním žádosti o povolení, jinak se povolení nevydá. Dalším parametrem pro vydání povolení je složení jistoty, k zajištění pohledávek státu, obcí a výplat výher sázejícím je žadatel povinen složit na zvláštní účet u banky nebo spořitelního a úvěrního družstva peněžní částku která za jednotlivého žadatele činí 50 000 000 Kč. [1]

* Zák. 202/1990 § 2 písm. l) sázkové hry provozované prostřednictvím funkčně nedělitelného technického zařízení centrálního loterního systému, jímž je elektronický systém tvořený centrální řídící jednotkou, místními kontrolními jednotkami a neomezeným počtem připojených koncových interaktivních videoloterních terminálů. Centrální řídící jednotka řídí veškeré herní procesy, losuje výsledky na základě uplatnění náhody, rozhoduje o všech výhrách a výhry okamžitě zobrazuje na interaktivním videoloterním terminálu, provádí správu vkladů vložených sázejícími a provádí veškerou administraci spojenou s průběhem hry. Centrální řídící jednotka se musí vždy nacházet na státním území České republiky. Interaktivní videoloterní terminál je obsluhován přímo sázejícím a slouží pouze jako zobrazovací jednotka centrálního loterního systému.

1.3 Kasino

Provozování kasin je z hlediska hazardu zcela samostatnou kategorií. Nalezneme zde celou škálu hazardních her od klasických VHP, rulety, karetní hry až po kostky. Podmínky pro provozování kasin dle zákona č. 202/1990 Sb. jsou shodné jako u provozovatelů VLT. Ke hře v kasinu se používají hodnotové žetony, které mají přesnou evidenci a je nepřípustné jejich vynášení. Návštěvníci kasina jsou povinni předložit doklad totožnosti, kasino vede denní evidenci návštěvníků. Rozsah identifikačních údajů v evidenci a jejich uchovávání se řídí zákonem o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. [1] Kasino musí být vybaveno zabezpečovacím a monitorovacím zařízením. Podmínky pro uchování, zaznamenávání záznamů jsou stanoveny zvláštním předpisem.

Jedná se:

- monitorují se všechny hrací stoly, včetně pokladny na směnu žetonů (zvukový i obrazový záznam),
- záznam musí být vybaven časovými, datovými a rozlišovacími funkcemi,
- obrazový a zvukový záznam musí být jasný, zřetelný a rozlišující,
- výstup zvuk/video je soustřeďován do kontrolní místnosti,
- kontrolní místnost musí být zabezpečena proti vniknutí,
- záznam se uchovává po dobu 90 dnů,
- nosiče záznamu musí být uloženy tak, aby bylo zabráněno poškození, zcizení nebo zneužití,
- termín odstranění závady na monitorovacím zařízení je 24 hodin.

Jak už bylo uvedeno hlavním důvodem těchto opatření, je boj proti legalizaci finančních prostředků z nelegální činnosti a také boj proti financování terorismu.

1.4 Nelegální hazard

Pokud hodláme obsáhnout celý trh s hazardem, je třeba zmínit problematiku nelegálního hazardu. Doby, kdy mezi nelegální hraní patřily „pouliční skořápky“ jsou dávno pryč.

Nelegální hazard jde ruku v ruce s dobou. V podstatě lze ho rozdělit na dvě odlišné kategorie.

1.4.1 Soukromé hráčské kluby

První kategorií jsou takzvané soukromé hráčské kluby – ilegální herny, kde dochází k nekontrolovatelnému hraní karetních turnajů[*] a dalších hazardních her. Vznik takových heren může být ovlivněn i nesprávnou regulací trhu a nedostatečnou legislativou. V těchto případech bývají takové herny napojeny na kriminální podsvětí a dost často zde dochází další kriminální činnosti. Aktuálně se počet nelegálních soukromých hráčských klubů zvýšil, převážně v oblastech, ze kterých byl hazard vykázán. Vznikají tzv. občanská sdružení (například „Život hrou), která zcela neoprávněně zakládají hráčské kluby, v nichž nelegálně provozují loterie a další podobné hry.

1.4.2 Internetová kasina, herny

Druhou kategorií jsou internetová kasina a herny, respektive hraní po internetu. V současné době v České republice není hraní po internetu povoleno. On-line herny a kasina jsou provozovány společnostmi sídlícími zejména v daňových a regulačních rájích na území EU (Malta, Gibraltar). Nabízejí uživateli prostředí v českém jazyce. Hlavním legislativním argumentem je využití svobody pohybu služeb na území Evropské unie v rámci jednotného trhu (nabízejí sázkové hry po internetu z jedné členské země EU do druhé).

Z hlediska legislativy ČR je tento problém nedostatečně řešen, na což upozorňuje i Evropská komise ve svém rozhodnutí. Hlavní problém on-line kasin a heren je nemožnost

---

[*] Začátkem října letošního roku obvinili policisté z oddělení hospodářské kriminality muže z Novojičínska z trestného činu neoprávněné provozování loterie a podobné sázkové hry s trestní sazbou do šesti let. Muže po sdělení obvinění poslal Okresní soud ve Vsetíně do vazební věznice. Jedná se o provozovatele restauračního zařízení ve Valašském Meziříčí, který ve svém podniku provozoval neoprávněně, v rozporu se Zákonem o loteriích a jiných podobných hrách, pravidelné turnaje v karetních hrách. Turnajové nebo sázkové hry lze provozovat pouze s povolením Ministerstva financí ČR, které provozovatel restauračního zařízení ve Valašském Meziříčí neměl.
Zdroj: Policie ČR. POR. MGR. JAVORKOVÁ, Lenka. *Policie České republiky – KŘP Zlínského kraje* [online]. 22. října 2012. 2012 [cit. 2012-11-27]. Dostupné z: http://www.policie.cz/docDetail.aspx?docid=21826850&doctype=ART&

kontroly hraní mladistvých a samozřejmě ekonomické ztráty. Dalším návazným krokem, nelegálních provozovatelů je umísťování internetových kiosků do provozoven, které nabízí internetové připojení, ve skutečnosti však umožňují navštívit pouze stránky, kde je umístěno několik on-line her. Přístroje jsou vybaveny akceptory bankovek a obsluha je ovládá přes čipovou kartu.

Závěrem je třeba upozornit, že legislativa v řešení nelegálního hraní momentálně nahrává spíše ilegálním provozovatelům, kteří bez větších problémů rozšiřují svou působnost na českém hazardním trhu. Z toho vyplývá, že i kdyby došlo k úplnému zákazu hracích přístrojů, za současného stavu se naleznou cesty, jak bez postihu dále hazard provozovat.

1.5 Hazard v rámci Evropské unie

Z pohledu evropského práva je oblast loterií a jiných podobných her považována za specifický druh služeb, který je vyloučen z působnosti Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu (dále jen „Směrnice 2006/123/ES“). Nicméně mezinárodní Smlouvou o přistoupení k Evropské unii, která je publikovaná ve sbírce mezinárodních smluv pod č. 44/2004 Sb.m.s., se Česká republika zavázala k respektování práva Evropské unie, a to včetně judikatury Soudního dvora EU (dále jen „Soudní dvůr“ či „SDEU“), která je pro členské státy závazná.

Z těchto důvodů se i na oblast loterií a jiných podobných her vztahují ustanovení primárního práva EU, konkrétně jde zejména o článek 49 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“) upravující právo usazování, článek 56 SFEU, který upravuje volný pohyb služeb v rámci EU, a článek 63 SFEU o volném pohybu kapitálu. [14]

Názor o zvláštní povaze her a sázek, včetně rizika škodlivých následků, potvrzuje i ustálená judikatura SDEU. Soudní dvůr zároveň přiznává členským státům diskreci při regulaci tohoto odvětví: „V tomto kontextu mohou zvláštnosti morální, náboženské nebo kulturní povahy, jakož i morálně a finančně škodlivé důsledky pro jednotlivce a společnost, které souvisejí s hrami a sázkami, odůvodnit existenci dostatečné posuzovací pravomoci vnitrostátních orgánů pro stanovení požadavků, které zahrnuje ochrana spotřebitele a společenského pořádku (rozsudky ze dne 6. listopadu 2003, Gambelli a další, C-243/01, Recueil, s. I-13031, bod 63, jakož i ze dne 6. března 2007, Placanica a další, C-338/04, C-359/04 a C-360/04, Sb. rozhodnutí s. I-1891, bod 47).“

Navíc, s ohledem na skutečnost, že oblast sázek a loterií není na unijní úrovni plně harmonizována, přiznal SDEU členským státům možnost zvolit si vlastní systém opatření, která budou zaručovat dosažení cílů vnitrostátní politiky, a to za podmínky, že přijatá opatření budou v souladu s primárním právem EU. Tato skutečnost byla deklarována nejen v prvním rozhodnutí ohledně loterií – rozsudek SDEU ze dne 24. března 1994 ve věci C-275/92 Schindler, zejména bod 2 věta třetí a bod 31 – ale i v jednom z nejnovějších rozhodnutí Soudního dvora v této oblasti, ve věci C-42/07 Liga Portuguesa, bod 57-61 (dále pak viz. např. rozsudek Soudního dvora ze dne 21. září 1999 ve věci C-124/97 Läärä, body 14 a 36; rozsudek z 21. října 1999 ve věci C-67/98 Zenatti, bod 15; rozsudek ze dne 6. listopadu 2003 ve věci C-243/01 Gambelli a další, bod 63, jakož i rozsudek ze dne 6. března 2007 ve věci C-338/04 Placanica a další, bod 47).

Z ustálené judikatury Soudního dvora a principu subsidiarity tak vyplývá, že členské státy mohou v této neharmonizované oblasti podle vlastního žebříčku hodnot stanovit cíle své politiky v oblasti hazardních her a případně přesně vymezit požadovanou úroveň a prostředky ochrany za předpokladu, že všechna tato opatření jsou v souladu s primárním právem EU a s požadavky, která jsou na tyto opatření kladena judikaturou Soudního dvora.

Navrhovaná právní úprava byla dne 23. září 2010 oznámena Evropské komisi v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 98/34/ES ze dne 22. června 1998, o postupu při poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů, ve znění směrnice 98/48/ES. Podle Komise je poskytnutí jednoznačného závěru možné pouze v rámci notifikačního procesu. Vláda proto uložila ministru financí notifikaci zahájit.

Obrázek 2 Sázkové centrum a herna – Linz, Rakousko

2 PATOLOGICKÉ HRÁČSTVÍ

2.1 Vývoj hazardu v ČR

Lidská touha zkoušet své štěstí v sázkové hře i s vědomím, že šance na prohru je vždy větší, než šance na výhru, jinak řečeno hráčská vášeň, je věčná. V České republice je skupina 5 procent obyvatel, která hraje sázkové hry často. Jedna pětina národa se někdy vsadila o částku aspoň 500 Kč nebo věc v obdobné hodnotě.

První důkaz hráčské vášně na našem území je nález hracích kostek v keltském oppidu u Strakonic. Ve středověku bylo hraní sázkových her zakázanou hříšnou aktivitou, kterou světská moc trestala. Otec známého stavitele rybníků Jakuba Krčína z Jelčan Jiřík šel dokonce za hraní hazardních her v Kolíně, kde žil, do vězení; určitou míru tolerance společnosti 15. století dokazuje fakt, že mu to nebránilo stát se později kolínským konšelem.

Legalizaci sázkových her přineslo až osvícenství, kdy začal stát za účelem získání příjmů provozovat loterie nebo udílel právo k jejich provozování soukromým osobám výměnou za podíl z vkladů. O tvrdou prohibici sázkových her se pokusil komunistický režim po roce 1948. I v podmínkách tvrdého stalinismu vznikl trh černých sázek, což režim donutilo k reakci: založení Sazky.

Většina české populace nikdy nevkročí do herny či kasina, přesto se lehkému hazardu věnuje překvapivě velká část populace. 65 procent dospělé populace si někdy koupilo stírací los, u Sazky si vsadilo 55 procent Čechů a kurzové sázky na sportovní výsledky zkusilo 26 procent lidí. Automat v hospodě si někdy zahrálo 16 procent dospělých Čechů, v herně 11 procent. Živé hry v kasinu (ruleta, poker) vyzkoušela jen 4 procenta populace. [3]

Trh sázkových her v hernách a kasinech zahrnuje výrobce, distributory a provozovatele sázkových zařízení. Některé velké firemní skupiny působí v několika rolích zároveň, tzn. distribuují pod svou značkou sázková zařízení do heren a kasin jiných provozovatelů a zároveň provozují sázková zařízení či živé hry (ruleta, poker) ve vlastních provozovnách.

Česká republika je i tradičním výrobcem zařízení pro hraní sázkových her. Za 1. republiky vyvážela továrna pana Vaňka v Semilech hrací automaty, forbesy, až na císařský dvůr v Etiopii. V současné době se v ČR nachází největší továrna na herní zařízení ve střední

Evropě (podnik firmy EDP v Rousínově, který zaměstnává 1200 lidí, dalšími významnými výrobci a exportéry jsou např. firmy SYNOT, KAJOT a AUTOGAMES). Celkově vytváří herní průmysl v ČR více jak 100.000 pracovních příležitostí.

První výherní automaty - Charles Fay a Liberty Bell

Výherní automaty se zrodily ve Spojených státech na konci devatenáctého století. První model "jednorukého bandity", který automaty proslavil, vynalezl Charles Fey ze San Francisca v Kalifornii, a to buď roku 1887 nebo 1895. První výherní automaty byly navrženy na základě pokerové hry, ale Fey přišel na to, že takové hry mají moc výherních kombinací a že je technicky obtížné automaty vyrobit. Proto svůj Liberty Bell, první mezi moderními automaty, vybavil třemi kotouči s celkem pěti symboly - podkovami, diamanty, srdci, listy a Liberty Bell (v překladu "zvon svobody"). Tyto výherní automaty se staly natolik populárními, že roztočily kola celého průmyslu, který se orientoval na tyto hry. V roce 1907 Herbert Mills z Chicaga začal vyrábět výherní automaty Operator Bell, které byly mutací Liberty Bell. Tyto výherní automaty se brzy staly hitem a rozšířily se napříč Spojenými státy. [3]

V roce 1891 společnost Sittman and Pitt z New Yorku začala vyrábět automaty, které obsahovaly pět válců s pokerovými kartami. Kdo vložil niklák a padla mu pokerová kombinace, vyhrál zdarma nápoj nebo krabičku cigaret, protože tyto výherní automaty neměly výplatní mechanismus. Výherní automaty se totiž brzy staly trnem v oku justici (hazard byl v té době v USA nelegální) a provozovatelé se poskytováním výher v podobě jídla a pití vyhýbali soudnímu popotahování. Dnes dobře známý symbol BAR poprvé zavedly výherní automaty, které měly za symboly různé příchutě žvýkaček; BAR je zkratka Bell-Fruit Gum Company. První moderní, plně elektronický výherní automat byl sestrojen v roce 1963 a jmenoval se Honey Money, první video výherní automaty jménem Reel 'Em In potom spatřily světlo světa v roce 1996 přičiněním firmy WMS Industries.

Příchod internetu znamenal pro hazard výzvu a v nabídce samozřejmě nemohly chybět ani výherní automaty online. V první řadě bylo potřeba najít místo, kam by mohla kasina umístit legálně servery - výherní automaty online nebyly (a nejsou) zrovna žádoucí. Problém se vyřešil, když v ostrovním státě Antigua a Barbuda legislativa tuto možnost otevřela. Výherní automaty online se mohly rozběhnout, ovšem bylo potřeba vyvinout patřičný software. Společnost Microgaming se o to velmi rychle postarala a společnost

CryptoLogic přispěla bezpečnostním softwarem, který chránil peníze hráčů před hackery. První online kasino, nabízející mimo jiné výherní automaty online, tak mohlo být spuštěno; stalo se tak v roce 1995.

2.2 Druhy hazardních her

Technický rozvoj společnosti se projevuje ve všech oblastech života a samozřejmě s patřičnou razancí proniká i do sféry zábavy. Zde se kromě jiného technický vývoj významně odráží v podobě hracích automatů. Automaty, na kterých je možno si hrát, se dělí na „zábavní hrací přístroje a „výherní hrací přístroje“.

2.2.1 Zábavní herní přístroje

U zábavních herních automatů si lze po vložení stanoveného obnosu prodlužovat možnost zábavy. Ve své podstatě se zde hraje pouze o čas, kdy má hrající osoba tento druh zábavy k dispozici. Jedinci, takto trávící svůj volný čas, nejsou považováni za hazardní hráče. V souladu s definicí hazardu se zde ve své podstatě ani nejedná o hazardní hru. I tento druh automatů však s sebou přináší jistá rizika. Ta vznikají v souvislosti s nadměrným časem tráveným v jejich blízkosti. A to dobou, kdy daný jedinec přímo hraje anebo i časem, kdy pouze sleduje, jak hraje někdo jiný. Zvláště pro děti a dospívající je tento druh latentně zvýšeně nebezpečný. Hlavně v okamžiku, kdy komunikace s tímto přístrojem pohlcuje nadměrné množství doby, která pak hráči chybí na jeho celkový rozvoj. [3]

Další oblastí negativního vlivu představují herní automaty, které v nabízených hrách obsahují silné prvky různých forem násilí, agresivity a případného neadekvátního riskování. Mladí lidé, kteří se ve svých názorech a životních postojích utvářejí, se tak dostávají do vlivu negativních podnětů. Ty je nevhodných způsobem ovlivňují a narušují jejich psychosociální vývoj. Do kategorie „přístrojů“, které se stávají zdrojem zábavy, je nutné zařadit i počítače a hry, na nich provozované.

2.2.2 Výherní hrací přístroje

Hrací automat je zpravidla elektronické zařízení, na kterém lze za peníze provozovat hry, typicky montované do vysoké stojící skříně s displejem a ovládacími prvky na čelní stěně. Dnes jsou nejčastější tzv. výherní hrací automaty, které umožňují hrát hazardní hry s možností peněžní výhry. Toto označení lze označit za nepříliš šťastné, protože všechny

automaty jsou naprogramovány tak, aby ve finále zabezpečovaly majiteli automatu potřebné zisky, včetně uhrazení nákladů na jeho pořízení. Výherní hrací automaty bývají umístěny v hernách, kasinech, ale i běžných restauracích.

V praxi se můžeme setkat se třemi základními druhy výherních automatů, tedy klasickými mechanickými VHP, dále pak s automaty digitálními (většinou s dotykovou LCD obrazovkou) a nakonec s VLT, tedy výherními loterijními terminály.

Obrázek 3 Výherní hrací přístroje

V případě VHP - "mechanického automatu" jsou nejdůležitější součásti stroje kotouče (dle typu tři až pět), které se po stisknutí tlačítka otáčejí a po určitém časovém úseku se kotouče "zaseknou". Pokud je zaznamenána kombinace symbolů (tři stejné symboly v řadě vodorovně nebo dle úhlopříčky) je hráči připsána výhra podle hodnoty symbolů. S násobením vsázek se násobí výhra. Otáčení kotoučů vyvolává u hráče dojem rulety, ale jejich zastavení v určité pozici je řízeno softwarem automatu a hráčem je jen iniciováno. Software automatu je nastaven podle všeobecných podmínek (zákonů a vyhlášek) tak, že pro výhry musí být vyčleněno určité procento ze sázek. V případě LCD automatů je princip v podstatě stejný, jen je v nabídce více her a automat je možná trochu více uživatelsky přívětivý.

Konečně VLT (výherní loterijní terminál) je podobný jako LCD automat, jen je propojen do širší sítě a většinou se na něm dá hrát pouze s vyššími sázkami. Výherní hrací automaty (VHP+VLT) jsou obecně provozovateli nastaveny tak, aby hráč při dlouhodobé hře prohrával, jinak by automat nemohl být ziskový.

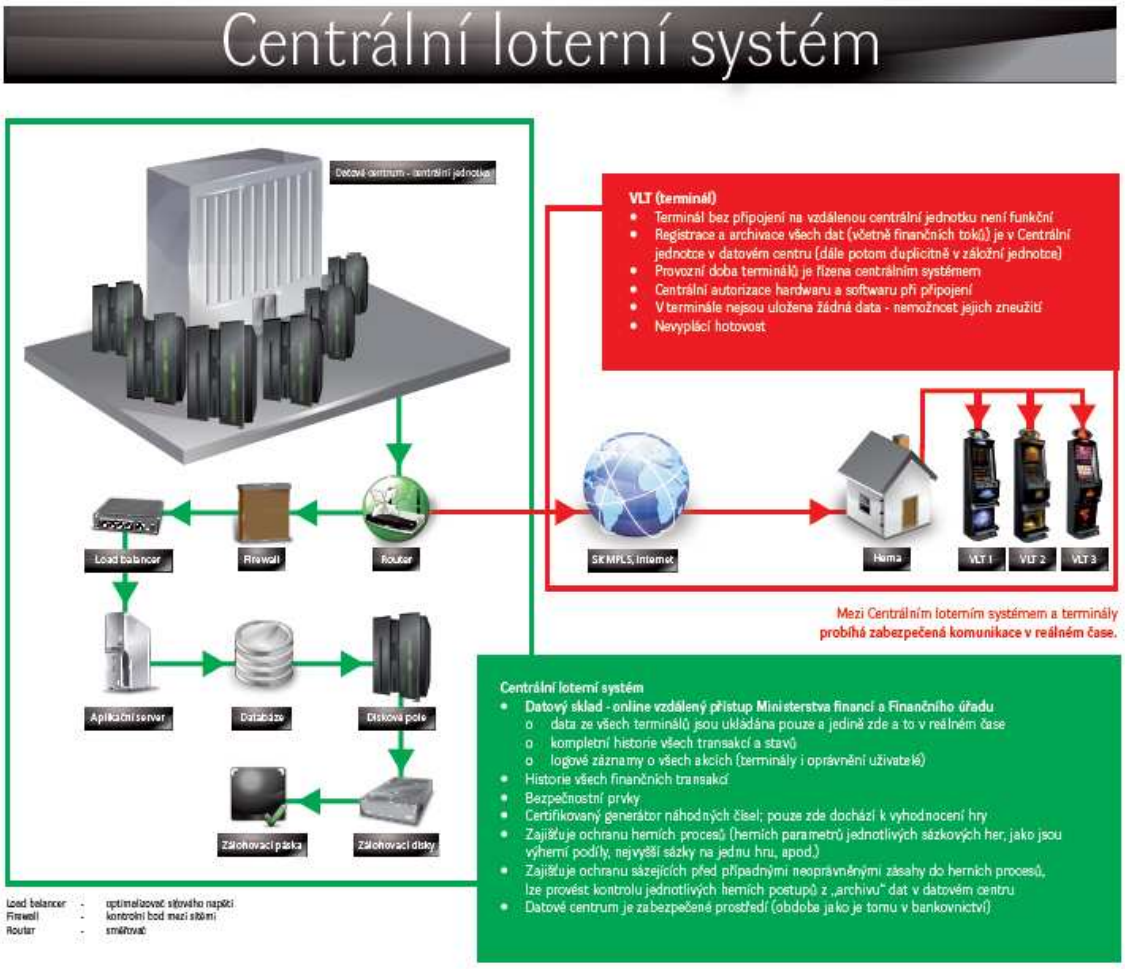

Obrázek 4 Centralizovaný loterní systém*

Obrat automatů ovlivňuje množství faktorů např., zda je období po výplatách, před vánoci a podobně. Také záleží na umístění herny (frekvence kolemjdoucích) a na blikajících jackpotech či neonech, které mají nalákat do herny zákazníky. [3]

Pokud jde o výherní automaty, je třeba se zmínit i možnosti se tomuto druhu zábavy věnovat na internetu. Automaty jsou stále velmi oblíbené, o tom svědčí i jejich rozmanitost. Jelikož je možné hrát i z pohodlí domova, poskytovatelé nabízí širokou paletu motivů, jackpotů a typů výherních automatů.

---

* SPELOS - sdružení provozovatelů. *SPELOS - sdružení provozovatelů* [online]. 2013 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: http://www.spelos.com/fakta-o-centralnim-loternim-systemu/

Výherní automaty online dnes tvoří značný podíl na obratu peněz v online hazardu. Do hry putují ohromné peníze a výherní automat online ovládl internetová kasina. Výherní automaty jsou hra, která byla populární mnohem dříve, než vznikla online kasina. Ve skutečnosti právě výherní automaty masově zpopularizovaly hazardní hry dávno před tím, než se objevil fenomén jménem výherní automaty a hazardní hry online.

V posledních letech začíná ve světě narůstat popularita sázení prostřednictvím mobilního telefonu.

Velký rozvoj u nás zaznamenaly v posledních letech „kurzové sázky“. V Čechách jsou velmi oblíbené též „karetní hry“, mající původ ve dvanáctém století a pocházející s Číny. Za hazardní je považováno takové karetní hraní, které vykazuje znaky typické pro patologické hráčství. Za rozsáhlou skupinu pravidelného sázení, je možno považovat také „loterie“, činnost provozovanou prostřednictvím „sázkových tiketů“.

2.3 Gambling – patologické hráčství

Pro gamblerství, hráčské závislosti, hráčské vášně, hráčská vzplanutí a řadu tomu podobných stavů, platí stejně jako pro jiné společenské jevy „Nihil novi sub sole“. Skutečně to není nic nového pod sluncem. I když se v případě hazardního sázení jedná o fenomén nepochybně velmi starý, není dobré se domnívat, že si s ním v současné době společnost zase sama poradí, jak to dokázala i v minulosti. V posledních několika desetiletích se doba značně změnila a ohrožení v podobě možnosti sázet se týká mnohem širších vrstev společnosti. V minulosti tomu tak nikdy nebylo, na patologické hraní bylo pohlíženo jako na morální poklesek, kterému podléhají hlavně slabí jedinci (Quinn 1892). Dříve se hraní většinou zúčastňovala jen omezená, poměrně malá část obyvatel. Nebývaly to pouze vrstvy bohaté či privilegované, četná strádání přineslo i hraní karet v chudinských čtvrtích. Osob, které si hazardním hraním zničily život však bylo v minulosti výrazně méně. Teprve postupně začali lidé vnímat nadměrné hraní jako psychologický nebo psychiatrický problém (Freud 1928, 1961, Jacobs 1989, Lindner 1950). [3] Například Hollander charakterizuje patologické hraní jako indivalidizující onemocnění s poruchou kontroly impulsů, spojené s kompulzivitou. Hlavním rysem této poruchy je konstantní a soustavně se opakující maladaptivní chování, jehož důsledkem se rozvrací osobnostní, rodinné a pracovní vztahy. Jde o progresivní a chronickou poruchu (Hollander a kol. 2000).

V poslední době sílí hlavně mezi zahraničními odborníky tlak nahlížet na patologické hráčství jako na neurobiologický problém (Bergh 1997, Blum 2000, Shaffer a Kidman 2003). Někteří věří, že jeden z důvodů, vyúsťující v patologické hráčství, je nedostatek endorfinů v mozku, jiní se domnívají, že na vzniku chorobného hráčství se podílí nižší aktivita serotoninového systému v mozku.

MUDr. Nešpor (léčebna Bohnice) se domnívá, že jakékoliv závislosti (to znamená i hráčská závislost) jsou chorobou, která nemá jedinou příčinu a vzniká a udržuje se ve své existenci nepřetržitým vzájemným a často i zpětnovazebním působením různých systémů. Ve svém modelu uvažuje o interaktivním působení čtyř základních systémů, které se v různé míře u různých lidí podílí na vzniku patologického hráčství:

1) Psychický systém (někteří lidé jsou zranitelnější, např. v důsledku těžké životní situace nebo případně v souvislosti s určitými osobnostními charakteristikami),
2) fyzický systém (patologické hráčství sice nezpůsobuje silné tělesné odvykací příznaky jako je tomu u drog, ale psychiku a celkovou kondici však ovlivňuje),
3) rodinný systém (rodina sice může člověka před vlivem patologického hráčství chránit, ale může také vzniku choroby napomáhat),
4) sociální systém (na vzniku nebo prevenci má svůj podíl společnost, která legalizuje zákony a upravuje formy hazardní hry). [3]

Růst gamblingu na celém světě je ovlivňován nejrůznějšími motivy vázanými na rozšiřování možností herních aktivit v jednotlivých oblastech:

a) Oblast ekonomických motivů,
b) oblast motivů vázaných na zábavní aktivity,
c) motivů vázaných na technický rozvoj společnosti.

Obrázek 5 Herna - hráč

Technický rozvoj se nevyhnul ani hraní a sázení a došlo ke vzniku herního průmyslu. Ten dynamicky expanduje a možnosti vyzkoušet hráčskou štěstěnu se v současnosti objevují téměř na každém kroku. Kromě výrazného nárůstu příležitostí ke hraní se však značně zvětšuje i variabilita nabídky. Stále jsou vytvářeny nové druhy her, které jsou koncipovány tak, aby byly přitažlivé pro jednotlivé specifické klientské segmenty. Tato cílená specifikace způsobuje, že jsou v současné době již záměrně oslovovány všechny věkové kategorie.

Slovo „hazard“, užívané často ve spojení „hazardní hra“, patrně vzniklo ve středověku z arabského názvu hracích kostek – „azzahr“. Pokud je v literatuře definován pojem „hazard“ přímo ve spojení s herní činností, pak je dokonce uváděno, že se jedná o ten druh hry, kdy o výsledku rozhoduje výlučně náhoda, nikoli hráčská dovednost. V případě hazardní hry se jedná ve valné většině o činnost impulsivní, bez uvědomování si možných důsledků právě realizovaného konání. [3]

Důležitým pojmem souvisejícím s hazardním hraním je „patologické hraní“, které bývá často jeho přímým produktem. Patologické hraní je určitým produktem závislosti, které má řadu shodných znaků i s jinými druhy závislostí, i u této činnosti se objevují následující čtyři základní aspekty charakteristické pro závislost:

- hráč je stále víc a víc zaměstnaný hrou,
- patologický hráč neustále zvyšuje velikost sázky,
- dochází ke ztrátě kontroly nad hrou,
- hraní narušuje sociální vztahy.

Patologické hráčství uznala Americká psychiatrická asociace jako nemoc v roce 1980. U nás se diagnóza patologického hráčství oficiálně používá od ledna 1994. Podle MUDr. Nešpora porucha spočívá v časných opakovaných epizodách hráčství, které dominují v životě subjektu na úkor sociálních, materiálních, rodinných a pracovních hodnot a závazků. [3]

Patologický hráč je jedinec, který na rozdíl od hráče „normálního“ trvale opakuje svoji herní aktivitu a často zvyšuje její intenzitu i přes vznikající negativní důsledky této činnosti.

2.3.1 Diagnostická kritéria DSM-IV (pro patologické hráče)

Velkou shodu mezi patologickým hraním a látkovou závislostí dokladují i jednotlivá diagnostická kritéria Americké psychiatrické asociace (DSM IV) patologického hráčství v případě, že je srovnáme s diagnostickými kritérii pro látkové závislosti. Za trvající a opakující se maladaptivní chování ve vztahu k hazardní hře je považováno takové jednání hráče, které vykazuje nejméně 5 z následujících indikátorů:

1) Zaujatost hraním nebo aktivitami souvisejícími s hraním,
2) potřeba zvyšování velikosti sázek, aby bylo dosaženo příjemných pocitů a vzrušení,
3) opakované neúspěšné pokusy dostat vlastní hraní pod kontrolu,
4) přítomnost nepokoje, neklidu a podrážděnosti při omezování hraní nebo při jejím zanechání,
5) hazardní hraní je používáno jako prostředek odreagování se od existujících problémů nebo jako nástroj na odstranění nebo zlepšení mrzuté nálady, podrážděnosti, bezmocnosti, úzkosti, deprese a podobně,
6) opakovaný návrat ke hře v okamžiku, kdy předcházející den došlo v souvislosti se hrou k velké finanční ztrátě,
7) lhaní členům rodiny, terapeutovi, případně dalších osobám, které jsou na problému zainteresovány, s cílem zakrýt rozsah velikosti závislosti na hraní,
8) výskyt nelegálních (případně i trestných) aktivit v souvislosti s potřebou získat peníze na hru,

9) narušení či ztráta důležitých a významných vztahů v okruhu svých rodinných příslušníků, přátel, známých, pracovních kolegů. Ztráta zaměstnání, kvalifikace, výrazný kariérní pokles v důsledku hazardního hraní,
10) přenášení odpovědnosti za splácení dluhů vzniklých v souvislosti s hraním. [3]

Za velmi významnou odlišnost je nutné považovat zjištění, že u patologického hraní, na rozdíl od závislostí na toxických látkách, vzniká jen závislost psychická (případně psycho – sociální).

Hráčská závislost ovlivňuje nejen psychický, ale sekundárně svými důsledku i stav fyzický. Neobjevují se však u nich typické abstinenční příznaky, jako je tomu např. u abstinujícího alkoholika nebo osob drogově závislých.

I když v otázce vzájemných vazeb mezi patologickým hráčstvím a jinými druhy závislostí neexistuje jednoznačná shoda, přes to se většina autorů přiklání k možnosti nalezení řady vzájemných souvislostí mezi toxickými závislostmi a závislostí herní. Řada odborníků se dokonce domnívá, že patologické hraní patří mezi patologické závislosti a je to ve své podstatě jedna z jejích forem.

2.3.2 Abstinenční syndrom

Ačkoliv závislosti na alkoholu či drogách a hráčské závislosti vykazují mnoho společných znaků, neplatí toto pro stav, kdy závislé osoby abstinují. Abstinence označovaný často jako „abstinenční syndrom“, mají u jedinců závislých na alkoholu či drogách odlišné doprovodné projevy, než je tomu v případě patologických hráčů. Předpokládá se, že abstinující patologický hráč prožívá stavy, které se spíše váží na nedostatek psychosociálních podnětů, což vede ke vzniku jiných abstinenčních příznaků.

2.3.3 Recidiva

Při porušení abstinence velice častým jevem u závislých osob je, že dochází k recidivě. Pojem „recidiva“ se používá k označení stavu návratu a opakování něčeho, co již často jen zdánlivě minulo. V literatuře se lze setkat s rozdělením recidivy na pravou a nepravou (Benkovič, Dusková a Veselovský 1993). Za pravé recidivisty jsou považováni závislí jedince, kteří se rozhodli k abstinenci na základě vlastního vnitřního přesvědčení o nutnosti řešit vzniklý stav absolutním odblokováním od závislé látky či činnosti. Z nejrůznějších

důvodů však své vnitřní přesvědčení a následné rozhodnutí nebyli schopni dodržet a opět se vrátili k látce či činnosti, na které byli v minulosti závislí.

V daném pojetí jsou pak nepravými recidivisty ty závislé osoby, jimž vnitřní přesvědčení chybí. Domnívají se, že oni nejsou závislými. Patří sem jedinci, kteří ani na okamžik nepřipustí, že by byli již ve stádiu závislosti, ve kterém se nacházejí alkoholici, narkomani či patologičtí hráči.

Faktory ovlivňující vznik a existenci hráčské závislosti mohou působit stimulačně či inhibičně. To znamená, že mohou vznik hráčské závislosti a její průběh posilovat. Mohou ji ale i ve formě prevence či léčby utlumovat. Jednotlivé sociální systémy tak v sobě obsahují jak ochranné faktory, tak i faktory zvyšující rizika vzniku hráčských závislostí. Mezi odborníky, kteří takto uvažují je možno zařadit i MUDr. Nešpora. Tento autor se domnívá, že jakékoliv závislosti jsou chorobou, která nemá jedinou příčinu a vzniká a udržuje se ve své existenci nepřetržitým vzájemným a často i zpětnovazebným působením různých systémů:

1) Psychický systém (někteří lidé jsou zranitelnější, např. v důsledku těžké životní situace nebo případně v souvislosti s určitými osobnostními charakteristikami),
2) fyzický systém (patologické hráčství sice nezpůsobuje silné tělesné odvykací příznaky jako je tomu u drog, ale psychiku a celkovou kondici však ovlivňuje),
3) rodinný systém (rodina sice může člověka před vlivem patologického hráčství chránit, ale může také vzniku choroby napomáhat),
4) sociální systém (na vzniku nebo prevenci má svůj podíl společnost, která legalizuje zákony a upravuje formy hazardní hry). [2]

2.3.4 Výskyt patologické herní závislosti a související problémy

Růst gamblingu na celém světě je ovlivňován nejrůznějšími motivy vázanými na rozšiřování možností herních aktivit v jednotlivých oblastech:

a) Oblast ekonomických motivů

Do této skupiny patří motivy vztahující se k možnosti získat značné zisky velkých (často nadnárodních) společností podnikajících v oblasti herního průmyslu. Do této kategorie

patří i silné touhy samotných vládních struktur obdržet značné finanční příjmy bez nutnosti zvýšení daňové zátěže obyvatelstva.

b) Oblast motivů vázaných na zábavní aktivity

Nezanedbatelný podíl na motivaci vedoucí k podporování rozvoje sázkových aktivit má stále sílící trend v hledání nových možností trávení volného času, spojený s vývojem turistiky

a možnostmi návštěv nových turistických lokalit určených k zábavě.

c) Oblast motivů vázaných na technický rozvoj společnosti

Růst a rozvoj nových technologií ve společnosti s sebou zákonitě přináší vznik nových forem možností (např. videoterminály loterií, internetové hraní).

Rozšiřující se spektrum sázkových možností způsobilo, že v posledních 20 – 30 letech došlo k nárůstu počtu osob, které určitou část svých příjmů „investují“ do sázek. V postkomunistických zemích lze tento růstový trend sledovat až po roce 1990.

Výzkumy realizované ve Spojených státech v období od 1975 do 1999 ukázaly, že např. procento dospělých mužů účastnících se hraní stoupl z 68 % na 86 % (u žen obdobně), přičemž výdaje na hraní se více jak zdvojnásobily a stouply z 0,30 % na 0,74 % osobních příjmů (Gerstein 1999). Za velmi překvapivé lze považovat zjištění, že nejdramatičtější nárůst v Americe v té době zaznamenala skupina lidí starších 65 let, z 35 % na 80 % (Gerstein 1999).

Výzkumy z tohoto období zároveň ukázaly, že nárůst zisků není rovnoměrný. Nelze se tudíž domnívat, že v případě, že v určité době nárůst investic do oblasti sázek zpomalí, zastaví anebo dokonce sníží, že by toto signalizovalo pokles či dokonce „samovolné – spontánní“ vyřešení problematiky herních závislostí obyvatel žijících v daném teritoriu.

Výzkumy naznačují, že jsou určitá období, kdy se zisky z herního průmyslu zvyšují rychleji a období, kdy se vzestup příjmů částečně zpomalí. Prozatím však ještě nikdy nedošlo k regresnímu vývoji, kdy by se z dlouhodobého hlediska stav investic do oblasti herních aktivit snížil.

2.3.5 Spektrum individuálních hráčských problémů

V průběhu vývoje pohledů na patologické hraní lze pozorovat určitou dynamiku v přístupech k základním charakteristickým znakům hlavních problémů spojovaných s herní závislostí. Současně je však nutné konstatovat, že stále existuje značná nejednotnost názorů na příčiny tak zásadního nárůstu gamblingu v druhé polovině dvacátého století.

Nejnápadněji a také pravděpodobně nejvíce studované je tak zvané poruchové hraní. V americké literatuře se rovněž běžně používá ještě termín klinické hraní pro sociálně neakceptovatelné (maladaptivní) hraní, kdy hlavním kritériem je míra či možnost diagnostikování nežádoucích hráčských projevů. Současně se však zavádí i pojem hraní podklinické, které sice představuje symptomatické hraní nedosahující diagnostických kritérií, ale které se svým způsobem nachází již za rozhraním akceptovatelných herních aktivit.

V současné době patologické hraní přestavuje vzor nestřídmého, sociálně neakceptovatelného hraní, splňujícího diagnostická kritéria. Neexistuje však žádná oficiální hranice „podklinického“ hráčství, přestože se na tento způsob hraní běžně ukazuje již jako na problémové hraní. V případě hráčských závislostí bývá používána pětibodová stupnice v bodových hodnotách od 3 do 4 (Schaffer a kol. 1997).

2.3.6 Stupně hráčské závislosti

úroveň „0“ – hra není vůbec provozována

úroveň „1“ - rekreační hraní bez jakéhokoliv negativného dopadu reálný život

úroveň „2“ – hraní přinášející občasný výsky drobných problémů (jinak označováno již jako *„problémové hraní“)*

úroveň „3“ – hraní vedoucí ke vzniku velkých problémů a nepříznivých souvislostí, které jsou dostatečně vážné a výraznou měrou negativně zasahují do nejrůznějších oblastí reálního života (splňují klinická kritéria pro *„patologické hraní“*)

úroveň „4“ – hraní motivované potřebou hledat řešení již existujících problémů spojených s patologickým hraním, a to bez ohledu na soustavné prodlužování a většinou i zvětšování vzniklých nesnází.

Ze sociálně psychologického hlediska se již úroveň „2“ jeví jako riziková a lze ji považovat a přechodovou hranicí. Jednoznačně maladaptivní je úroveň „3“. Již tato

hráčská aktivita výrazných způsobem negativně ovlivňuje jak život samotného hráče, tak i život osob pohybujících se v jeho okolí.

Do dnešní doby bylo při řešení hráčských závislostí ve velké většině postupováno lékařským (medicínským) způsobem. Pokud medicínská strategie nese pozitivní výsledky, pak ve většině případů je to v okamžiku, je-li aplikována u těch nejvážnějších případů. Případy spadající do úrovně „2“, kde je největší naděje, že včasnou odbornou intervencí lze dosáhnout pozitivních výsledků, však často zůstávají stranou léčebné pozornosti. Skutečnost, že početně nejsilnější úroveň „2“ je zároveň opomíjena, způsobuje, že léčba patologického hráčství se z pohledu celospolečenského řešení částečně míjí účinkem. V případě, že se podaří zredukovat množství hráčů spadajících do úrovně „2“, existuje poměrně reálná naděje, že by se pravděpodobně mohlo snížit i celkové procento hráčské populace, čímž by mohlo dojít ke snížení tohoto sociálně patologického jevu v celé populaci.

2.3.7 Geneze hráčských závislostí a přechod k maladaptivnímu jednání

Při sledování období počátků kontaktů s hráčským prostředím se lze nejčastěji setkat s tím, že muži většinou začínají s rekreačním hraním během dospívání (Rosenthal 1992). V případě žen tomu bývá trochu jinak. U žen je poměrně běžné, že do hráčského prostředí vstupují až v pozdějších fázích života a často je tomu až kolem třicátého roku věku (Grand a Kim 2000, Tavares a kol 2001).

Kontakt s hráčským prostředím samozřejmě automaticky neznamená vznik hráčských problémů. Zkušenosti však ukazují, že u mnoha rekreačních hráčů může tento vývoj urychlit výskyt silného životního stresoru (Lesieur a Rosenthal 1991).

Za velmi důležitý aspekt mající přímé vazby na hráčskou genezi lze považovat to, jak dlouho trvá přechod od rekreačního hraní k hraní patologickému. Odborníci se shodují, že ve zniku hráčských závislostí je značná individuální variabilita. Přesto již v současné době existuje výzkumná studie, dokladující, že v případě žen je při kontaktu s hráčským prostředím geneze přechodu od bezproblémového hraní k patologickému hraní výrazně rychlejší, než je tomu v případě mužů. I když bylo do současnosti provedeno relativně málo sledování, existují mezi odborníky názory, že patologické hraní je u daného jedince dlouhodobým chronickým jevem s klinickým vývojem, který je nepřetržitý a nikdy není ve své podstatě ukončen. Mezi řadou odborníků existuje poměrně vzácná shoda, že velký

vliv na hráčskou genezi má úspěšnost hrajícího hráče v období prvních kontaktů s hráčským prostředím.
Jiná skupina odborníků zase za významnou determinantu ovlivňující vznik herních závislostí považuje možnou dostupnost herních aktivit.

Z pohledu geneze gamblingu bývá patologické hraní posuzováno jako progresivní vícestupňová nemoc.
První fáze je označována jako „vítězná“ neboli „stadium vyhrávání“. Druhá fáze je nazývána jako „ztrátová“ neboli „stadium prohrávání“. Třetí fáze bývá nazývána jako „stadium zoufalství“. U některých hráčů dochází ke vzniku ještě i čtvrté fáze. Ta je pak nazývána jako „stadium rezignační“.

2.3.8 Sociodemografické aspekty patologického hráčství

Většina výzkumů potvrdila, že herním aktivitám se častěji věnují muži a v souvislosti s tím mají i vyšší hodnoty problémového i patologického hraní (mají hodnoty patologického hraní téměř dvakrát tak vysoké v porovnání se ženami). Dosavadní výzkumy nepotvrdily rizikovost starší populace v oblasti herních činností. Původně se totiž vědci domnívali,
že starší věkové skupiny jsou na hru více senzitivní. Jejich senzitivita měla vycházet z toho, že disponují větším množstvím volného času. Větší odolnost starší a střední generace zabraňující nárůstů počtu hrajících osob má patrně vazby na určitou konzervativnost a snahu neměnit ve středních a vyšším věku životní stereotypy, včetně těch, které se váží na způsob zábavy či trávení volného času. Jejich slabinu a velkou zranitelnost lze spatřovat především v jejich nezkušenosti a částečně i ve zvýšené naivitě, neboť oni sami mnohdy podceňují možnost vlastního ohrožení v případě, že se nedostatečně vyzbrojeni v pozdějším věku do hráčských aktivit zapojí.

Pro možnost sledování vlivu hraní na mládež je potřebné provádět analogická výzkumná šetření, jako je tomu u dospělé populace. Za určitý nedostatek je možno považovat zjištění získané rozborem do současné doby skutečných a následně publikovaných výzkumných sond. Tato analýza naznačuje, že prozatím nebyla nikdy provedena široce koncipovaná celonárodní studie patologického hraní dětí, dospívajících či mladistvých. Tento určitý nedostatek částečně kompenzují četné specifické studie. Tyto studie ale současně odhalily vysoké hodnoty problémového a patologického hraní mezi dospívajícími. Mezi rozsáhlým

publikovaným materiálem o nejrůznějších výzkumných sledování se však příliš nevyskytují studie zaměřující se na popis hráčských problémů různých druhů specifických skupin. Mezi výzkumnými sondami většinou absentují takové, které by diferencovaly problematiku herních závislostí z pohledu rasových, etnických, popřípadě sondy zaměřené na různé socioekonomické problémy. V zemích s velkou rasovou variabilitou a širokým spektrem etnických menšin (např. USA) výsledky sledování signalizují, že patologické hraní je nejvíce rozšířeno mezi rasovými a etnickými menšinami a mezi ekonomicky slabšími vrstvami.

Souvislostem mezi patologickým hráčstvím a mladou generací není v naší republice zatím věnována dostatečná pozornost a pokud se o patologickém hráčství hovoří, pak je většinou spojováno s populací dospělých. Vývoj ve světě však ukazuje, že gamblerství ve vazbě na dospívající mládež představuje značné latentní riziko.

2.3.9 Biologický základ patologického hraní

Sledování biologických a neurobiologických aspektů vztahujících se k problémovému hraní je ve srovnání se zkoumáním ostatních faktorů relativně poměrně krátkodobé. Výzkum biologie patologického hradní se nachází v rané fázi. Přibývající údaje naznačují, že mnohočetné systémy nervových přenašečů patrně mají vliv na patologické hraní (Potenza 2001). Stále více se objevují důkazy podporující zvyšující se význam nejen noradrenalinových, serotoninových a dopaminových systémů [3], ale i nezanedbatelný vliv rodinných a dědičných faktorů, spolupodílejících se na vzniku patologického hraní.

2.3.10 Sázení v kontextu počítačů a internetu

Velmi významným fenoménem, který se v poslední době velkou měrou podílí na nárůstu počtu osob majících problémy s hraním, je spojen s používáním osobních počítačů a dále s rozvojem využívání internetu. Počítače přinesly nový druh zábavy, kterému děti a mládež, ale i řada dospělých věnuje velkou část svého času a to nejen času volného. V současné době je ve světě ohromný počet lidí, kteří dokonce i bez toho, že by jako klasičtí hráči pokoušeli štěstí a investovali nějaké peníze, investují pouze často nepředstavitelné množství svého času do souboje s počítačem a v něm nastaveném programu. Míra času je natolik neúměrná, že z nich ve své podstatě činí závislé

psychopaty, kteří jsou ochotni obětovat vše (včetně partnera, rodiny, zaměstnání, postavení, přátel, jiného druhu zábavy apod.), jen aby ve světě virtuální reality zvítězili.

Další dimenzi tomuto novodobému hráčskému fenoménu umožnil internet, který z pohledu hráčství přinesl možnost sázení bez nutnosti navštívit prostor, ve kterém je hra realizována. Ve své podstatě tak stejně jako v sázkových kancelářích odstranil onen psychologický aspekt možnosti přímého sledování vývoje herního aktu a zažívání průběhu soutěžního napětí. Internet dokonce odstraňuje i nutnost navštívit prostor, kde je sázka uzavírána. Tento aspekt ve své podstatě výrazně ulehčuje přístupnost sázení a při určité technické gramotnosti vytváří danému jedinci teoreticky nekonečné možnosti kdekoliv saturovat svoji touhu či nutkání. Navíc, díky internetu, může závislý hráč před svým okolím vystupovat naprosto anonymně. V poslední době se herní závislosti prostřednictvím internetu stávají jednou z nejžhavějších a nejdynamičtěji celosvětově se rozvíjejících oblasti.

Analýza provedených výzkumů zaměřujících se na sledování internetového hraní signalizuje, že vzhledem k rozvoji této technologie hraní je nutné předpokládat další nárůst hráčských problémů.

3 VLIV HAZARDU

Vliv hazardu můžeme sledovat z několika rozdílných pohledů. Jednak z pohledu zájmových skupin typu občanských sdružení bojujících proti hazardním hrám, nebo naopak z pohledu obchodních společností figurujících v herním průmyslu. Jiný náhled na loterie a výherní automaty bude mít stát nebo obce. Dalším z dotčených subjektů mohou být provozovatelé restaurací, barů a heren. A v neposlední řadě také široká veřejnost. Bohužel slučitelnost těchto názorových skupin je ne-li nemožná, tak minimálně složitá.

3.1 Vliv hazardu – občanská sdružení

Občanská sdružení s náplní činnosti boje proti hazardu vznikají proto, aby svojí činností upozornila na nedodržování zákonů, ovlivnila regulaci hazardu nebo dosáhla jeho zákazu. Nejčastěji uváděné důvody negativního vlivu hazardu na společnost jsou:

- sociální strádání rodin, rozvody,
- patologické hráčství,
- kriminalita (zpronevěra, krádeže, nesplácení půjček, podvody),
- deprese, sebevraždy,
- obcházení a krácení povinných odvodů,
- trpí výchova dětí po stránce citové i materiální,
- snížení pracovní výkonnosti, nezaměstnanost,
- bezdomovectví,
- problémy s alkoholem, drogami,
- korupce při legislativním i povolovacím procesu,
- daňové úniky státu.

Jak vyplývá z výše uvedených podnětů je problematika vlivu hazardu, respektive hracích automatů na společnost, z pohledu občanských sdružení jasně negativní. Jednoznačnost těchto tvrzení nelze prokázat, neboť nebyla dosud provedena žádná relevantní studie. Lze se odvolat na podobné studie v zahraničí, ale je otázka, zda tyto jsou dostatečné. Mezi nejaktivnější občanská sdružení bojující proti hazardu patří:

- Občanské sdružení Brnění,
- Občané proti hazardu o.s.

O.s. Brnění zahájilo zajímaví projekt, ve kterém upozorňuje na protizákonné umístění výherních hracích přístrojů. Jedná se o interaktivní mapu, na které jsou umístěny problematické herny.

3.2 Problémy související s hráčskou závislostí

Hráčská závislost tedy sebou přináší vznik řady sekundárních problémů a nepříznivých následků, které se na sebe navzájem nabalují:

- Hráčské poruchy,
- rodinné dysfunkce a domácí násilí,
- hráčství mladistvých a nezletilých,
- alkoholové problémy a jiné drogové závislosti,
- psychické poruchy a psychózy,
- sebevraždy, sebevražedné myšlenky a sebevražedné pokusy,
- výrazné finanční problémy,
- kriminální chování.

3.2.1 Účast patologických hráčů na druzích hazardních her

Podle průzkumu provedeného neziskovou organizací OBČANÉ PROTI ZÁVISLOSTEM o.s. v roce 2010 mezi patologickými hráči, léčenými v Psychiatrické léčebně v Kroměříži, oddělení 10B, uvádějí respondenti následující účast na druzích hazardních her. [20]

Pořadí	Sázková hra	Procentuální podíl v průzkumu
1.	VHP a JTHZ (výhradně jen CLS a IVT obsluhovanými hráči, elektromagnetická ruleta a lokální loterijní systémy	87,5
2.	Kursové sázky	12,5
3.	Hry v kasinu	0
4.	Jiné	0

Tabulka 1 Účast pacientů na druzích her [20]

V roce 2011 bylo léčeno v ambulantních zdravotnických zařízeních 1 385 pacientů s diagnózou patologického hráčství. V psychiatrických léčebnách a na psychiatrických odděleních lůžkových zařízení bylo s touto diagnózou hospitalizováno celkem 560 případů. V této informaci byly použity údaje z výkazu A (MZ) 1-01 - Roční výkaz o činnosti zdravotnických zařízení pro obor psychiatrie [viz. Příloha č. P III], kde jsou údaje sledovány podle sídla zdravotnického zařízení, a údaje z Národního registru hospitalizovaných, které se sledují podle trvalého bydliště pacienta.

3.2.2 Systém péče o patologické hráče a jeho složky

V současné době je v ČR vybudován relativně ucelený systém péče pro uživatele návykových látek. V oblasti kvalitativní se jedná o: Komplexnost; Provázanost; Efektivitu; V oblasti kvantitativní se jedná o následující kritéria: Rozsah systému péče; Dostupnost;

V oblasti péče o patologické hráče však tato kritéria nejsou naplňována. Zatímco protidrogová politika ČR je dobře definována, strukturována a relativně záchovně financována, v systému prevence a péče o patologické hráče k téměř žádné organizaci nedochází. V ČR dosud neexistuje akademický institut zabývající se touto problematikou (jako je tomu ve vyspělých zemích EU a světa, např. Norský institut pro výzkum alkoholu a drog SIRIUS, aj.) a legislativa, upravující provozování výherních automatů a dalších druhů rizikových sázkových her celou situaci nadmíru zhoršuje.

V systému péče o patologické hráče nelze jinak, než využívat paralelně struktury vytvořené pro léčbu uživatelů návykových látek, i když léčba patologického hráčství má svá významná specifika. Jsou tedy využívány zejména:

- Sociální služby základního a odborného poradenství (zejména dluhové poradenství),
- sociální práce (zejména tzv. Case management – sociální případové studie),
- ambulantní léčba (v zařízeních zdravotnického a nezdravotnického charakteru),
- ústavní léčba (psychiatrické léčebny a oddělení nemocnic, atp.),
- terapeutické komunity,
- doléčovací programy (zejména svépomocné organizace Anonymní gambleři, atp.).

Nízký počet léčených patologických hráčů podle statistik ÚZIS je také dán omezenou dostupností ústavní léčby a kapacitou těchto zařízení. Psychiatrické léčebny a psychiatrická oddělení nemocnic se nacházejí v pouze ve 13 zařízeních v 9 krajích z celkem 14 krajů v ČR. [16]

3.3 Vliv hazardu na kriminalitu

Problém patologického hráčství nelze přímo podřadit pod žádnou skutkovou podstatu, je však významným kriminogenním faktorem. Zásadní otázkou z pohledu práva je, jak vlastně může právo zasahovat do problému patologického hráčství, když se jedná o problém medicínský, případně psychologický nebo sociologický. Úpravu lze rozdělit na přímou a na nepřímou, ačkoliv mluvit o „přímé úpravě“ v případě patologického hráčství není úplně přesné, jelikož právní úprava výslovně zmiňující tuto diagnózu se v českém právním řádu téměř nenachází. Přesto lze využít zařazení této závislosti, v návaznosti na již výše uvedené, mezi závislosti, jak je veřejnost běžně vnímá, tedy k alkoholismu nebo drogové závislosti. Pak můžeme najít i právní úpravu bezprostřední, a to zejména u právní úpravy odpovědnosti za právní, resp. protiprávní úkony. Kapitolou sama pro sebe je potom úprava dluhů a pohledávek vzniklých ze hry. Avšak ne každá hra je patologická a ne každý, kdo takové závazky má, je gambler. Na druhou stranu je tu však relativně dost pramenů právní úpravy, které se problematiky patologického hráčství týkají zprostředkovaně.

Dalším možným členěním právní úpravy dotýkající se patologického hráčství je rozdělení regulace na normy preventivní a represivní. Obecně lze všechny prameny týkající se lidských aktivit spojených s hazardním hraním zařadit do souboru norem nazývaných

někdy jako herní právo. Co se týče povahy právní úpravy této oblasti, v rámci liberální koncepce jsou aktivity tohoto typu obecně povoleny a na jejich uskutečňování je při splnění zákonem stanovených předpokladů právní nárok. Herní právo jako takové je účelový soubor právních norem z různých odvětví soukromého i veřejného práva, hazardní hru tak upravuje nejen zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, v platném znění, ale i další zákony a vyhlášky.

3.3.1 Možná pozitiva herních aktivit

Realizované výzkumy se v naprosté většině soustřeďují na odhalování negativních důsledků herních závislostí. I v minulosti však existovaly určité výjimky, které nešly touto negativní cestou. Studium hráčského chování téměř ignorovalo možnost jakýchkoliv pozitiv plynoucích z hraní. Určitá paralela se nabízí z nejednotnosti názorů na vliv alkoholu na člověka. Řada odborníků varuje před jakoukoliv konzumací alkoholu a pití alkoholu považují za záležitost naprosto závadnou. Na druhé straně však existují naprosto seriozní lékařské studie, které dokladují pozitivní vliv alkoholu na zdraví lidského organizmu a zkoumají míru této pozitivní konzumace. Analogicky by bylo možné pohlížet i na problematiku hraní a i zde je patrně nejdůležitější potřebná míra vědomé kontroly nepovolující danému jedinci přestoupení určité (objektivně i subjektivně) stanovené hranice.

Připuštění možnosti „zdravého“ hraní a následná analýza tohoto aspektu, by mohla mít dle řady autorů pozitivní vliv a kromě jiného by mohla napomoci vysvětlit podstatu přitažlivosti hraní pro člověka. Výchozí atribut, že hraní má jen předpokládanou negativní hodnotu nepřipouštějící přítomnost jiných alternativních vysvětlení, týkající se přitažlivosti herních aktivit, se dostává do rozporuplného střetu při interpretaci chování lidí, kterým hra pozitivní efekty skutečně přináší.

Prospěch plynoucí z hraní může z pohledu jedince obsahovat následující pozitivní aspekty:

1) Sociální aspekt – specifický způsob společenského začlenění,
2) aspekt soutěživosti – možnost hraní a uplatnění soupeřivosti i v období dospělosti,
3) aspekt stimulační – možnost tréninku a posilování řady kognitivních (poznávacích) procesů.

Prospěch z herních aktivit z pohledu společnosti může narůstat díky ekonomickému rozvoji zapříčiněnému herním průmyslem (vytvoření pracovních míst, stimulace dalších oblastí, např. turistiky a pohostinství). Odpůrci tohoto způsobu rozvoje daného regionu namítají, že má-li mít takovýto způsob rozvoje pozitivní dopad, pak musí být pro místní ekonomiky dlouhodobě udržitelný. Dosavadní výzkumy však ukazují, že odůvodňovat pozitivu rozvoje herního průmyslu ekonomickými výhodami plynoucími pro daný region není opodstatněné, neboť toto prozatím nebylo v dlouhodobém horizontu zaznamenáno. Zůstává otázkou, zda aspekt ekonomické prospěšnosti prokáží analytické projekty v budoucnosti.

Existují i formy hraní (svým způsobem jde o „dobročinné“ formy hraní), u kterých může část výtěžku jít přímo na podporu nějaké konkrétní oblasti (oblast životního prostředí, sportovní aktivity mladistvých, podpora dětských domovů či tělesně postižených, podpora zdravotnictví, sociálních služeb, rekreační a kulturní infrastruktury). Z ekonomického hlediska je důležité i to, že vytváří zdroj příjmů pro vládu, kraje a města. Pro společnost vyvstává z pohledu prospěšnosti a nevýhod otázka, zda hraní na kvalitě života přidává nebo ubírá. Komplexně je ale možno konstatovat, že současné výzkumy nákladů a výnosů vztahujících se k hraní neuchopují sledované aspekty v plné šíři a hlavně nejsou prozatím schopné dostatečně exaktně specifikovat jejich vzájemné poměry a rozložení. V důsledku toho pak současné odhady přínosů či negativ herních aktivit selhávají a neposkytují dostatečně kvalitní závěry z pohledu společnosti či jednotlivce. Rozbor realizovaných výzkumů například ukázal, že dosavadní sledování se prozatím nezabývala kauzální souvislostí přechodu od bezproblémového rekreačního hraní k hraní poruchovému, které již přináší problémy. Obdobně zatím nebyly exaktně stanoveny vztahy mezi sociálními podněty vedoucí k hraní ve společnosti a hraní vycházejícího ze zvýšeného nutkání majícího základ ve vnitřních touhách hrajícího jedince. Na druhé straně však mnoho vědců vyjádřilo obavy, že existují možné vazby mezi dostupností hraní a hráčským chováním.

Ukazuje se, že je potřebné vytvořit komplexní model přístupu k herním aktivitám, který by řešit vliv hráčství na veřejné zdraví. Dlouhodobé zkušeností zemí systematicky zabývajících se otázkou hráčství ukazují, že pro zformování adekvátní globální strategie v přístupu k herním aktivitám je potřebné neopomíjet provádění komplexních výzkumných sledování a dále je nutné věnovat velkou pozornost i nejrůznějším formám vzdělávacích programů. [3]

Usnesením vlády České republiky č. 347 ze dne 16. května 2012 bylo bodem II/2. uloženo ministru financí zpracovat ve spolupráci s ministry práce a sociálních věcí a zdravotnictví a vládě do 31. srpna 2012 předložit studii o sociálně patologických dopadech hazardních her na společnost. [14]

V rámci sběru dostupných dat byly osloveny následující instituce: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky – oddělení politiky sociálního začleňování, Ministerstvo zdravotnictví ČR - oddělení zdravotních programů (sekce zdravotní péče), Ústav pro zdravotnické informace a statistiku, Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti, Centrum adiktologie – odborné pracoviště Psychiatrické kliniky 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze a VFN v Praze, Občané proti závislostem, o.s. a Nadační fond ESENTIA.

Nutnost zkoumat tuto problematiku vychází z celospolečenského vnímání patologického hráčství/gamblerství/gamblingu jako sociálně-patologického jevu, který představuje ohrožení nejen závislostí, ale také vykazuje hrozbu z hlediska návaznosti na další přidružené patologické jevy. Výzkumná činnost zaměřená na tuto oblast vykazuje nedostatečnou informační základnu pro uchopení dané problematiky v rámci širšího odborného, potažmo meziresortního kontextu.

Významnou spolupráci Ministerstvo financí navázalo s Národním monitorovacím střediskem pro drogy a drogové závislosti (dále jen „NMS“). Ze strany NMS bylo také iniciováno vypracování dotazníku pro zkoumání tohoto fenoménu ve spolupráci s Ministerstvem financí tak, aby došlo k postihnutí co nejširší oblasti a specifikování oblastí výzkumu, které jsou považovány za nejpalčivější s komplexním zaměřením.

Z výtěžku za rok 2011 odvedli provozovatelé loterií a jiných podobných her povolovaných podle zákona č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů, na veřejně prospěšné účely částku 3,46 mld. Kč. Oproti roku 2010 došlo k poklesu o 0,23 mld. Kč, tj. o přibližně 6%. Ve srovnání s rokem 2009 jde o nárůst o přibližně 3%. Za hry povolené Ministerstvem financí odvedli provozovatelé 3,25 mld. Kč. Stejně jako v předchozích letech byl i v roce 2011 největší podíl prostředků použit na sportovní účely, a to 2,07 mld. Kč. Oproti roku 2010 jde o pokles o 7%.

Obce obdržely od provozovatelů celkem 0,42 mld. Kč., o 21 % méně než v roce 2010. Za tímto poklesem stojí především pokles zájmu provozovatelů o provozování výherních

hracích přístrojů povolovaných obcemi, z nichž jsou ze zákona povinni odvádět prostředky na veřejně prospěšné účely přímo obcím. Podíl obcí na celkové částce byl 12,2%, tedy o 2,4 procentních bodů méně než v roce 2010.

Nadacím a na charitativní účely odvedli provozovatelé celkem 0,42 mld. Kč. V této oblasti došlo k poklesu oproti roku 2010 o 12%. Podíl na celkové částce se oproti roku 2010 snížil o 0,8 procentního bodu.

O 16% prostředků vydaných na veřejně prospěšné účely se podělili příjemci z oblasti ekologie (13 mil. Kč), kultury (251 mil. Kč), školství (46 mil. Kč), zdravotnictví (59 mil. Kč) a oblasti sociální (185 mil. Kč). K těmto částkám je však nutné připočíst také prostředky přerozdělené do těchto oblastí nadacemi a obcemi. [12]

3.3.2 Prevence

Z hlediska preventivních aktivit je nutné upozornit na skutečnost, že problémy způsobené hazardem nemají pouze jedinou příčinu. I zde dochází, stejně jako u nemoci, k interakci rizikových a ochranných činitelů, které se nacházejí na více rovinách. Mezi rizikové činitele se řadí především snadná dostupnost a velká nabídka různých forem hazardu, masivní reklama, nedostatečná nebo špatně prosazovaná restriktivní opatření. V rámci prevence v pracovním prostředí představuje zaměstnanec, který je patologickým hráčem riziko pro pověst podniku, může se také dopustit zpronevěry nebo krádeže a způsobit ekonomické škody. Prevence problémů způsobených hazardní hrou se zde obvykle spojuje s prevencí problémů způsobených alkoholem a drogami a podporou zdravého způsobu života zaměstnanců. Důležité pro včasnou intervenci je rozpoznání a zprostředkování léčby, což bývá často spojeno s upozorněním na možnou ztrátu zaměstnání v případě neřešení problému patologického hráčství. Toto upozornění mívá u zaměstnance velmi dobrý efekt, jelikož vytváří silný motivační tlak k léčbě a abstinenci od hazardu. Prevence ve školách je realizována především v rámci výchovy ke zdravému způsobu života, kdy je nutné ji integrovat současně s prevencí škod působených návykovými látkami. Jako nejúčinnější se jeví forma učení sociálním dovednostem (např. odmítání), relaxace, informovanost o možnostech včasné pomoci apod. Asi nejdůležitějším prostředím je pak prostředí rodiny, kde prevence má mnohdy velmi efektivní účinek i široké pole působnosti. Významným druhem preventivního působení je prevence založená ve společnosti (komunity based prevention), která v sobě zahrnuje spolupráci různých složek společnosti

(rodiče, škola, vrstevníci, zdravotníci, úřady, média, politické reprezentace, soukromý sektor, zájmové a sportovní organizace mládeže, pedagogicko-psychologické poradny, církve, svépomocné organizace, policii atd.). V ideálním případě jsou pak různé cílové skupiny ovlivňovány těmito složkami z mnoha stran. Jak bylo popsáno výše, závislost na hře v dospělosti ohrožuje profesní roli a vede ke ztrátě motivace k práci, narušuje mezilidské vztahy a potřeba hrát má větší hodnotu než citový vztah. Hráč svým blízkým slibuje nápravu, ale slib nedodrží. Léčba si tedy klade za cíl úplnou abstinenci. Důležitou roli hraje ovlivňování chování člověka již v dětském věku, které formuje jeho přístup k potenciální herní realitě. Jako prevence se mohou stát v dětském věku znalosti, např. kombinatoriky (stanovení pravděpodobnosti výhry), dále pak příklady sociálního a pracovního selhání gamblerů, orientace dětí na aktivní volnočasové aktivity v přírodě, při sportování, odvádění dětí od individuální hry ke kolektivním soutěživým aktivitám, kde hra a výhra nejsou cílem, ale pouze prostředkem k dosažení radosti a uspokojení ze společné hry, vzájemné podpory, týmového cítění apod.

Výskyt gamblerů znamená pro herní průmysl problém srovnatelný s výskytem alkoholiků. Zatímco výrobci alkoholických nápojů v ČR nejsou s problémem alkoholismu veřejně spojováni a není u nich společenská objednávka, aby se na řešení této závislosti podíleli, v případě herního průmyslu je existence gamblerů kladena za vinu právě provozovatelům loterií a sázkových her. Procento patologických hráčů mezi návštěvníky heren a casin nebo podíl příjmů heren a casin získaný díky gamblerům je předmětem spekulací. Dle údajů American Gaming Association dosahuje podíl gamblerů mezi návštěvníky casin cca 1 procento. Na příjmech casin se podílejí částkou mezi 5 až 15 procenty. [12]

3.3.3 Dozor nad hazardem

Ministerstvo financí zveřejnilo výsledky kontrolní činnosti státního dozoru nad sázkovými hrami a loteriemi za uplynulý rok 2012. V něm bylo zahájeno 655 správních řízení, což oproti roku 2011 představuje cca 20% nárůst a v porovnání s rokem 2010 se již jedná o několikanásobné zvýšení. Výše všech uložených pokut za shledaná porušení loterního zákona dosáhla v loňském roce částky 22,8 mil. Kč, což v porovnání s rokem 2011 znamená nárůst o více než 100 %. Předpokládá se, že tento trend bude pokračovat i v letošním roce. Od 1. ledna došlo k převodu státního dozoru pod Specializovaný finanční úřad s celostátní působností.

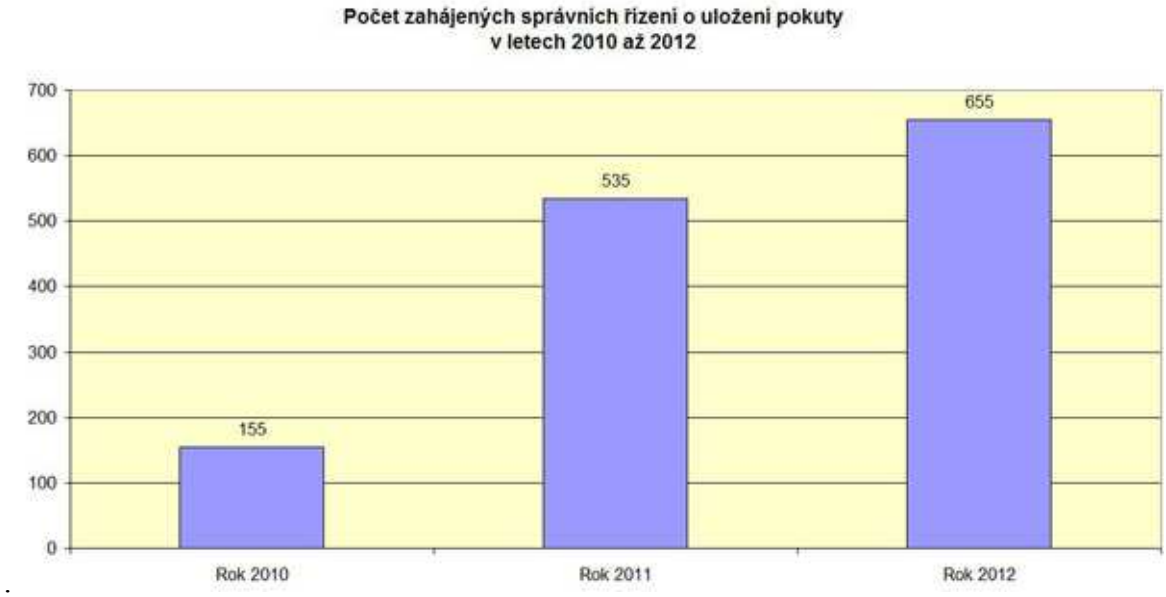

Graf 1 - Počet zahájených správních řízení v letech 2010 až 2012*

3.4 Dílčí závěr - vliv hazardu na společnost

Nelze se domnívat, že by bylo možné hru v podobě sázení vyloučit z činností, kterým se člověk věnuje. Tento druh lidské činnosti reflektuje některé charakteristiky struktury psychické variability osobnosti, jež jsou u konkrétních osob v individuální míře zastoupeny. Sycení daných osobnostních charakteristik prostřednictvím herní aktivity uskutečňované v sociálně akceptovatelné intenzitě vede k uspokojování daného jedince.

Vývoj společnosti naznačuje, že společnost by měla hru, jako sociálně psychologický fenomén současné doby, zahrnout do svých oficiálně řízených programů. Nebude-li se snažit záměrně regulovat trh s nabízenými herními příležitostmi (s variantními možnostmi hraní), nelze vyloučit, že se výrazně rozšíří prostor pro hraní ilegální.

Historie jednoznačně dokladuje, že hru jako jednu z dimenzí trávení volného času všech věkových kategorií není možné z repertoáru lidských aktivit násilně vyškrtnout. Současně je však nutné si uvědomit, že hra má kromě svých rizik i určitá pozitiva. Schopnost „nezávazně“ („bezúčelně“) věnovat svůj volný čas hraní i v dospělosti lze dokonce

* *Zdroj: MF - odbor 34 Státní dozor nad sázkovými hrami a loteriemi, publikováno 22.01.2013*

považovat za jeden ze specifických znaků, jimiž se „vyšší vývojové řady“ odlišují od jiných „vývojově nižších živočišných skupin“.

Lze se domnívat, že ani herní průmysl netouží po lidech, kteří jsou zdevastovaní a reagují neadekvátně. Závislý hráč je nejen velkým problémem sám pro sebe a pro osoby vztahového rámce. Závislý maladaptivní reagující jedinec se často dopouští činů, které by nikdy před vznikem závislosti neuskutečnil a není výjimkou, kdy je svým stavem iniciován k aktivitám kriminálního charakteru. Smyslem cílené společenské regulace musí být vytvořit lidem podmínky k tomu, aby se mohli plně seberealizovat ve svých potřebách.

Smyslem lidského bytí není existovat tak, aby prostřednictvím askeze a stoprocentní abstinence byly překonávány všechny nástrahy života. Společnost musí najít potřebou míru mezi sociálně akceptovatelnou realizací (konzumací) a maladaptivní zničující závislostí. Zároveň je potřebné preventivním způsobem soustavně upozorňovat činného („konzumujícího“) jedince na rizika, která z aktivního kontaktu s daným jevem vznikají.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 BEZPEČNOST HEREN

V úvodu této kapitoly je třeba specifikovat pojem herna. Herna se dá definovat jako nebytový prostor ke komerčnímu využití, ve kterém jsou umístěny výherní přístroje, videoloterijní terminály a podobná zařízení. Hlavním cílem provozování herny je poskytnout uživateli (hráči) možnost hrát na uvedených přístrojích. Ty to prostory jsou zpravidla doplněny o gastronomickou část, většinou bar, k podávání alkoholických a nealkoholických a dalších nápojů. Venkovní prostor heren je doplněn o světelné poutače, jackpoty a reklamní prvky. Vstup do prostor heren je omezen věkovou hranicí 18 let. Provozní doba heren je v drtivé většině 24 hodin/7 dní v týdnu.

4.1 Bezpečnostní analýza heren

Obecně platí, že prostor herny je rozdělen většinou na dvě samostatné části. Oddělení je provedeno buďto stavební příčkou, nebo pomocí bytové dekorace (paravan, zástěna, žaluzie).

Obrázek 6 Herna – oddělení stavební příčkou

Jsou však prostory, kde bar a automaty tvoří jeden celek. Z bezpečnostního hlediska lze posuzovat pouze konkrétní objekt, obecně je třeba zabezpečit stavební výplně (okna, dveře, výlohy). V prostoru herny pak část kde se nachází bar a dále prostor, kde jsou umístěny automaty. Výrobním prostředkem jsou peníze. V hernách jsou denní tržby v řádech deseti až statisíců. Tento fakt je jasnou motivací pro možné páchání trestné činnosti.

V bezpečnostní analýze je potřeba zdůraznit a monitorovat pohyb osob. Osoby pohybující se v prostoru herny rozdělujeme do tří skupin:

- Zaměstnanci,
- zákazníci (hráči, návštěvníci baru),
- ostatní (náhodný kolemjdoucí, dodavatelé).

4.2 Identifikace rizik

Perimetrickou, nebo v případě heren spíše obvodovou ochranu a ochranu vnitřního prostoru herny, lze řešit standardními přístupy mechanickými a technickými prostředky. Mezi ně patří:

- bezpečnostní dveře,
- bezpečnostní kování,
- bezpečnostní zámky,
- bezpečnostní fólie a skla,
- snímače pro ochranu skleněných ploch,
- pasivní infračervené detektory,
- mikrovlnné detektory,
- zvukové a akustické výstražné zařízení.

V neposlední řadě je třeba zmínit požární bezpečnost, která by je standardizovaná v příslušných zákonech o požární prevenci a bezpečnosti komerčních objektů.

Konkrétní řešení mechanického a technického zabezpečení je třeba projektovat ad-hoc, na konkrétní provozovnu.

Při identifikaci rizik prostoru „obecné herny“ musí být kladen důraz spíše na tu část, která se týká pohybu a monitorování osob a na organizační a režimová opatření, ale také na technické řešení bezpečnosti herny.

4.2.1 Identifikace rizik – zaměstnanci

V identifikaci rizik pro účel upozornění na obecná kritéria, nezohledňuji rizika spojená s bezpečnosti práce ve smyslu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Bezpečnostním rizikem pro zaměstnavatele z pohledu bezpečného provozu herny může být sám

zaměstnanec. Vzhledem k často velké fluktuaci zaměstnanců heren, může docházet ke zpronevěře tržeb, i přes zákaz používání výherních a podobných zařízení, k získání závislosti na automatech a z toho pramenící páchaní trestné činnosti. Naopak druhou stránkou je samotná bezpečnost zaměstnanců. Prvořadým rizikem je loupežné přepadení herny a podvody na automatech (falešné bankovky, násilné vniknutí, atd.).

4.2.2 Identifikace rizik – zákazníci

Mezi rizika pro zákazníky je možno zařadit loupežné přepadení herny, kdy zákazník je ohrožován pachatelem, nebo se může stát přímo poškozeným. Dále samotné hraní výherních automatů a podobných her zákazníkem, může způsobit závislost a s ní spojené sekundární negativní působení jedince na společnost. Jedním s častých přestupků je také opakované rušení nočního klidu a další výtržnosti. Je také třeba si uvědomit, že pachatelem loupežného přepadení, může být sám zákazník, nebo může poskytnou podrobné informace o provozu herny potenciálnímu pachateli přepadení.

4.2.3 Identifikace rizik – ostatní

Tato skupina osob je velmi obsáhlá a zařadit do ní lze prakticky kohokoliv, kdo přichází do styku s prostorem herny. Lze sem zařadit i skupiny osob (občanská sdružení), která prosazují zákaz hazardu - ve smyslu komunikace a kooperace ke zlepšení situace kolem heren a nalezení konsenzu výhodného pro obě strany. Ovšem můj názor je takový, že obě strany mají dosud natolik rozdílné postoje k dané problematice, že najít shodu bude velmi obtížné. Mezi ostatní osoby mohou spadat také dodavatelé služeb, kteří mohou potenciálně působit jako „tipéři“, to jsou osoby, které potenciálně mohou sdělovat podrobné informace o provozním režimu herny.

4.3 Navrhovaná opatření

4.3.1 Kamerový systém

V souvislosti s navrhovanými opatřeními bych navázal na svou bakalářskou práci, kde jsem navrhoval využití věrohodné makety kamery. Takto koncipované opatření bylo především preventivní. Důvod nasazení maket, byl dán jednak finanční náročností standardních kamerových systémů, ale také komplikovanou majetkovou strukturou prostor.

V případě heren je trendem komerční prostory buď dlouhodobě pronajímat nebo vlastnit. Což souvisí s délkou registrace VLT, která je minimálně tříletá. Z toho vyplývá, že investice do kamerového systému, sebou nenese nebezpečí krátkodobých pronájmů.

Z úvodního textu plyne, že vhodným opatřením, které by řešilo uvedená bezpečnostní rizika u všech výše uvedených skupin osob, je instalace sofistikovaného kamerového systému se záznamem. Je třeba upozornit, že kamerový systém se záznamem podléhá zákonu č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů. Zákon definuje kdy je kamerový záznam považován za zpracování osobních údajů, a to, je-li:

- prováděn záznam pořizovaných záběrů (obrazový či zvukový),
- účelem pořizovaných záznamů je využití k identifikaci (přímé či nepřímé) fyzických osob v souvislosti s jejich určitým jednáním.

V těchto případech provozování kamerového systému se záznamem je považováno za zpracování osobních údajů a podléhá oznamovací povinnosti Úřadu pro ochranu osobních údajů podle § 16 zákona č. 101/2000 Sb. K plnění oznamovací/registrační povinnosti je možno využít registrační formulář (viz. Příloha č. P IV). Tento registrační formulář je přímo dostupný na stránkách Úřadu pro ochranu osobních údajů (www.uoou.cz). Zákon, mimo jiné, také stanovuje způsob dokumentace zpracované v souvislosti s provozem kamerového systému:

- Informační cedule u sledovaných prostor,
- podrobná informace, která je poskytována o zpracování osobních údajů subjektům údajů (fyzickým osobám/občanům) jako doplňující k označení monitorovaných prostor (podrobně viz § 11 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb.),
- dokumenty související s vlastním provozem a poskytováním osobních údajů.

Informační cedule musí splňovat následující parametry:

- Informační ceduli umístnit tak, aby subjekt údajů (monitorovaná osoba) byl informován před vstupem do monitorovaného prostoru,
- informační cedule musí být umístěna po celou dobu provozu kamerového systému,
- informační cedule musí být dobře viditelné a čitelné,

- informační cedule musí obsahovat minimálně piktogram, údaj o tom, že prostor je monitorován se záznamem, identifikaci správce a odkaz, kde je možné získat bližší informace o provozu kamerového systému.

Souhlas se zpracováním osobních údajů dle zákona č. 101/2000 Sb.: V případě monitorování prostoru herny se záznamem je nezbytný souhlas osob, které se pravidelně v monitorovaném prostoru pohybují. V našem případě jsou to zaměstnanci. Naopak osoby, které se v monitorovaném prostoru vyskytují nahodile, nepravidelně nebo krátkodobě se udělení souhlasu netýká.

Hlavním důvodem pro zavedení kamerového systému se záznamem je prevence loupežných přepadení a následná identifikace pachatele. Dále kamerový systém může sloužit jako prevence porušování zákazu hraní hazardních her personálu. Monitoring herny působí také preventivně vzhledem k poškozování výherních a podobných přístrojů, jejich vykrádání a podvodné manipulaci.

V rámci technického řešení kamerového systému je třeba přistoupit k jednotlivým prostorům heren individuálně. Paušální řešení neexistuje. Vždy je třeba zvážit konkrétní umístění jednotlivých kamer a použité technologie. Zde je důležité upozornit a varovat před amatérskou instalací kamerového systému. Jednoznačné doporučení je pověřit instalací odbornou firmu. To také vyplývá se zákona o ochraně osobních údajů. Zde také vzniká prostor pro firmy z oboru komerční bezpečnosti.

Obecně lze doporučit konkrétní prostory, které jsou vhodné, v prostoru herny, k monitorování. Mezi ně patří zejména prostor:

- vstupu do herny,
- baru (gastronomická část),
- samotné herny (část, kde jsou umístěny automaty).

Pro úplnost uvedu příklady kamerových systémů a technologií, které je možno využít v oblasti ochrany a monitoringu heren. Přehled je koncipován tak, aby majitel nebo osoba zodpovědná za provoz herny byla schopna sdělit své požadavky odborné montážní firmě.

Pro malé herny, které nejsou součástí větších řetězců, je vhodné využít autonomní systém, který se skládá s jednotlivých kamer (analogových, IP kamer), záznamového zařízení

a LCD monitoru. Pro zabezpečení provozu v případě výpadku elektrické energie je nutno doplnit systém o vhodný záložní zdroj.

Takovým příkladem může být:

Analogová kamera CNB-BBM-21F, barevná kamera 600/ 650TVL

Tato kamera je určena pro použití ve vnitřním prostředí. Obsahuje snímací čip CCD 1/3“, rozlišení analogové kamery je 600 řádků/barva; 650 řádků/černobílé snímání. Podporuje automatické přepínání den/noc. BLC (Back Light Compensation) je funkce vhodná pro použití v hernách, umožňuje kompenzaci protisvětla, například intenzivní světelné reklamy (jackpot, atd.). Další předností je funkce privátní zóny, je možno nastavit až 4 zóny, které nejsou snímány.

Obrázek 7 Analogová kamera CNB-BBM-21F*

Digitální videorekordér, CNB-HDF1212E, 4 kanálový

Digitální videorekordér (DVR) umožňující dohled, záznam, přehrávání a vzdálené vyhledávání v reálném čase ze čtyř analogových kamer. Záznam je ukládán na pevný disk, podporovaný formát H.264 (MPEG-4). DVR podporuje standardní formáty vhodné k připojení k síti internet, dokáže komunikovat se zařízeními typu smartphone. Podrobnosti a technické parametry uvádím v příloze (viz. Příloha č. P V)

Pro obchodní společnosti s více provozy (hernami), je vhodné využít řešení centrálního úložiště dat. Odpadá tak nutnost uchovávání záznamu v jednotlivých hernách a všechna data jsou ukládána centrálně. V případě potřeby lze kombinovat stávající analogový systém

* STASANET S.R.O. *IP kamerový systém* [online]. 2013 [cit. 2013-03-07]. Dostupné z: www.stasanet.cz

s IP kamerami. Při kompletní instalaci nového systému je důležité zvážit, zda použít pouze IP kamery nebo kombinaci obou systémů. Pro komplexnost instalace je také vhodné připojení k poplachovému přijímacímu centru, které sebou přináší výrazný uživatelský komfort. Další výhodou takového řešení je následná možnost integrace PZS nebo docházkového systému.

Při řešení takto rozsáhlých aplikací lze využít všech výhod, které poskytují IP kamery. Kamery lze připojit do systému UTP kabelem nebo Wi-Fi síť. Napájení kamer realizujeme standardně pomocí vodiče nebo UTP kabelem s využitím technologie PoE (Power over Ethernet). Do aplikace zařadíme zařízení typu switch s podporou PoE, které řeší napájení přímo pomocí UTP kabelu, za předpokladu, že PoE podporuje i IP kamera. Záznam videosignálu zajišťuje síťové záznamové zařízení. Sledování snímaného obrazu je možno jak v lokální síti, tak přes vzdálený počítač nebo mobilní zařízení (mobilní telefon, tablet). Pro lepší orientaci uvádím obecné schéma možných zapojení IP kamer s přehledem jednotlivých technologií.

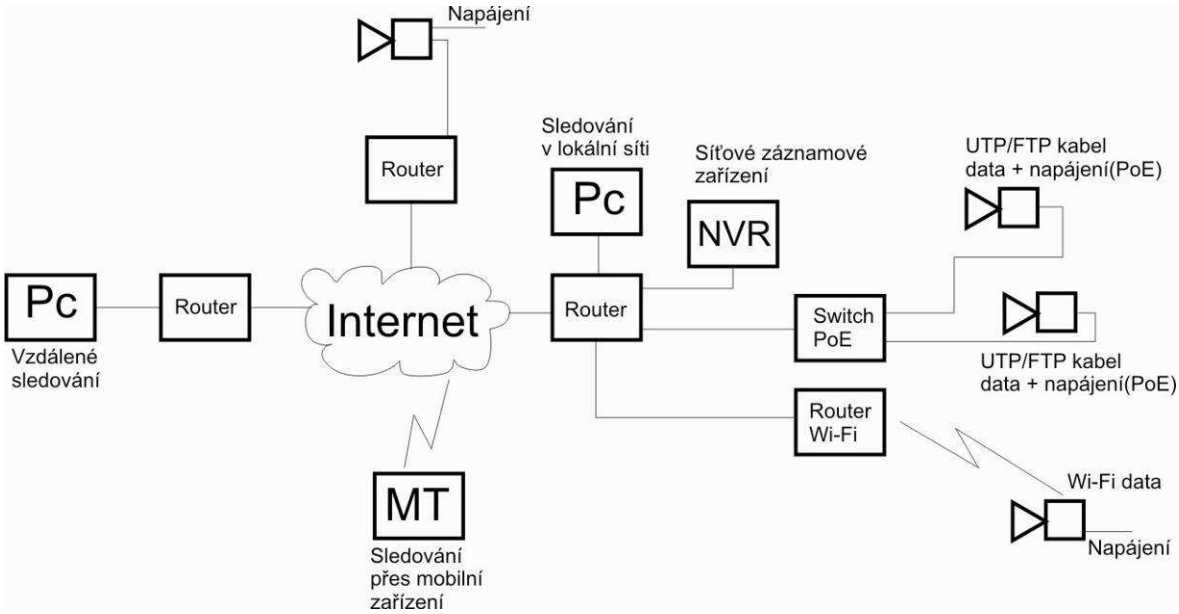

Obrázek 8 Schéma zapojení IP kamer

Příklad využití IP kamerového systému:

IP kamera:

AVM-328A, 1.3 Mpx; IP kamera - vnitřní

- dome kamera,

- noční přísvit 10 m,
- rozlišení až 1280 x 1024,
- vzdálený přístup (mobilní aplikace, internetový prohlížeč),
- možnost napájení PoE,
- PIR detektor.

Obrázek 9 IP kamera AVM-328A*

AVN-813Z, 1.3. Mpx; IP kamera – Wi-Fi

- PIR detektor,
- mikrofon,
- konfigurace a ovládání pomocí internetového prohlížeče,
- přístup z mobilních zařízení.

Obrázek 10 IP kamera AVN-813Z *

* STASANET S.R.O. *IP kamerový systém* [online]. 2013 [cit. 2013-03-07]. Dostupné z: www.stasanet.cz

NVR síťové záznamové zařízení:

AVH-312 DVR; 12 kamer

- 12 megapixelových IP kamer,
- LAN port s technologií Plug&Play - autoinstalace kamer,
- WAN port pro připojení k internetu,
- vestavěný HDMI výstup na monitor,
- 2 USB porty pro myš a zálohování dat,
- podpora sledování na mob. tel. Android, iPhone a iPad,
- úložiště 2xSATA 3TB pevný disk,
- kompresní formát H.264 / MPEG4 / MJPEG.

Obrázek 11 AVH-312 DVR - síťové záznamové zařízení*

4.3.2 Poplachový tísňový systém

Pokud se zaměříme na zvýšení bezpečnosti pro personál (obsluhu), je vhodným opatřením instalace poplachového tísňového systému v kombinaci s poplachovým zabezpečovacím systémem. Předpokladem pro správnou funkci systému je napojení objektu na poplachové přijímací centrum nebo dohledové centrum. V případě přepadení herny obsluha reaguje na tuto událost a stiskem tísňového tlačítka předá poplachovou informaci. Reakce

* STASANET S.R.O. *IP kamerový systém* [online]. 2013 [cit. 2013-03-07]. Dostupné z: www.stasanet.cz

operátora je okamžitá, dochází k předání poplachové informace o přepadení objektu výjezdové skupině soukromé bezpečnostní služby. Ta zasahuje dle stanovených dojezdových časů a podmínek.

Konkrétní umístění pevného tísňového tlačítka závisí na dispozici herny. Univerzálně lze doporučit, instalaci v místech nejčastějšího pohybu obsluhy, tj. v oblasti baru. Tlačítko se instaluje skrytě, tak aby obsluha měla možnost nenápadné aktivace. Je možno instalovat i nouzové tlačítko ve formě nášlapné lišty v prostoru pokladny popřípadě trezoru. Takto aplikované signalizační zařízení minimalizuje možnost odhalení spuštění poplachu pachatelem. Další možností je tísňové tlačítko přenosné – ve tvaru klíčenky. Tuto má obsluha neustále při sobě, tudíž aktivace tísňové informace je možná po celou dobu výkonu zaměstnání.

Pro vyvolání poplachové informace v případě přepadení herny lze instalovat detektor poslední bankovky. Detektor se umístí skrytě do pokladny, na dno. Poplach je aktivován vytažením bankovky, tedy sepnutím nebo rozepnutím kontaktu.

Příklad využití tísňového hlásiče:

Elmdene; ELM-PA-G3-W Tísňové NO/NC tlačítko s vestavěnými EOL

Výhodou uvedeného typu je snadná a rychlá instalace (vestavěné EOL rezistory). Tlačítko má mechanickou paměť poplachu, reset se provádí pomocí klíče. Aktivace současným stiskem obou kláves.

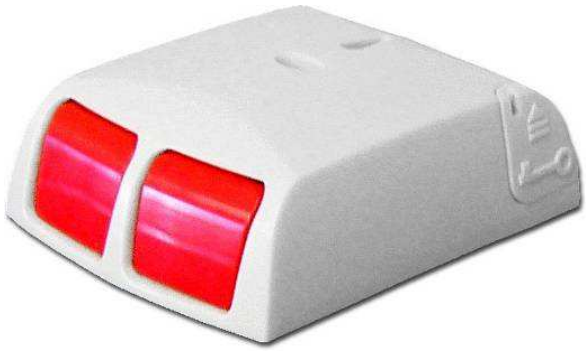

Obrázek 12 Elmdene; ELM-PA-G3-W*

* Honeywell, spol. s r.o. - Security Products o.z. *www.adiglobal.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-03-13]. Dostupné z: http://www.adiglobal.cz/iiWWW/cz/produkty110.nsf/web_category_panel3_cenik_asc/0F62162992636D73C1257561003E19D1

Vybrané parametry:

Paměť poplachu:	ANO
Poplachový výstup:	NO/NC
Provedení:	plast
Pracovní teplota:	-10 až 40 °C
Rozměry v /š/ h:	80/62/27 mm
Vestavěný EOL:	propojkami

SENTROL S3555; Detektor poslední bankovky

Detekce vyjmutí všech bankovek z přihrádky pokladny

Obrázek 13 SENTROL S3555*

4.3.3 Režimová opatření

I přes sebelepší kamerový systém a monitoring herny nelze zajistit optimální chod herny bez loajálních zaměstnanců. Zde musí nastoupit a důkladně být dodržována režimová opatření. Zásadním požadavkem je důsledné dodržování zákazu vstupu osobám mladším 18 let. V některých městech je zaveden zákaz podávání alkoholu v hernách v určitém

* Honeywell, spol. s r.o. - Security Products o.z. *Www.adiglobal.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-03-13]. Dostupné z: http://www.adiglobal.cz/iiWWW/cz/produkty110.nsf/web_category_panel3_cenik_asc/260D68E0FB8C11FEC125735900628CF6

časovém období. Toto režimové opatření ale, dle mého názoru, naráží na problém, omezující zákazníky, kteří nehodlají a ani nemají zájem o herní zařízení. Naopak, pokud hráč bude mít potřebu, alkohol si může obstarat jinde. Vhodným navrhovaným režimovým opatřením, je individuální zajištění vstupu osob do prostoru herny. Obsluha, personál má možnost volby, zda osobu do prostoru vpustí či ne. Jde o prevenci osob podnapilých, nezletilých
a potenciálně nebezpečných.

K dalším důležitým režimovým opatřením, je předávání tržeb a vyúčtování herních zařízení. To by mělo probíhat vždy bez přítomnosti zákazníků, dodavatelů a dalších nezainteresovaných osob. V případě non-stop provozoven v době s co nejnižší návštěvností. Vždy v místnostech zázemí personálu herny (kanceláři).

Uchování peněžní hotovosti v prostoru herny: Doporučuji rozdělení peněžní hotovosti na dvě části. První - nezbytná pro chod herny a druhá – pro gastronomickou část. Zde je nutno určit bezpečný limit, při jehož překročení, je zapotřebí část tržby uložit. Pro druhou část nakládání s peněžními prostředky je vhodně zvolit trezor, nejlépe s časovým zámkem. Zde jsou ukládány nadlimitní částky z vyúčtování tržeb hracích zařízení do doby, než jsou předány provozovateli herních přístrojů. Na tomto místě je nutno doporučit služby soukromých bezpečnostních služeb zabývajících se přepravou peněžní hotovosti.

4.3.4 Bezpečnost heren – budoucnost

Těžko předvídat budoucí vývoj v oblasti bezpečnosti heren z hlediska legislativního procesu a možných zákonných regulací. Zde spíše upozorním na technické možnosti omezení a kontroly hráčů a samotných herních zařízení. Zcela zásadním, a v budoucnu preferovaným postupem, by mělo být úplné oddělení herny s herními zařízeními od ostatních částí provozovny. Provoz herny by měl být nepřetržitě monitorován a zaznamenáván. Vstup striktně omezen osobám pod zákonnou hranici 18-ti let. Samotné herní přístroje by neměly přijímat peněžní hotovost. Sázky budou řešeny pomocí bezhotovostní platby platební kartou. Možností je i zavedení povinné registrace hráčů, sázka, nebo-li hra, pak probíhá na základě ověření totožnosti hráče. Herní přístroj je on-line spojen s databází registrovaných hráčů. Zde by také bylo možno využít dalších databází, které by obsahovaly např. osoby závislé na hře na výherních automatech, jedince pobírající sociální dávky a další potencionálně nebezpečné skupiny osob. Vše ovšem musí být

podpořeno legislativním rámcem. Hlavním cílem takto koncipovaných opatření je v budoucnu, zamezit hře nezletilým a osobám majícím sklon propadnutí nekontrolovanému hazardu. Dle mého názoru ne příliš realizovatelným řešením je plošný zákaz hazardních her, popřípadě situování do 5 až 10 provozoven typu kasino. Ze zahraničních zkušeností je známo, že takto zavedená opatření vedou zpravidla ke vzniku nelegálních a tudíž nekontrolovatelných heren, kde se k hazardu přidává navíc organizovaný zločin. Proto je třeba zvolit cestu vhodné regulace, na diskusní platformě všech zúčastněných stran.

5 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

V průběhu tvorby diplomové práce jsem provedl analýzu rizik dopadu hazardu na společnost. Hlavní část analýzy bylo dotazníkové šetření týkající se oblasti společenského života a hazardních her. Šetření bylo prováděno anonymně, bylo osloveno přes 170 respondentů z různých společenských skupin. Dotazníků s relevantními odpověďmi bylo 113, což vyjadřuje 63 procentuální účast z celkového počtu dotazovaných. Mezi odpovídajícími byly osoby z hazardního průmyslu, široká veřejnost a také osoby závislé na hraní automatů, občanská sdružení zabývající se bojem proti hazardu. Dotazník (Příloha PII) byl vytvořen v elektronické podobě, dostupný na webovém rozhraní a zcela anonymní. Takový způsob dotazování byl zvolen z důvodu autentičnosti odpovědí.

Dotazníkové šetření bylo zaměřeno na následující segmenty cílových skupin:

- osoby podnikající v hazardním průmyslu,
- široká veřejnost,
- občanská sdružení za boj proti hazardu,
- osoby se závislostí na hazardních hrách.

Dotazníkové šetření bylo zaměřeno na následující oblasti:

- výherní a videoloterijní automaty, loterie a podobné hry,
- kriminalita spojená s hazardem,
- společenská prospěšnost hazardu,
- virtuální herny.

5.1 Rámec dotazníkového šetření

Při sestavování dotazníkového šetření byly otázky a odpovědi voleny tak, aby jednoznačně vyjadřovaly názor dotazovaného. Pro podrobnější vyhodnocení šetření bylo nutno uvést otázky na vzdělání, věk a pohlaví. Tyto následně budou sloužit k detailnějšímu prozkoumání získaných skutečností. V první části dotazníku se zaměřuji na samotnou podstatu hazardních her a osobní zkušenost jednotlivých respondentů s hazardními hrami. V další části jsem volil otázky zaměřené na zhodnocení vlivu heren a hazardu obecně v blízkosti dotazovaných. Sekce otázek týkající se patologického hraní směřovala

ke zjištění, co považují respondenti za příčiny této choroby. Závěrečné dotazy jsou věnovány otázkám ekonomiky, legislativy a možné korupce v souvislosti s hazardním průmyslem.

5.2 Analýza dotazníkového šetření

V rozboru dotazníkového šetření se zaměřím na odpovědi jednotlivých respondentů z pohledu různých skupin, dle vzdělání, věku, pohlaví. Takto podrobná analýza poslouží k bližšímu a detailnímu rozkrytí názorů jednotlivých dotazovaných osob.

Otázka 21. Pohlaví respondentů

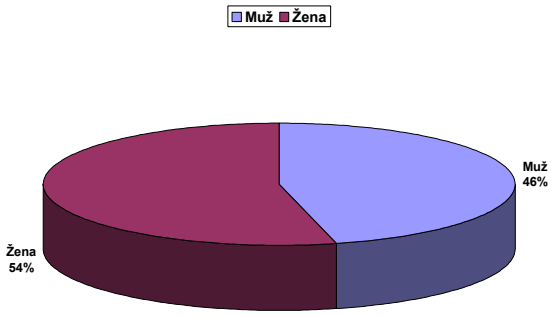

Graf 2 - Pohlaví respondentů

Otázka 22. Věk respondentů

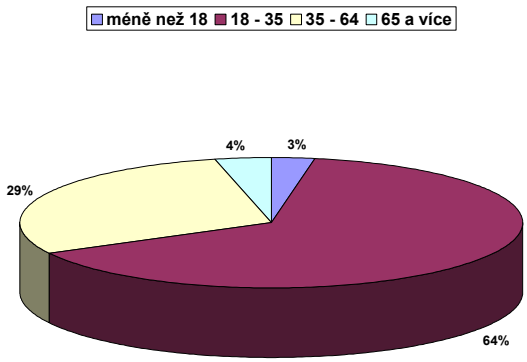

Graf 3 - Věk respondentů

Otázka 23. Dosažené vzdělání

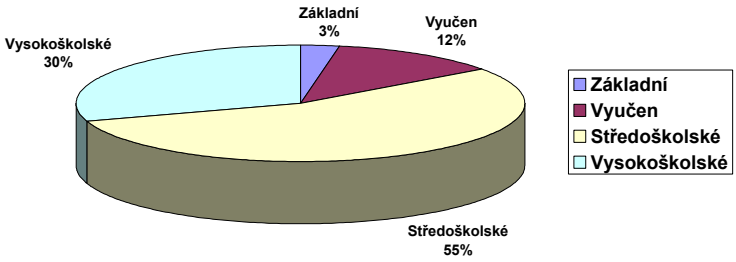

Graf 4 - Dosažené vzdělání

Uvedené grafy nám vyjadřují demografické rozdělení dotazovaných osob. Detailní výsledky dotazníkového šetření nám umožňují zkoumat názory těchto jednotlivých skupin dotazovaných obyvatel a je možno je porovnávat s celkovými výsledky šetření.

Otázka 1. Máte osobní zkušenost s hazardním hraním?

Zatímco z celkového pohledu dotazované skupiny se jako nejčetnější vyskytly odpovědi výherní automaty a loterie, z pohledu dělení na muže a ženy se jedná o zcela jiné rozdělení.

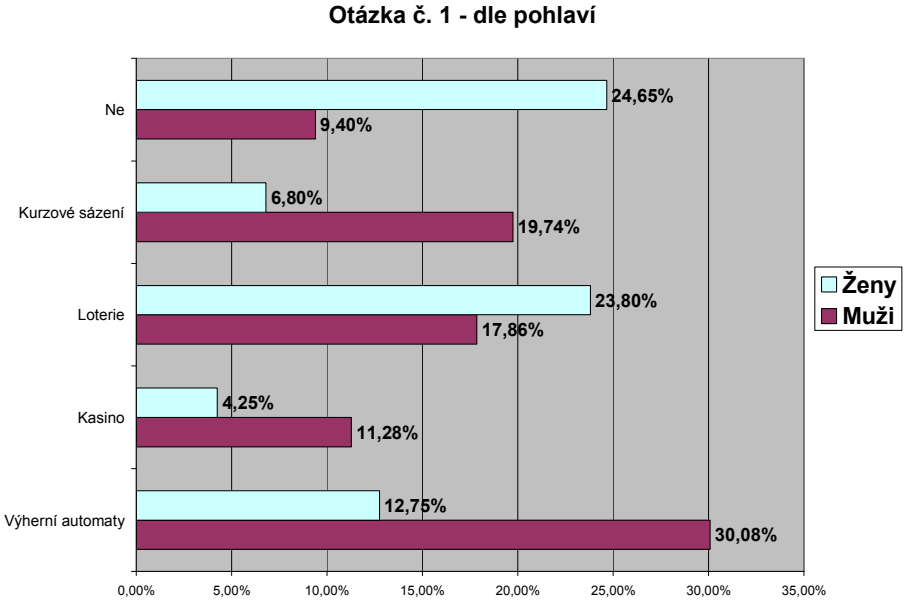

Graf 5 - Otázka č. 1 – dle pohlaví

Z grafu vyplývá, že při rozdělení respondentů na ženy a muže, mají muži zkušenosti s hazardem především s výherními automaty a kurzovým sázením, naopak u žen převládá loterie. Čtvrtina žen odpověděla, že nemá žádnou zkušenost s hazardem.

Otázky (otázka číslo 2, 3, 4, 5, 6) z oblasti finančního zisku/ztrát a četnosti hraní hazardních her převládaly především odpovědi, které lze paušálně shrnout jako příznivé, s tím že dotazovaní, své finanční ztráty z více než 80% považují za minimální. Více než 80% respondentů také uvádí, že četnost hraní na výherních automatech, či sázení loterií nepřesahuje periodu jedenkrát měsíčně. Celkově se tato oblast otázek přibližuje dostupným statistikám v rámci České republiky. Tento fakt také určuje vzdělanost respondentů, kdy 80% dotazovaných má minimálně středoškolské vzdělání. Bohužel se v tomto směru nepodařilo oslovit skupinu dospělého obyvatelstva s ukončeným základním vzděláním, kde je předpoklad, že odpovědi týkající se částek a četnosti hraní by uvedený standart převyšovali.

Následující otázky (otázky číslo 7, 8, 9, 10) dotazníkového šetření byly zaměřeny na přímý vliv hazardu na společnost, konkrétně vliv heren na životní prostor a okolí. Dotazováním bylo zjištěno, že respondenti z velké části nemají negativní zkušenosti s provozováním heren, respektive, že herny nevnímají jako problém v rušení veřejného pořádku. Na tomto místě je třeba připomenout, že problematické provozovny jsou většinou spojovány s konzumací alkoholu a následného negativního působení osob pod jeho vlivem. Tato skutečnost se do jisté míry nevyhýbá ani podnikům s výherními automaty. V názoru týkajícím se množství heren a podobných podniků v okolí bydliště uvádí v souhrnu více než 40% dotazovaných nadměrný počet provozoven s výherními automaty. Do této skupiny odpovědí lze zařadit také respondenty, kteří si ve svém okolí nepřejí žádné provozovny tohoto typu.

Při analýze otázky číslo 8 (Počet heren a kasin (VHP a VLT) ve vašem městě je?) mne zaujala skupina respondentů s odpovědí: Průměrný, není potřeba větší regulace, tvořící více než 50% odpovědí. Podrobnější analýzou zjišťujeme, že i přesto, že se této skupině zdá počet heren optimální, v následující otázce necelá polovina z nich uvádí, že hazard má přímý vliv na kriminalitu. Dalo by se přitom předpokládat, že pokud nemají negativní zkušenosti s hernami v okolí svého bydliště, nebudou kriminalitu s hazardem spojovat.

Graf 6 - Selekce respondentů dle otázky č. 8

V další otázce, stejná skupina dotazovaných, také uvedla pouze v 17-ti % případů, že hazard nemá přímý vliv na kriminalitu. Naopak všechny další možnosti odpovědí přesahovaly 50% hranici.

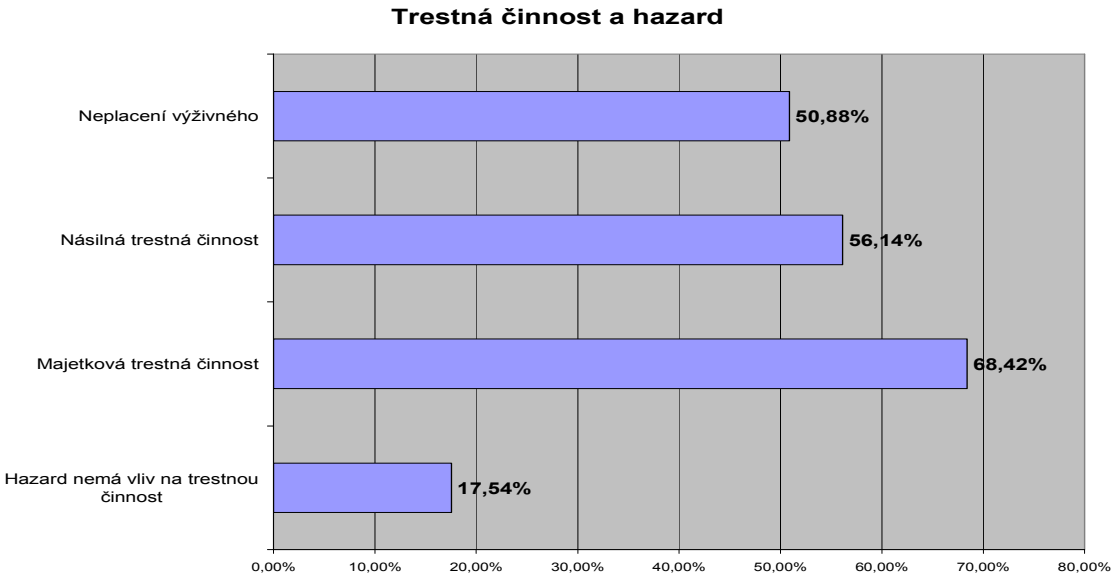

Graf 7 - Selekce respondentů dle otázky č. 8

Na položenou otázku (otázka č. 9), zda má legální hazard vliv na kriminalitu, odpovědělo 56% dotazovaných kladně. Při podrobnějším rozboru uvedené skupiny v následující otázce (Jakou trestnou činnost spojujete s hazardem?) odpovídala většina dotázaných souhlasně na všechny tři uvedené typy trestné činnosti. Což potvrzuje jejich přesvědčení o negativním působení hazardních her na společnost.

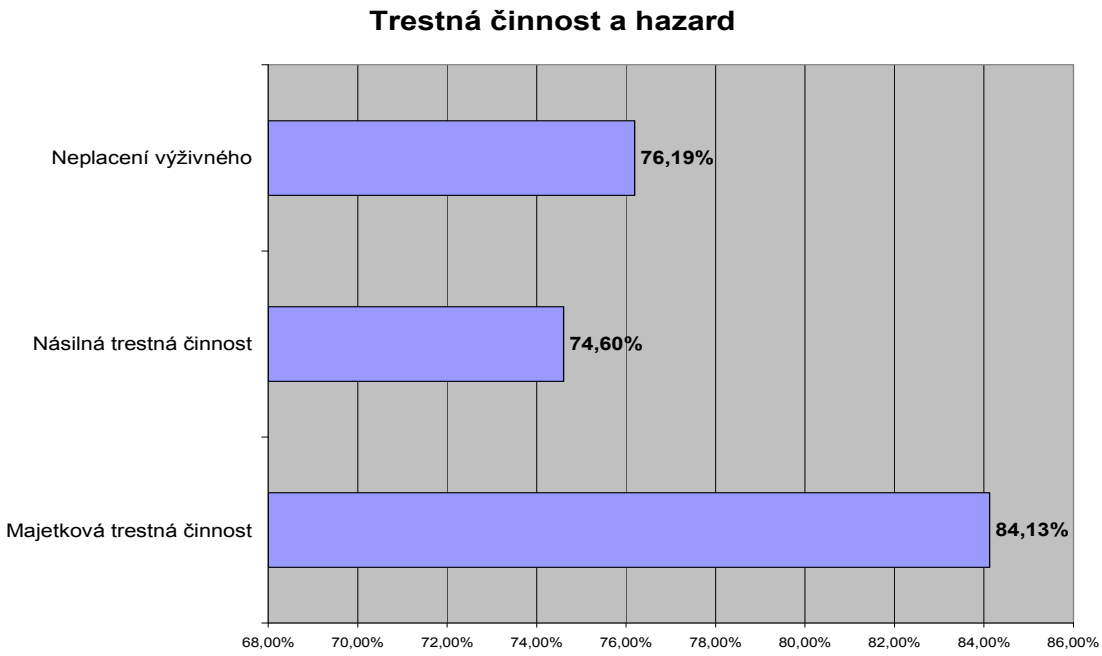

Graf 8 - Selekce respondentů dle otázky č. 9

Otázky týkající se firem, které legálně provozují hazardní hry (otázka číslo 11, 13, 17, 18) směřovaly ke zjištění obecného veřejného chápání hazardu jako takového. Více než 60% respondentů odpovědělo, že hazard má určitou společenskou prospěšnost (tvorba pracovních míst, finance obcím, státu), ale také by zpřísnili podmínky provozu hazardních her. Na druhou stranu se ale necelých 60% odpovídajících domnívá, že příjmy z hazardních her nejsou zásadně důležité pro financování kultury a sportu. V otázce souladu mezi obcemi a provozovateli hazardních her, respondenti z více než poloviny odpovědí nedokázali určit, zda určitý způsob autoregulace hazardu je správnou cestou k dosáhnutí konsensu. Naopak velmi jednoznačně bylo odpovídáno na otázku lobbingu, při schvalování loterijního zákona. 87% dotázaných je přesvědčeno, že lobbing hraje významnou roli při tvorbě zákonů.

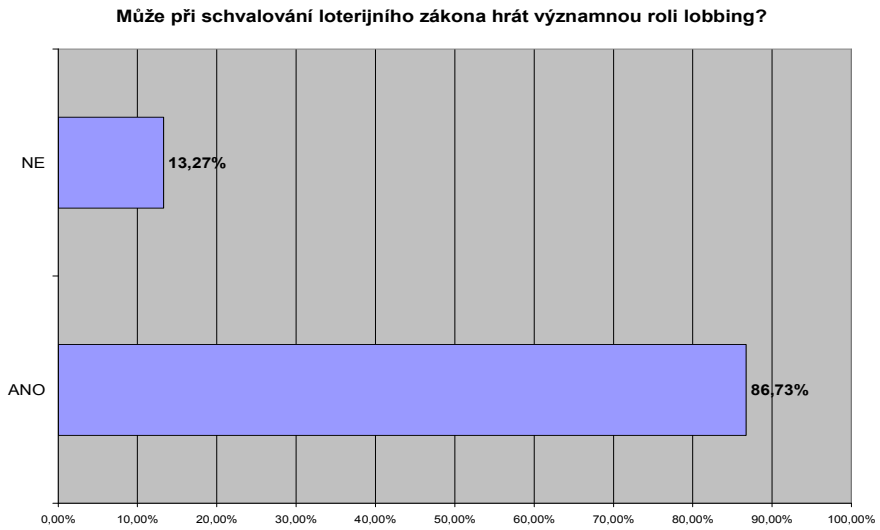

Graf 9 Vliv lobbingu na tvorbu zákonů

V otázkách týkajících se internetového hraní (mimo kurzové sázení) většina respondentů uvedla, že nemá zkušenost s internetovou hernou či kasinem. Legálnost takto provozovaných internetových portálů je v České republice, jak již bylo uvedeno, je diskutabilní. A to odpovídá i odpovědím na otázku zda je hraní na internetu legální. Více než 50% odpovídajících uvedlo, že nedokáže na takto položenou otázku odpovědět. Jedna pětina respondentů je přesvědčena o legálnosti takových heren.

Při detailním rozboru skupiny osob, které odpověděli kladně na otázku, zda vyzkoušeli hraní na internetu, jsem zjistil, že všichni respondenti jsou z věkové kategorie 18 – 35 let, minimálně středoškolského vzdělání. Rozdělení dle pohlaví naznačuje uvedený graf.

Graf 10 Zkušenost s internetovým hraním - dle pohlaví

Poslední sada otázek (otázky č. 12, 14, 15, 16) je zaměřena na oblast gamblerství a patologické hraní. Cílem bylo zjistit, jaký mají respondenti názor na uvedené téma, co považují za hazardní hry, jaké příčiny jsou dle nich spojovány s gamblerství a zda je v jejich okolí člověk, který má problémy s hraním hazardních her. Naprosto vyrovnaný je názor týkající se otázky, zde hraní automatů lze považovat za relax nebo zábavu. Graf vyjadřuje odpovědi respondentů, kteří nepovažují hazard za relax či druh zábavy (Graf 11).

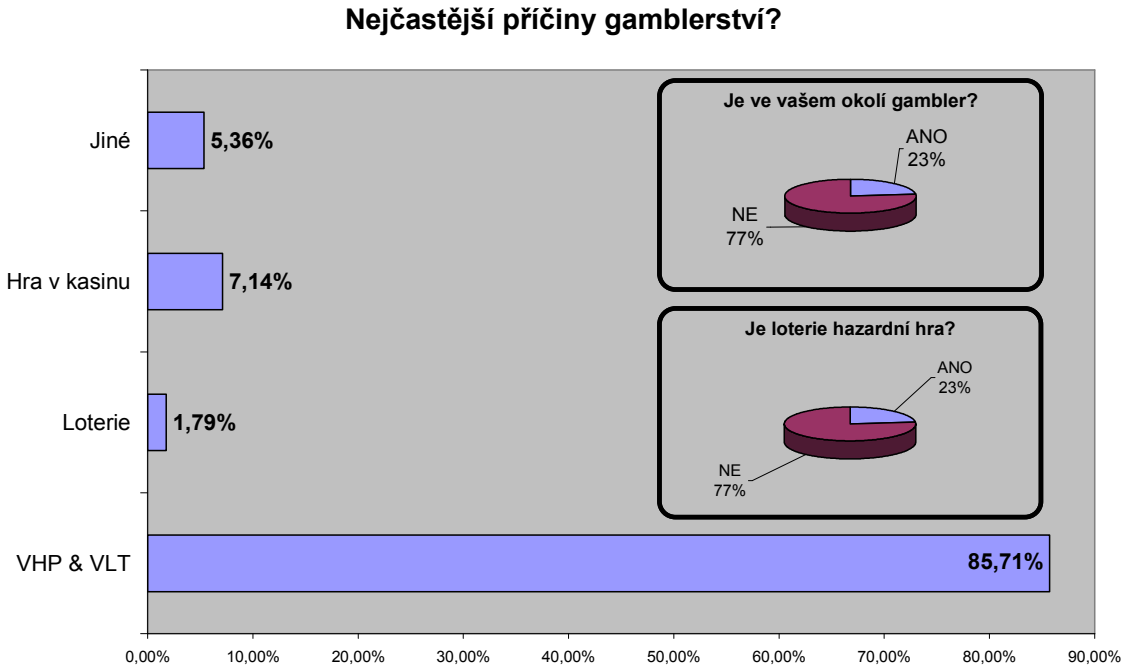

Graf 11 Respondenti nepovažující hraní automatů jako formu relaxu

Následující souhrnný graf vyjadřuje názor respondentů, kteří považují hraní na automatech za formu relaxu či zábavy.

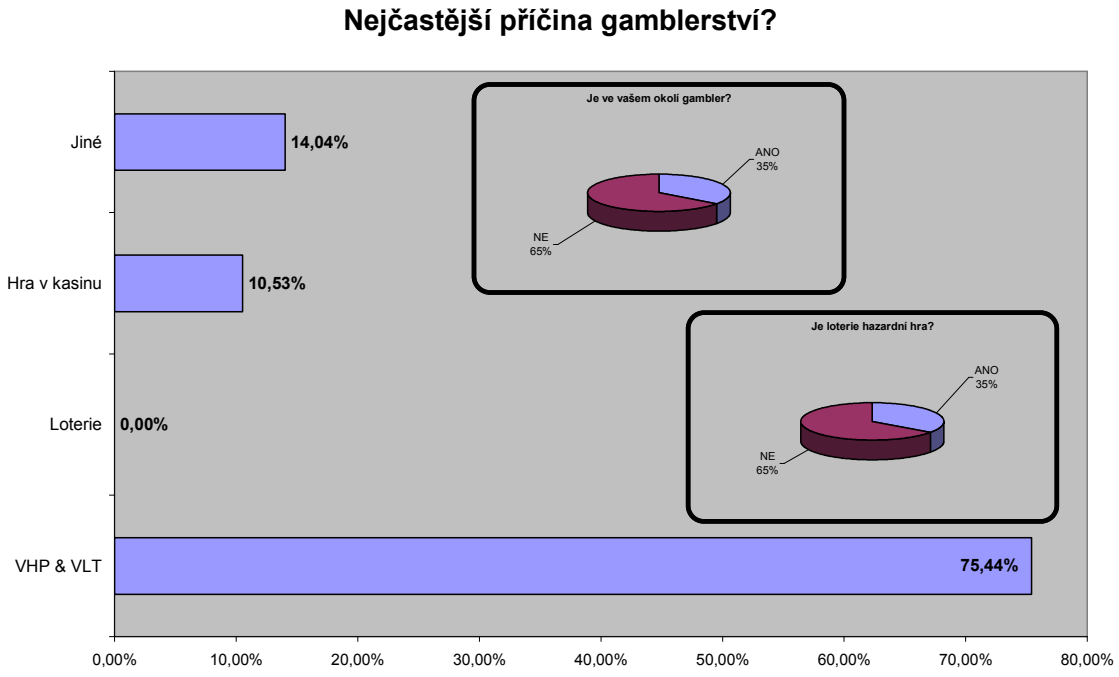

Graf 12 Respondenti považující hraní automatů jako formu relaxu

Z porovnání obou skupin je patrné, že respondenti nepovažující hraní automatů jako formu zábavy jsou přesvědčeni z více než 85%, že gamblerství je způsobeno výherními automaty. Přitom přímo v jejich okolí mají procentuálně méně osob závislých na hraní automatů než druhá skupina dotazovaných.

5.3 Dílčí závěr – dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření bylo provedeno na širokém vzorku obyvatel České republiky, různých věkových kategorií, vzdělání a odbornosti. Většina dotazovaných má určité zkušenosti s hazardem, nejčastěji ve formě loterií, nebo výherních automatů. Minimum respondentů uvedlo, že by byla závislá na sázení, hraní, také finanční zkušenosti, výnosy, respektive ztráty ve spojitosti s hazardem jsou zanedbatelné. Velká část odpovídajících se shodla na nutnosti změny přístupu k regulaci hazardu, a to jak ve vztahu k státu, tak i k obcím. Přímou spojitost hazardu a kriminality předpokládá více jak 50% dotazovaných. Předpokládanou nečastější trestnou činností uvádí majetkovou trestnou činnost. Dle mého názoru, nečekaně malá je skupina dotazovaných spoluobčanů, která by hazard radikálně zakázala. Velkou rezervu vidím v malé informovanosti běžného obyvatelstva, ve smyslu pozitivního přístupu provozovatelů HP, tzv. autoregulaci heren. Široká diskuze veřejnosti, obcí a provozovatelů by mohla přinést kompromisní řešení pro všechny strany. Jako velmi

závažnou problematiku hazardu, předpokládám internetové herny a kasina, které bez dostatečné legislativní opory a regulace, mohou způsobit nekontrolovatelný přesun hazardu na internet. Zarážející je také zjištění, že ve věkové kategorii méně než 18 let třetina dotázaných odpověděla, že má zkušenost s výherními automaty. V tomto případě ovšem nelze vyloučit statistickou chybu. Závěrem je třeba konstatovat, že problematika hazardu a hazardních her dotazované oslovila a dá se do budoucna předpokládat jejich aktivní účast při veřejných diskuzích na toto téma.

6 KARS - VLIV HAZARDU NA SPOLEČNOST

Pro využití metody kvantitativní analýzy rizik s využitím jejich souvztažnosti jsem se rozhodl z důvodu nemožnosti získání autorizovaných podkladů, které by jednoznačně prokazovali vliv hazardu na kriminalitu. Jelikož nebyla doposud zadána žádná oficiální studie vlivu hazardu na kriminalitu a nejsou vedeny v tomto směru žádné konkrétní policejní statistiky, je průkaznost vlivu hazardu na kriminalitu složitá. Cílem metody KARS je rozhodnout, která rizika jsou pro námi zvolený zkoumaný objekt nejnebezpečnější. Prvním krokem metody je vytvoření soupisu rizik. Použitá rizika byla vybrána také na základě dotazníkového šetření.

V našem případě jsou rizika následující:

1) Gambling (patologické hraní),
2) alkoholismus,
3) rušení veřejného pořádku,
4) krádeže,
5) podvody,
6) zpronevěra,
7) deprese,
8) sebevražda,
9) nezaměstnanost,
10) drogová závislost,
11) korupce,
12) rodinná dysfunkce,
13) stres,
14) daňové úniky,
15) praní špinavých peněz.

6.1 Analýza KARS - výpočet

Tabulka souvztažnosti rizik:

Riziko		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	Součet
1	Gambling		1	0	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	0	**10**
2	Alkoholismus	0		1	0	0	0	1	1	1	0	0	1	1	0	0	**6**
3	Rušení veř.poř.	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	**1**
4	Krádeže	0	0	0		1	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	**4**
5	Podvody	0	0	0	1		1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	**4**
6	Zpronevěra	0	0	0	1	1		0	0	1	0	0	1	0	0	0	**4**
7	Deprese	1	1	0	0	0	0		1	1	1	0	1	1	0	0	**7**
8	Sebevražda	0	0	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	**0**
9	Nezaměstnanost	1	1	0	1	1	0	1	0		0	0	1	1	0	0	**7**
10	Drogová závislost	1	0	1	1	1	1	1	1	1		0	1	1	0	0	**10**
11	Korupce	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0		0	0	1	1	**3**
12	Rodinná dysfunkce	0	1	1	0	0	0	1	1	0	1	0		0	0	0	**5**
13	Stres	1	1	0	0	0	0	1	1	0	1	0	1		0	0	**6**
14	Daňové úniky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0		0	**1**
15	Praní špin.peněz	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0		**1**
Součet		**4**	**5**	**3**	**5**	**6**	**4**	**6**	**6**	**7**	**3**	**2**	**9**	**6**	**2**	**1**	

Tabulka 2 Tabulka souvztažnosti rizik

6.1.1 Výpočet koeficientů aktivity a pasivity:

Koeficient aktivity:

$KAR_i = (\sum R_i / x\text{-}1) * 100$ [%]

Kde:

$\sum R_i$ je součet rizik; x je celkový počet uvažovaných rizik.

Koeficient pasivity:

$KPR_i = (\sum R_j / x\text{-}1) * 100$ [%]

Kde:

$\sum R_j$ je součet rizik; x je celkový počet uvažovaných rizik.

Riziko Ri	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
KAR_i	71,43	42,86	7,14	28,57	28,57	28,57	50,00	0,00	50,00	71,43	21,43	35,71	42,86	7,14	7,14
KPR_i	28,57	35,71	21,43	35,71	42,86	28,57	42,86	42,86	50,00	21,43	14,29	64,29	42,86	14,29	7,14

Tabulka 3 Souvztažnost koeficientů

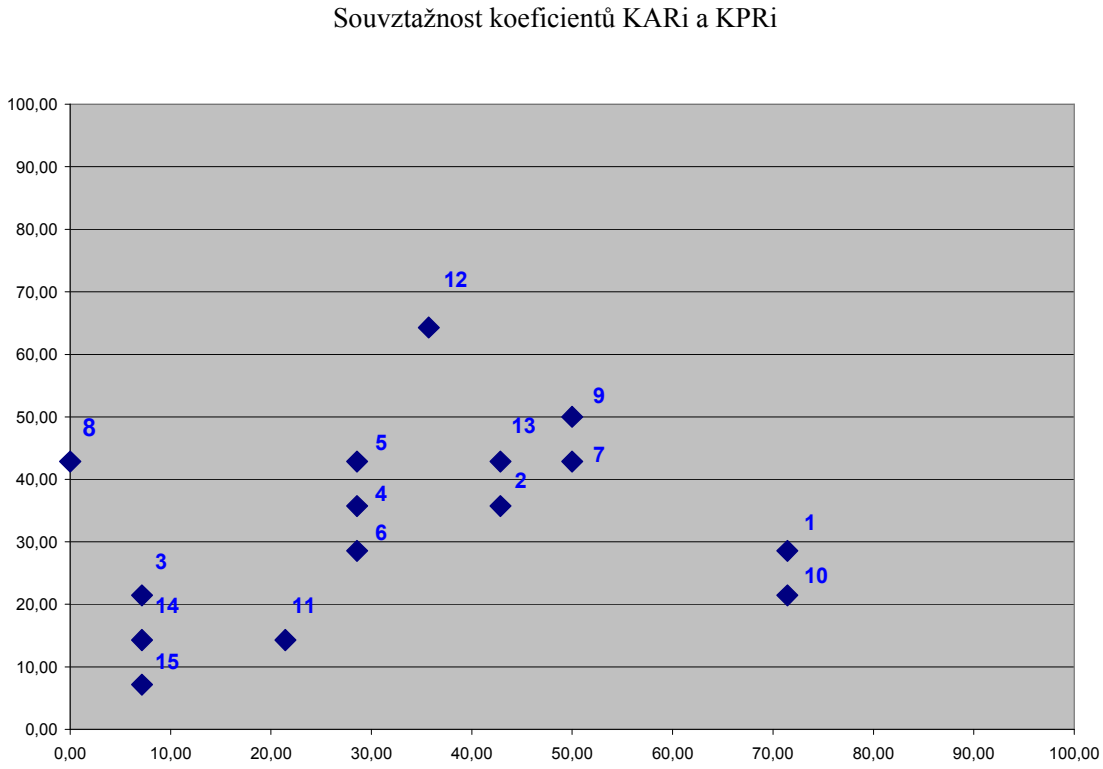

Graf 13 - Souvztažnost koeficientů

6.1.2 Vyhodnocení grafu souvztažnosti:

Cílem vyhodnocení grafu souvztažnosti je stanovení důležitosti („nebezpečnosti“) jednotlivých rizik na základě jejich souvztažnosti s ostatními riziky v systému. To je možno zjistit rozdělením grafu na 4 základní oblasti osami O_1 a O_2. Tyto oblasti nám následně stanoví, jak důležitá rizika se v nich nacházejí. Výsledné čtyři oblasti jsou označovány následovně:

II.	I.
IV.	III.

I. – oblast primárně a sekundárně nebezpečných rizik

II. – oblast sekundárně nebezpečných rizik

III. – oblast primárně nebezpečných rizik

IV. – oblast relativně bezpečná

Podstatou vyhodnocení grafu souvztažnosti rizik je jeho rozdělení tak, aby do I. kvadrantu bylo umístěno 80% všech analyzovaných rizik. Tento kvadrant je označen jako oblast primárně a sekundárně nebezpečných rizik.

Výpočet:

$O_1 = K_{Amax} – (K_{Amax} - K_{Amin}) / 100 * 80$

Osa O_1 bude umístěna jako rovnoběžka s osou y a osu x bude protínat v bodě dle výše uvedeného vzorce.

$O_2 = K_{Pmax} – (K_{Pmax} - K_{Pmin}) / 100 * 80$

Osa O_2 bude umístěna jako rovnoběžka s osou x a osu y bude protínat v bodě dle výše uvedeného vzorce.

$O_1 = 71,43 – (71,43 – 7,14)/100 * 80 = 19,99$

$O_2 = 64,29 – (64,29 – 7,14)/100 * 80 = 18,57$

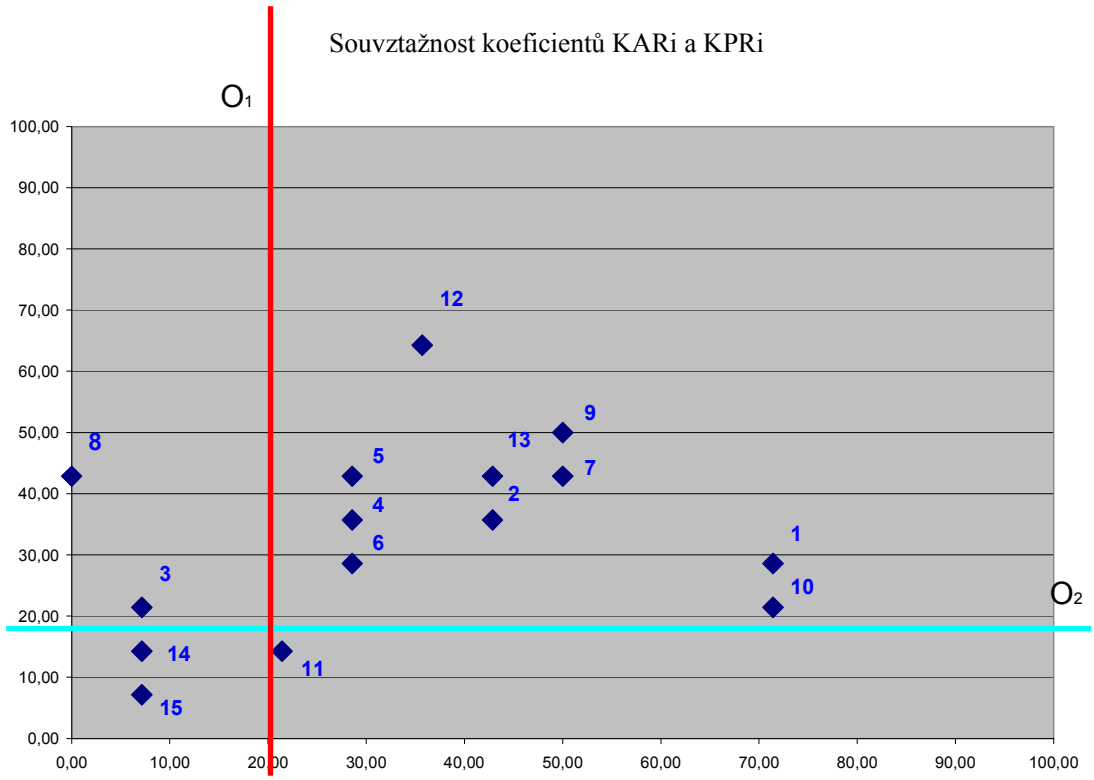

Graf 14 - Vyhodnocení grafu souvztažnosti rizik

6.2 Dílčí závěr – vyhodnocení analýzy

1) **Pro oblast segmentu I. byla zjištěna následující rizika:**

1 – Gambling

2 – Alkoholismus

4 – Krádeže

5 – Podvody

6 – Zpronevěra

7 – Deprese

9 – Nezaměstnanost

10 – Drogová závislost

12 – Rodinná dysfunkce

13 – Stres

2) **Pro oblast segmentu II. byla zjištěna následující rizika:**

3 – Rušení veřejného pořádku

8 – Sebevražda

3) **Pro oblast segmentu III. byla zjištěna následující rizika:**

11 – Korupce

4) **Pro oblast segmentu IV. byla zjištěna následující rizika:**

14 – Daňové úniky

15 – Praní špinavých peněz

I. Oblast

Na základě výsledků analýzy jsme kvantitativně rozdělili rizika do čtyř uvedených segmentů. Tato jednoduchá metoda má relativně vysokou vypovídající schopnost. Je vhodným podkladem pro další podrobné komplexní analýzy rizik systému. Nejnebezpečnější rizika, obsažená v prvním segmentu, můžeme paušálně rozdělit do tří skupin. A to:

1) Skupina závislostí (Rizika 1,2,10)
2) Skupina kriminálních deliktů (Rizika 4,5,6)
3) Skupina sociálních dopadů (Rizika 7,9,12,13)

První skupina rizik je v grafu umístěna v blízkosti osy O_2, tudíž kvadrantu III., kde se nachází primárně nebezpečná rizika. To jsou rizika, která mohou způsobit více rizik, než kolika mohou být vyvolána. Zde můžeme hovořit o shodě s dostupnými statistikami o vlivu hazardu na společnost. Rizika závislostí jsou jednoznačně spojena s hazardem.

Naopak rizika druhé skupiny jsou umístěna v grafu blíže osy O_1. Tedy je řadíme mezi sekundárně nebezpečná rizika, to znamená, že tato rizika mohou být vyvolána více riziky, než mohou způsobit. Zde lze najít spojitost mezi hazardem a kriminalitou. Z analýzy vyplývá, že kriminalita může být sekundárním rizikem hazardních her. Proto je třeba věnovat této problematice zvýšenou pozornost a pokusit se statisticky tuto predikci potvrdit. Důležitým faktorem pro snížení vlivu hazardu na kriminalitu je prevence a technická opatření k zamezení kriminální činnosti.

Třetí skupina prezentuje negativní sociální dopad hazardního průmyslu. Zde se hlavně promítá negativní dopad na funkcionalitu rodiny.

II. Oblast

Sekundární rizika, zde bylo zjištěno riziko rušení veřejného pořádku, to může být aktivováno především ve spojitosti s alkoholem a drogami. Dalším zaznamenaným rizikem je sebevražda. Zde vycházíme spíše z obecného předpokladu, že v případě depresí, dlouhodobých stresů, rodinných problémů může nastat i tato fatální varianta.

III. Oblast

Primární rizika. Vzhledem k poloze v grafu, patří riziko korupce spíše do segmentu IV. Zde se jedná spíše o celospolečenský problém, který není pro oblast hazardu výrazně odlišný.

IV. Oblast

Oblast relativně bezpečná. Uvedená rizika jsou spíše minoritní problém a není nutno jim věnovat větší pozornost. Vliv hazardu na společnost a kriminalitu v případě těchto rizik je okrajový.

ZÁVĚR

V diplomové práci jsem se snažil upozornit na problematiku hazardních her, počínaje loterií, sázením až po hraní na výherních automatech a návštěvu kasin a nalézt souvislosti mezi hazardem a kriminalitou. V obecné rovině pak posoudit vliv hazardu na společnost. První část práce je věnována ucelenému náhledu na legislativní rámec provozování hazardních her v České republice, seznámení s typy hazardních her a možnostmi jejich provozování. Zde také upozorňuji na rizika spojená s nelegálním provozováním heren a karetních klubů.

Z nejčastěji se vyskytujících negativních vlivů, které mají dopad na společnost je gamblerství, nekontrolovatelné hraní. V boji proti patologickému hraní je jednoznačně účinnější prevence před následnou terapií. Včasné preventivní působení na jedince není odvislé od věku oslovených osob. Je limitováno především tím, zda se preventivní intervence dostane k příjemci dříve než podnět, proti kterému má prevence působit. Za vhodné považuji preventivně působit již na žáky základních škol, v některých lokalitách, by bylo vhodné seznamovat s nebezpečím patologického hráčství již žáky prvního stupně. Ve věkové kategorii dospělých je třeba se také zaměřit na skupinu žen a seniorů. Další rizikovou skupinou jsou osoby, které přicházejí s hazardními hrami do styku v rámci svého povolání. Prioritním činitelem preventivního působení na společnost by měl být stát. Domnívám se však, že v současné době je pozice státu v této oblasti pouze okrajová.

V souvislosti s využitím technických a technologických prostředků subjektů komerční bezpečnosti jsem se zaměřil na herny, ve kterých jsou provozovány výherní automaty. Zde navrhuji obecný ucelený pohled na řešení bezpečnosti heren. Veškerá navrhovaná opatření vycházejí z analýzy zkoumaného prostředí. Navrhované technické a technologické prostředky by měly sloužit i preventivně k minimalizaci vzniku kriminálních deliktů. Právě zde, je možnost uplatnění firem PKB jako dodavatelů komplexních řešení v oblasti prevence a bezpečnosti heren a herních míst. V závěru této kapitoly předkládám možnosti, které by mohly být cestou k přiměřené regulaci herního průmyslu.

Provedené dotazníkové šetření ukázalo, že ze společenského hlediska je hazard spojován s kriminalitou, především s majetkovou trestnou činností. Na druhé straně jen malá část dotazovaných by hazardní hry radikálně zakázala. Velké rezervy vidím ve větší

informovanosti veřejnosti o tzv. autoregulaci heren (umožňuje zároveň kvalitní fungování hazardního průmyslu). Široká diskuze veřejnosti, obcí a provozovatelů by mohla přinést kompromisní řešení pro všechny strany. Systém součastné regulace nahrává spíše vzniku oblasti nelegálních provozovatelů a heren. Závažným problémem do budoucna je internetové hraní. V této oblasti by stát měl zaujmout jednoznačnou pozici regulátora. Přesun hazardu na legislativně nekontrolovaný internet, je vážnou hrozbou pro celou společnost.

Vzhledem k tomu, že neexistují statistiky o vztahu mezi hazardem a kriminalitou, podrobil jsem tuto oblast analýze metodou kvantitativní analýzy rizik s využitím jejich souvztažnosti. Z analýzy vyplynula spojitost hazardu s kriminalitou a to především ve formě majetkové trestné činnosti. Nezanedbatelným rizikem je také korupce.

Na závěr je třeba poznamenat, že přebujelost herního průmyslu je výsledkem nekoncepční regulace minulých let a v budoucnu je třeba vytvořit jednoznačně legislativně definované prostředí pro tento druh podnikání s tím, že úplný zákaz by vedl k přesunu hazardu do nelegální sféry případně na internetové servery.

ZÁVĚR V ANGLIČTINĚ

In my work I tried to draw attention to the issue of gambling, from lotteries and gambling to playing the slot machines and casino visits and find a connection between gambling and crime. In general, then assess the impact of gambling on society. The first part is devoted to a comprehensive insight into the legislative framework for gambling in the Czech Republic, introduction to types of gambling options and their operation. I also underline the risks associated with illegal gambling operations and card clubs.

The most frequently reported adverse effects that have an impact on society as gambling, uncontrollable gambling. In the fight against compulsive gambling is clearly more effective prevention of subsequent therapy. Timely preventive effect on individuals not depend on the age of interviewed persons. Is limited primarily by whether a preventive intervention gets to the recipient before the stimulus, against which the prevention work. I consider it is appropriate to prevent effects of gambling already at elementary schools. In some areas, pupils of first grades should be familiar with this dangers of compulsive gambling. In the age group of adults should also focus on a group of women and seniors. Another risk group are those that come with gambling in contact within their profession. The State should become the primary factor to prevent gambling actions. I believe, however, that at present the country's position in this areas are only marginal. In connection with the usage of technical and technological operators of commercial security, I focused on the game in which they operate slot machines. Here I propose a general holistic view of security gambling rooms. All the proposed measures are based on an analysis of the research context. The proposed technical and technological means should be used preventively to reduce the occurrence of crime. Now here is the ability to use Commercial Security Industry companies as suppliers of complete solutions in the field of prevention and safety casinos and gaming sites. At the end of this chapter I will be presenting the possibilities that might be a reasonable way to regulate the gaming industry.

A questionnaire survey showed that from a societal perspective, the hazard is associated with crime, especially property crime. On the other hand, only a minority of respondents would radically ban the gambling. I see large reserves in a public awareness of the self gambling (at the same time it allows gambling industry run well). A broad discussion of the public, municipalities and operators could provide a compromise for all parties. The

present control system favors the emergence of illegal operators and gaming rooms. A major challenge for the future is online gaming.

In this area, the state should take a clear position of the regulator. Moving gambling legislation to uncontrolled internet, is a serious threat to society. Since there are no statistics on the relationship between gambling and crime, I submitted this area of analysis by quantitative risk analysis using their correlation. The analysis showed association with gambling and crime, especially in the form of property crime. Finally, it should be noted that overgrown gaming industry is the result of ill-conceived regulation in recent years. In the future clearly defined legislative environment needs to be established for this kind of business. The total ban of gambling would lead to the transfer of gambling to the illegal sphere or to internet sites.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

[1] Česká republika. Zákon o loteriích a jiných podobných hrách. In: *202/1990 Sb.* 1990.

[2] NEŠPOR, Karel a kol. Jak překonat hazard. Portál s.r.o. Praha, 2011 ISBN 978-80-262-0009-3.

[3] PRUNNER, Pavel. Psychologie gamblerství aneb sázka na štěstí. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o. Plzeň ISBN 978-80-7380-074-1.

[4] NEŠPOR, Karel. Návykové chování a závislost. Praha: Portál, 2007, ISBN 978-80- 7367-267-6.

[5] FROUZOVÁ, Magdalena. Gambling: metodická příručka pro prevenci gamblingu. 1. vydání. Praha: Státní zdravotní ústav, 1997.

[6] JÍLEK, Jan. Ze závislosti do nezávislosti (spoluzávislí a nešťastní). 1. vydání. Praha, Hořice na Šumavě: Jan Jílek ve spolupráci s Janou Krupičkovou, 2008.

[7] KOHOUT, Petr. Jsem hazardní hráč aneb zpověď gamblera. 1. vydání. Praha: Grada, 2000.

[8] KRAMÁŘ, Květoslav a kol. Herní právo. 1. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o, 2006.

[9] KŘEČEK & KOL., Stanislav. Příručka zabezpečovací techniky. Vydání 3. Blatná : Cricetus, 2006. 313 s. ISBN 80-902938-2-4

[10] LAUCKÝ, Vladimír. Technologie Komerční bezpečnosti I. Vydání 3. Zlín : Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně – Academia centrum, 2010. 81 s. ISBN 978-80-7318-889-4.

[11] LAUCKÝ, Vladimír. Technologie komerční bezpečnosti II. Vydání 2. Zlín : Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2007. 123 s. ISBN 978-80-7318-631-9.

INTERNETOVÉ ZDROJE

[12] Ministerstvo financí ČR. Ministerstvo financí ČR [online]. 2013 [cit. 2013-03-13]. Dostupné z: www.mfcr.cz

[13] Poslanecká sněmovna parlamentu ČR. Poslanecká sněmovna parlamentu ČR [online]. 2013 [cit. 2013-03-13]. Dostupné z: www.ps.cz

[14] Vláda ČR. Vláda ČR [online]. 2013 [cit. 2013-03-13]. Dostupné z: www.vlada.cz

[15] Senát parlamentu ČR. Senát parlamentu ČR [online]. 2013 [cit. 2013-03-13]. Dostupné z: www.senat.cz

[16] UZIS. Ústav zdravotnických informací a statistiky [online]. 2013 [cit. 2013-03-13]. Dostupné z: www.uzis.cz

[17] Unie herního průmyslu. Unie herního průmyslu ČR [online]. 2013 [cit. 2013-03-13]. Dostupné z: www.uhpcr.cz

[18] SANEP. Středisko analýz a emperických výzkumů [online]. 2013 [cit. 2013-03-13]. Dostupné z: www.sanep.cz

[19] Občané proti hazardu o.s. Občané proti hazardu o.s. [online]. 2013 [cit. 2013-03-13]. Dostupné z: www.obcaneprotihazardu.cz

[20] Verosta, P. Vejrosta, P. (ed.) Patologické hráčství: souhrn faktů a aktuální situace v České republice (revidované znění k 4. březnu 2012), přehledový článek. Dostupné z: www.obcaneprotizavislostem.cz/news/prehledovy-clanek-o-patologickem-hracstvi/ [on line]

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

VHP Výherní hrací přístroj.

EU Evropská unie.

ČR Česká republika.

NV Nařízení vlády.

VLT Videoloterijní terminál.

DSM Diagnostická kritéria Americké psychiatrické asociace.

PZS Poplachový zabezpečovací systém.

KARS Metoda kvantitativní analýzy rizik s využitím jejich souvztažnosti.

PKB Průmysl komerční bezpečnosti.

MF Ministerstvo financí.

UZIS Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 VHP;VLT 16
Obrázek 2 Sázkové centrum a herna - Rakousko 20
Obrázek 3 Výherní hrací přístroje 24
Obrázek 4 Centralizovaný loterní systém 25
Obrázek 5 Herna - hráč 28
Obrázek 6 Herna – oddělení stavební příčkou 50
Obrázek 7 Analogová kamera CNB-BBM-21F 55
Obrázek 8 Schéma zapojení IP kamer 56
Obrázek 9 IP kamera AVM-328A 57
Obrázek 10 IP kamera AVN-813Z * 57
Obrázek 11 AVH-312 DVR - síťové záznamové zařízení 58
Obrázek 12 Elmdene; ELM-PA-G3-W 59
Obrázek 13 SENTROL S3555 60

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Účast pacientů na druzích her [20] 40
Tabulka 2 Tabulka souvztažnosti rizik 74
Tabulka 3 Souvztažnost koeficientů 74

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 - Počet zahájených správních řízení v letech 2010 až 2012 47
Graf 2 - Pohlaví respondentů 64
Graf 3 - Věk respondentů 64
Graf 4 - Dosažené vzdělání 65
Graf 5 - Otázka č. 1 – dle pohlaví 65
Graf 6 - Selekce respondentů dle otázky č. 8 67
Graf 7 - Selekce respondentů dle otázky č. 8 67
Graf 8 - Selekce respondentů dle otázky č. 9 68
Graf 9 Vliv lobbingu na tvorbu zákonů 69
Graf 10 Zkušenost s internetovým hraním - dle pohlaví 69
Graf 11 Respondenti nepovažující hraní automatů jako formu relaxu 70
Graf 12 Respondenti považující hraní automatů jako formu relaxu 71
Graf 13 - Souvztažnost koeficientů 75
Graf 14 - Vyhodnocení grafu souvztažnosti rizik 76

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Právní předpisy upravující oblast loterií a jiných podobných her

Příloha P II: Dotazníkové šetření

Příloha P III: Roční výkaz o činnosti zdravotnických zařízení pro obor psychiatrie

Příloha P IV: Registrační formulář UOOU

Příloha P V: Digitální videorekordér CNB-HDF1212E

Příloha P VI: Nejčastěji zjištěné kategorie nedostatků shledaných státním dozorem v roce 2012

PŘÍLOHA P I: PRÁVNÍ PŘEDPISY UPRAVUJÍCÍ OBLAST LOTERIÍ A JINÝCH PODOBNÝCH HER

Oblast loterií a jiných podobných her upravují zejména tyto právní předpisy:

Zákon České národní rady č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 202/1990 Sb.“),

Zákon č. 70/1994 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách,

Zákon č. 149/1998 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění zákona č. 70/1994 Sb., a o změně a doplnění dalších zákonů (dále jen „zákon č. 149/1998 Sb.“),

Zákon č. 63/1999 Sb., kterým se mění zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů, a o změně dalších zákonů,

Zákon č. 353/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony,

Zákon č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů,

Zákon č. 284/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, a o změně a doplnění souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 377/2005 Sb., o doplňkovém dohledu nad bankami, spořitelními a úvěrovými družstvy, institucemi elektronických peněz, pojišťovnami a obchodníky s cennými papíry ve finančních konglomerátech, a o změně některých dalších zákonů (zákon o finančních konglomerátech), ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 254/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů.

K provedení zákona č. 202/1990 Sb. byly vydány tyto prováděcí předpisy:

Vyhláška č. 223/1993 Sb., o hracích přístrojích, ve znění zákona č. 149/1998 Sb.,

Vyhláška č. 285/1998 Sb., o podmínkách monitorování a uchovávání záznamů v kasinu,

Vyhláška č. 315/1999 Sb., o způsobu oznamování soutěží, anket a jiných akcí o ceny, které nejsou spotřebitelskou soutěží.

Kromě zákona č. 202/1990 Sb. se oblasti loterií a jiných podobných her dotýkají zejména tyto právní předpisy:

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění zákona č. 306/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, a některé další zákony,

Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 253/2008 Sb.“),

Zákon č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky

Zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

PŘÍLOHA P II: DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

VLIV HAZARDU NA SPOLEČNOST

Dotazníkové šetření

Obsah

1 Základní údaje **3**

2 Náhled dotazníku **4**

3 Statistika respondentů **8**

4 Přehled odpovědí **9**

1. Máte osobní zkušenost s hazardním hraním? (více možností) . . . 9
2. Vaše nejvyšší jednorázová prohra v hazardních hrách? (Automaty, loterie, atd.) . . . 9
3. Nejvyšší výhra v hazardních hrách? (Automaty, loterie, atd.) ? . . . 9
4. Jak často sázíte loterie? . . . 10
5. Jak často hrajete výherní nebo videoloterijní automaty (VHP,VLT)? . . . 10
6. Kolik jste celkem prohrál(a) na VHP, VLT . . . 11
7. Máte negativní zkušenost s hernama ve vašem městě? . . . 11
8. Počet heren a kasin (VHP a VLT) ve vašem městě je . . . 11
9. Má legální hazard vliv na kriminalitu? . . . 12
10. Jakou trestnou činnost spojujete s hazardem (Více možností) . . . 12
11. Mají firmy legálně provozující hazard společenskou prospěšnost? . . . 13
12. Je ve vašem okolí člověk, který má problém s gamblerstvím? . . . 13
13. Je autoregulace správnou cestou k dosažení dohody mezi obcemi a provozovateli? (autoregulace = odstranění poutačů, jackpotů z venkovních prostor, zrušení benefitů ke hře,atd.) . . . 13
14. Považujete loterijní hry(např. sportka) za hazardní? . . . 14
15. Jaká je podle vás nejčastější příčina choroby patologické hráčství? . . . 14
16. Může být, dle vás, hraní na automatech formou relaxu, zábavy? . . . 15
17. Může při schvalování loterijního zákona hrát významnou roli lobbing? . . . 15
18. Jsou loterie a hazardní hry ekonomicky důležité pro kulturu a sport? . . . 15
19. Vyzkoušel/a jste hru v internetové herně/kasinu? . . . 16
20. Je hraní v intermetových hernách či kasinech v ČR legální? . . . 16
21. Vaše pohlaví? . . . 16
22. Váš věk? . . . 17
23. Dosažené vzdělání? . . . 17

1 Základní údaje

Název výzkumu	Dotazník
Veřejná adresa dotazníku	http://www.survio.com/survey/F7V2D8F5K9D9C9W9P
Zahájení výzkumu	20. 01. 013 00:00
Ukončení výzkumu	20. 03. 2013 23:59
Popis	

2 Náhled dotazníku

Dotazník

Dobrý den,
věnujte prosím několik minut svého času vyplnění následujícího dotazníku.

1. Máte osobní zkušenost s hazardním hraním? (více možností)

- ☐ Výherní automaty,VLT, mechanické zařízení (elektromechanická ruleta)
- ☐ Kasino
- ☐ Loterie
- ☐ Kurzové sázení
- ☐ Ne

2. Vaše nejvyšší jednorázová prohra v hazardních hrách? (Automaty, loterie, atd.)

- ○ méně než 1.000 Kč
- ○ 1.000 - 5.000 Kč
- ○ 5.000 - 10.000 Kč
- ○ vice než 10.000 Kč

3. Nejvyšší výhra v hazardních hrách? (Automaty, loterie, atd.) ?

- ○ Žádná
- ○ méně než 1.000 Kč
- ○ 1.000 - 10.000 Kč
- ○ vice než 10.000 Kč

4. Jak často sázíte loterie?

- ○ Nesázím
- ○ Méně než jedenkrát měsíčně
- ○ Méně než jedenkrát týdně
- ○ Denně

5. Jak často hrajete výherní nebo videoloterijní automaty (VHP,VLT)?

- ○ Nehraji
- ○ Méně než jedenkrát měsíčně
- ○ Méně než jedenkrát týdně
- ○ Denně

6. Kolik jste celkem prohrál(a) na VHP, VLT

- ○ méně než 1.000 Kč
- ○ 1.000 - 10.000 Kč
- ○ 10.000 - 100.000 Kč
- ○ více než 100.000 Kč

7. Máte negativní zkušenost s hernama ve vašem městě?

- ○ Ne, herny mi nevadí
- ○ Ano, rušení nočního klidu
- ○ Ano, časté krádeže
- ○ Nevím, nemám tokovou zkušenost

8. Počet heren a kasin (VHP a VLT) ve vašem městě je

- ○ V okolí nejsou žádné herny, kasina
- ○ Průměrný, není potřeba větší regulace
- ○ Nadměrný, regulaci bych uvítal/a
- ○ Ve svém okolí nechci žádné herny a kasina

9. Má legální hazard vliv na kriminalitu?

- ○ Ne
- ○ Ano, má přímý vliv na kriminalitu
- ○ Nevím

10. Jakou trestnou činnost spojujete s hazardem (Více možností)

- ☐ Hazard nemá vliv na trestnou činnost
- ☐ Majetková trestná činnost (krádeže, podvody...)
- ☐ Násilná trestná činnost (loupežná přepadení)
- ☐ Neplacení výživného, ostatní sociální dopady

11. Mají firmy legálně provozující hazard společenskou prospěšnost?

- ○ Ne, hazard bych zakázal/a
- ○ Ano, tvoří pracovní příležitosti, finance státu a obcím, atd.
- ○ Ano, ale je třeba větší regulace

12. Je ve vašem okolí člověk, který má problém s gamblerstvím?

- ○ Ne
- ○ Ano

13. Je autoregulace správnou cestou k dosažení dohody mezi obcemi a provozovateli? (autoregulace = odstranění poutačů, jackpotů z venkovních prostor, zrušení benefitů ke hře,atd.)

- ○ Ne, hazard bych zakázal/a
- ○ Ano
- ○ Nevím

14. Považujete loterijní hry(např. sportka) za hazardní?

- ○ Ne
- ○ Ano

15. Jaká je podle vás nejčastější příčina choroby patologické hráčství?

- ○ Výherní hrací automaty (VHP, VLT, el. Rutela apod.)
- ○ Loterie (sportka, bingo)
- ○ Hraní v kasinu (Karetní hry, ruleta)
- ○ Jiné

16. Může být, dle vás, hraní na automatech formou relaxu, zábavy?

- ○ Ne
- ○ Ano

17. Může při schvalování loterijního zákona hrát významnou roli lobbing?

- ○ Ne
- ○ Ano

18. Jsou loterie a hazardní hry ekonomicky důležité pro kulturu a sport?

- ○ Ne
- ○ Ano

19. Vyzkoušel/a jste hru v internetové herně/kasinu?

- ○ Ne
- ○ Ano

20. Je hraní v internetových hernách či kasinech v ČR legální?

- ○ Ne
- ○ Ano
- ○ Nevím, nezajímám se o tuto problematiku

21. Vaše pohlaví?

- ○ Muž
- ○ Žena

22. Váš věk?

- ○ méně než 18
- ○ 18 - 35
- ○ 35 - 64
- ○ 65 a více

23. Dosažené vzdělání?

- ○ základní
- ○ střední odborné vzdělání s výučním listem
- ○ střední odborné vzdělání s maturitou
- ○ vysokoškolské vzdělání

Děkuji za Vaše odpovědi a čas věnovaný vyplnění tohoto dotazníku.

3 Statistika respondentů

Arch	Zobrazeno	Zodpovězeno	Zodpovězeno %
Celý dotazník	178	113	63,48

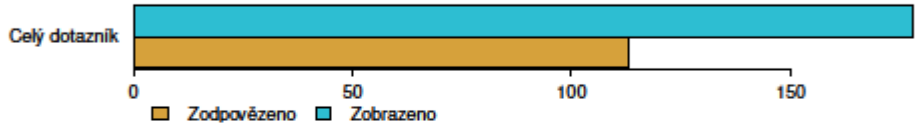

4 Přehled odpovědí

1. Máte osobní zkušenost s hazardním hraním? (více možností)

Výběr z možností, více možných, zodpovězeno: 113x, nezodpovězeno: 0x

Odpověď	Odpovědi	Podíl
Výherní automaty,VLT, mechanické zařízení (elektromechanická ruleta)	47	41,59 %
Kasino	17	15,04 %
Loterie	47	41,59 %
Kurzové sázení	29	25,66 %
Ne	39	34,51 %

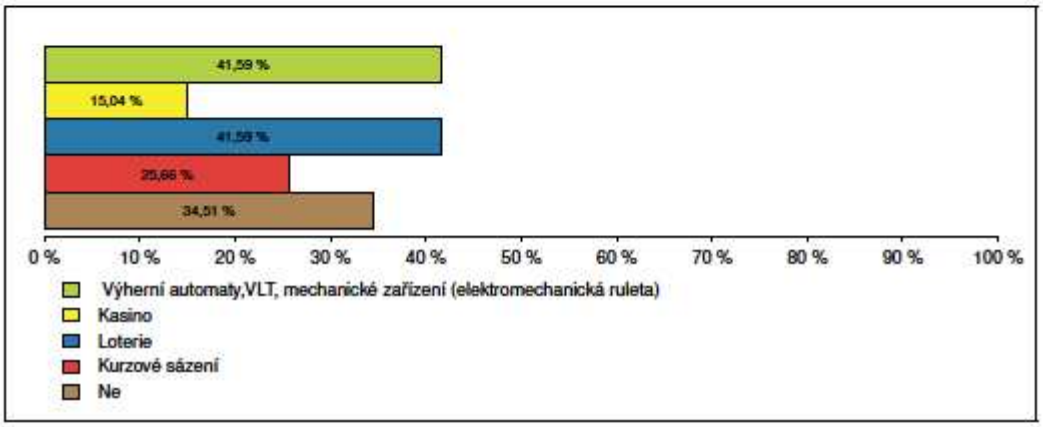

2. Vaše nejvyšší jednorázová prohra v hazardních hrách? (Automaty, loterie, atd.)

Výběr z možností , zodpovězeno: 113x, nezodpovězeno: 0x

Odpověď	Odpovědi	Podíl
méně než 1.000 Kč	91	80,53 %
1.000 - 5.000 Kč	10	8,85 %
5.000 - 10.000 Kč	6	5,31 %
vice než 10.000 Kč	6	5,31 %

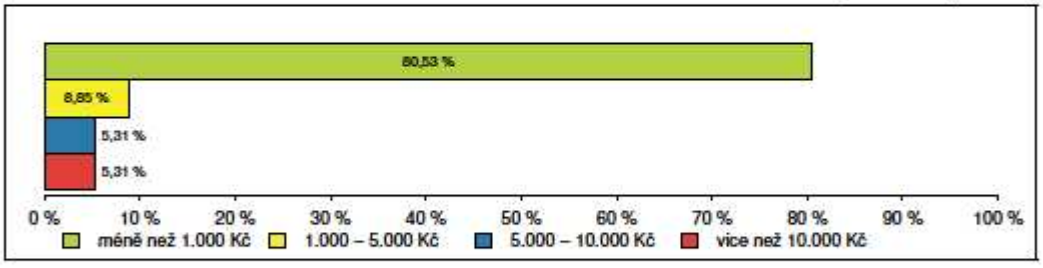

3. Nejvyšší výhra v hazardních hrách? (Automaty, loterie, atd.) ?

Výběr z možností , zodpovězeno: 113x, nezodpovězeno: 0x

Odpověď	Odpovědi	Podíl
Žádná	41	36,28 %
méně než 1.000 Kč	36	31,86 %
1.000 - 10.000 Kč	23	20,35 %
vice než 10.000 Kč	13	11,50 %

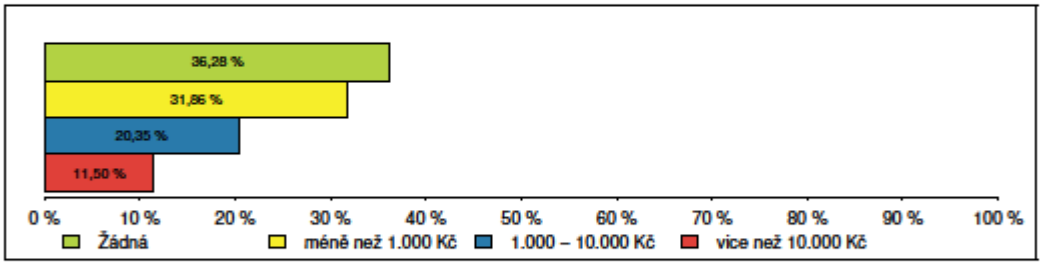

4. Jak často sázíte loterie?

Výběr z možností , zodpovězeno: 113x, nezodpovězeno: 0x

Odpověď	Odpovědi	Podíl
Nesázím	69	61,06 %
Méně než jedenkrát měsíčně	30	26,55 %
Méně než jedenkrát týdně	13	11,50 %
Denně	1	0,88 %

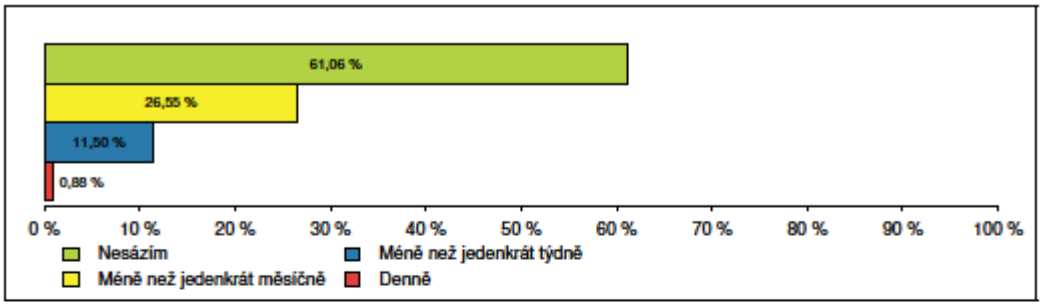

5. Jak často hrajete výherní nebo videoloterijní automaty (VHP,VLT)?

Výběr z možností , zodpovězeno: 113x, nezodpovězeno: 0x

Odpověď	Odpovědi	Podíl
Nehraji	87	76,99 %
Méně než jedenkrát měsíčně	21	18,58 %
Méně než jedenkrát týdně	5	4,42 %
Denně	0	0,00 %

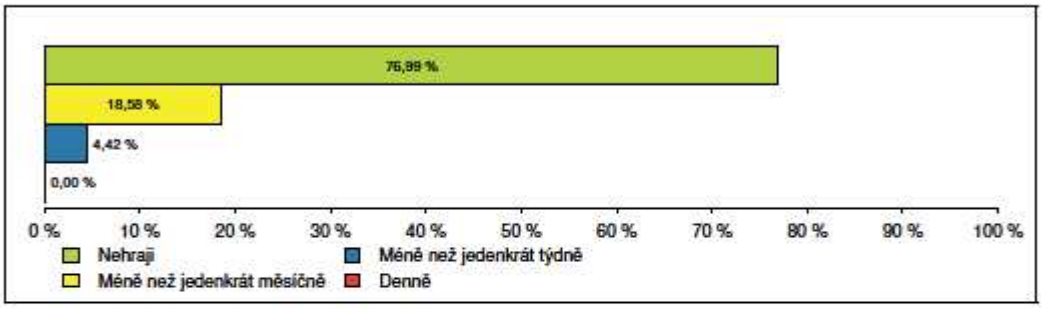

6. Kolik jste celkem prohrál(a) na VHP, VLT

Výběr z možností , zodpovězeno: 113x, nezodpovězeno: 0x

Odpověď	Odpovědi	Podíl
méně než 1.000 Kč	93	82,30 %
1.000 - 10.000 Kč	9	7,96 %
10.000 - 100.000 Kč	10	8,85 %
více než 100.000 Kč	1	0,88 %

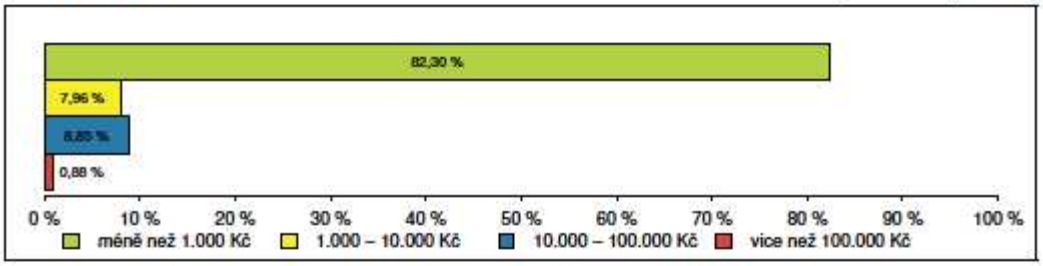

7. Máte negativní zkušenost s hernama ve vašem městě?

Výběr z možností , zodpovězeno: 113x, nezodpovězeno: 0x

Odpověď	Odpovědi	Podíl
Ne, herny mi nevadí	38	33,63 %
Ano, rušení nočního klidu	13	11,50 %
Ano, časté krádeže	10	8,85 %
Nevím, nemám tokovou zkušenost	52	46,02 %

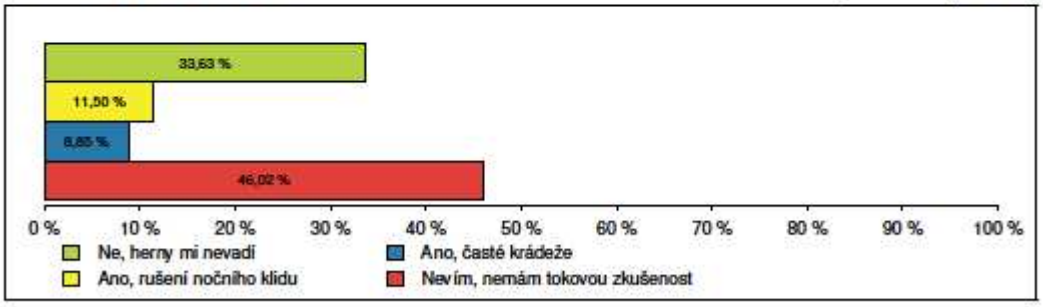

8. Počet heren a kasin (VHP a VLT) ve vašem městě je

Výběr z možností , zodpovězeno: 113x, nezodpovězeno: 0x

Odpověď	Odpovědi	Podíl
V okolí nejsou žádné herny, kasina	10	8,85 %
Průměrný, není potřeba větší regulace	57	50,44 %
Nadměrný, regulaci bych uvítal/a	25	22,12 %
Ve svém okolí nechci žádné herny a kasina	21	18,58 %

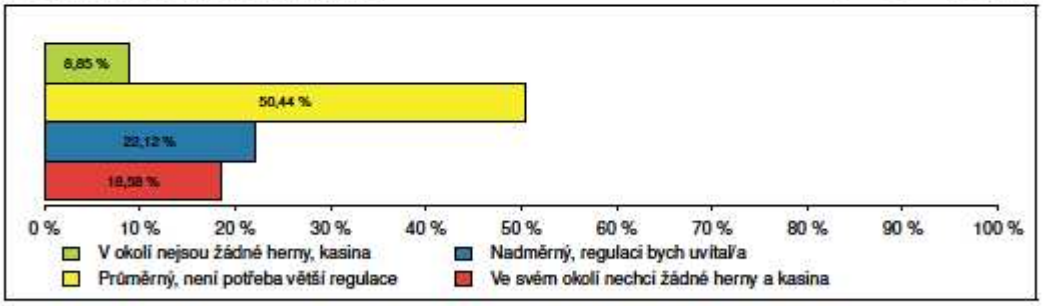

9. Má legální hazard vliv na kriminalitu?

Výběr z možností , zodpovězeno: 113x, nezodpovězeno: 0x

Odpověď	Odpovědi	Podíl
Ne	9	7,96 %
Ano, má přímý vliv na kriminalitu	63	55,75 %
Nevím	41	36,28 %

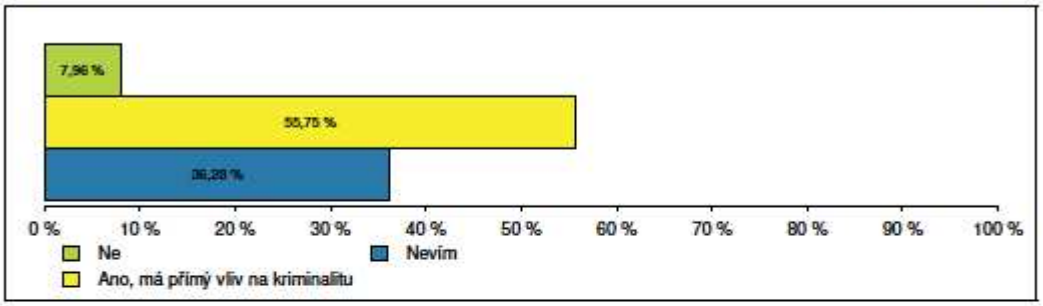

10. Jakou trestnou činnost spojujete s hazardem (Více možností)

Výběr z možností, více možných, zodpovězeno: 113x, nezodpovězeno: 0x

Odpověď	Odpovědi	Podíl
Hazard nemá vliv na trestnou činnost	15	13,27 %
Majetková trestná činnost (krádeže, podvody...)	77	68,14 %
Násilná trestná činnost (loupežná přepadení)	64	56,64 %
Neplacení výživného, ostatní sociální dopady	65	57,52 %

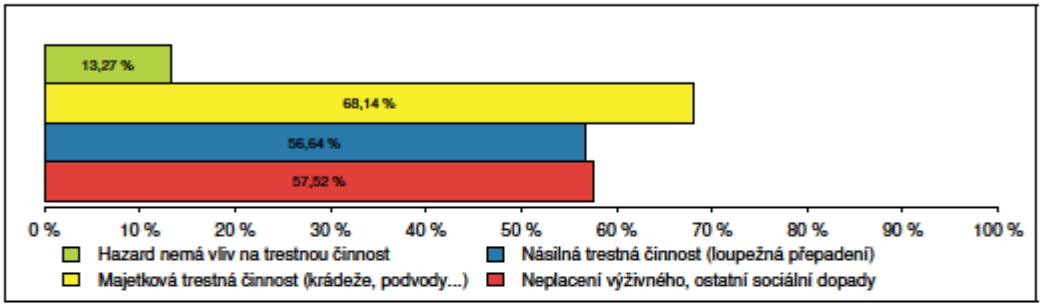

11. Mají firmy legálně provozující hazard společenskou prospěšnost?

Výběr z možností , zodpovězeno: 113x, nezodpovězeno: 0x

Odpověď	Odpovědi	Podíl
Ne, hazard bych zakázal/a	38	33,63 %
Ano, tvoří pracovní příležitosti, finance státu a obcím, atd.	25	22,12 %
Ano, ale je třeba větší regulace	50	44,25 %

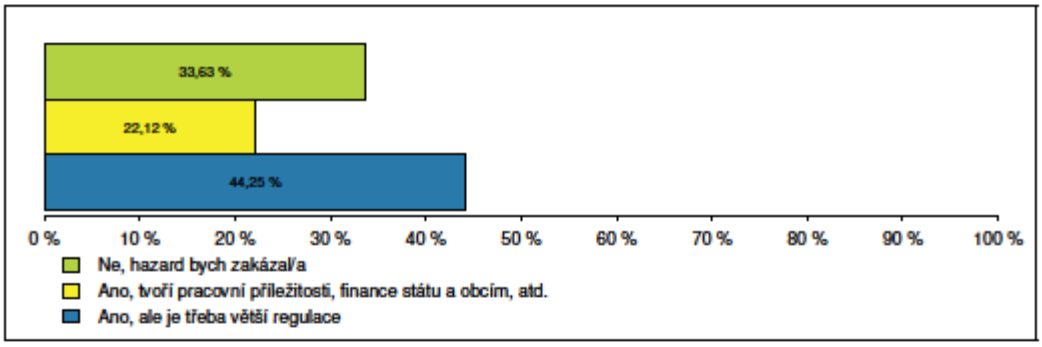

12. Je ve vašem okolí člověk, který má problém s gamblerstvím?

Výběr z možností , zodpovězeno: 113x, nezodpovězeno: 0x

Odpověď	Odpovědi	Podíl
Ne	70	61,95 %
Ano	43	38,05 %

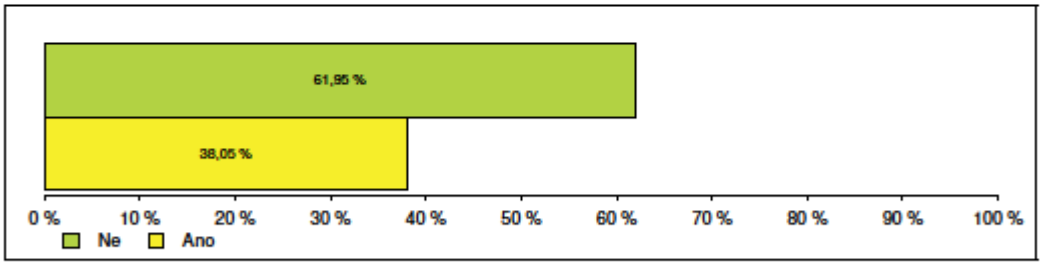

13. Je autoregulace správnou cestou k dosažení dohody mezi obcemi a provozovateli? (autoregulace = odstranění poutačů, jackpotů z venkovních prostor, zrušení benefitů ke hře,atd.)

Výběr z možností , zodpovězeno: 113x, nezodpovězeno: 0x

Odpověď	Odpovědi	Podíl
Ne, hazard bych zakázal/a	17	15,04 %
Ano	39	34,51 %
Nevím	57	50,44 %

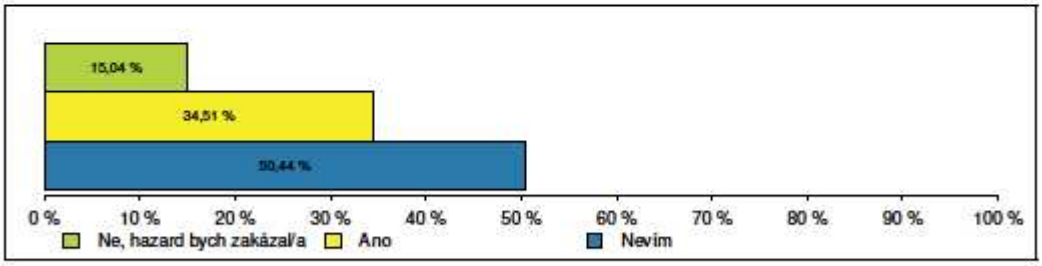

14. Považujete loterijní hry(např. sportka) za hazardní?

Výběr z možností , zodpovězeno: 113x, nezodpovězeno: 0x

Odpověď	Odpovědi	Podíl
Ne	82	72,57 %
Ano	31	27,43 %

15. Jaká je podle vás nejčastější příčina choroby patologické hráčství?

Výběr z možností , zodpovězeno: 113x, nezodpovězeno: 0x

Odpověď	Odpovědi	Podíl
Výherní hrací automaty (VHP, VLT, el. Rutela apod.)	91	80,53 %
Loterie (sportka, bingo)	1	0,88 %
Hraní v kasinu (Karetní hry, ruleta)	10	8,85 %
Jiné	11	9,73 %

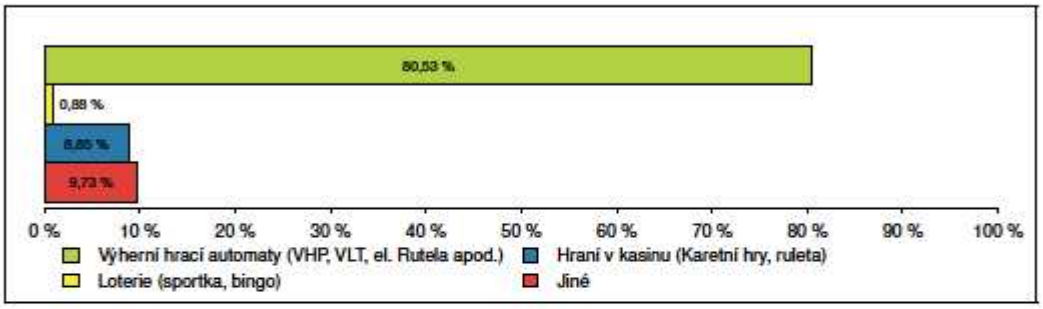

16. Může být, dle vás, hraní na automatech formou relaxu, zábavy?

Výběr z možností , zodpovězeno: 113x, nezodpovězeno: 0x

Odpověď	Odpovědi	Podíl
Ne	56	49,56 %
Ano	57	50,44 %

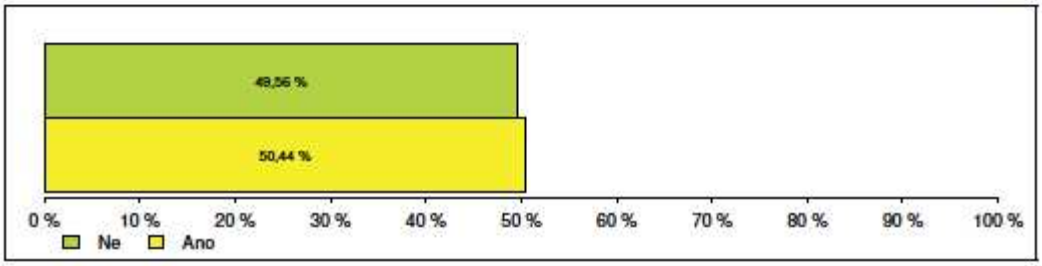

17. Může při schvalování loterijního zákona hrát významnou roli lobbing?

Výběr z možností , zodpovězeno: 113x, nezodpovězeno: 0x

Odpověď	Odpovědi	Podíl
Ne	15	13,27 %
Ano	98	86,73 %

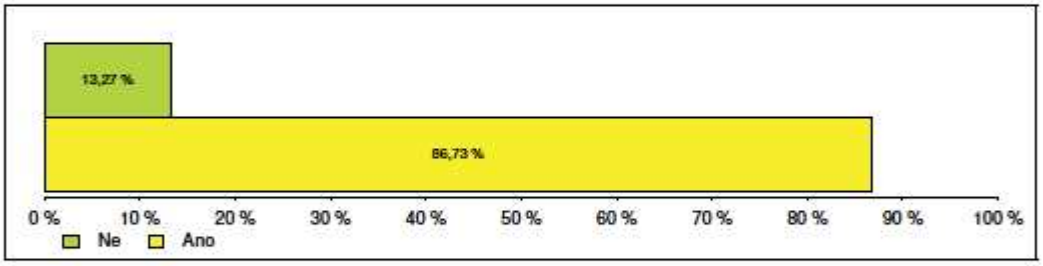

18. Jsou loterie a hazardní hry ekonomicky důležité pro kulturu a sport?

Výběr z možností , zodpovězeno: 113x, nezodpovězeno: 0x

Odpověď	Odpovědi	Podíl
Ne	65	57,52 %
Ano	48	42,48 %

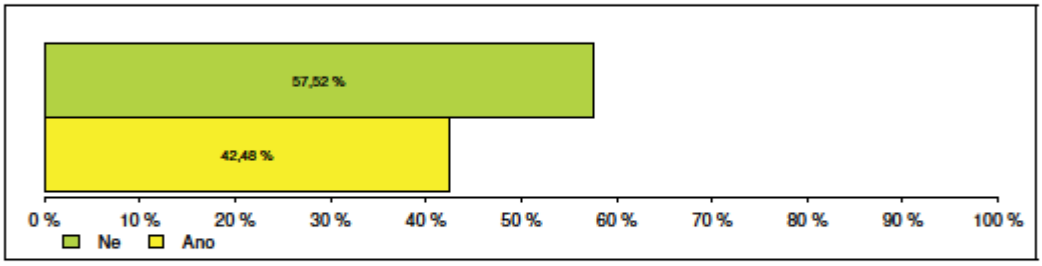

19. Vyzkoušel/a jste hru v internetové herně/kasinu?

Výběr z možností , zodpovězeno: 113x, nezodpovězeno: 0x

Odpověď	Odpovědi	Podíl
Ne	100	88,50 %
Ano	13	11,50 %

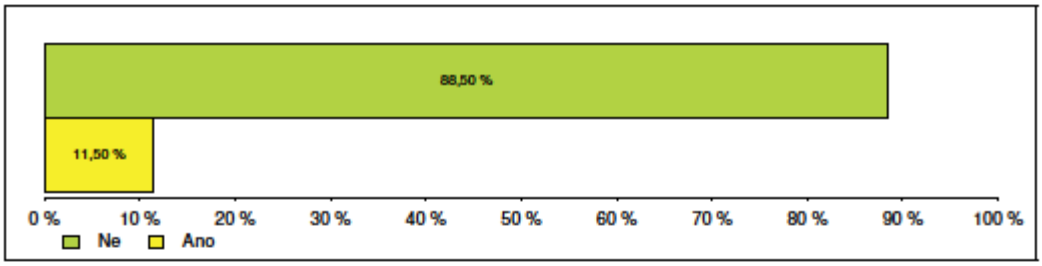

20. Je hraní v intermetových hernách či kasinech v ČR legální?

Výběr z možností , zodpovězeno: 113x, nezodpovězeno: 0x

Odpověď	Odpovědi	Podíl
Ne	28	24,78 %
Ano	21	18,58 %
Nevím, nezajímám se o tuto problematiku	64	56,64 %

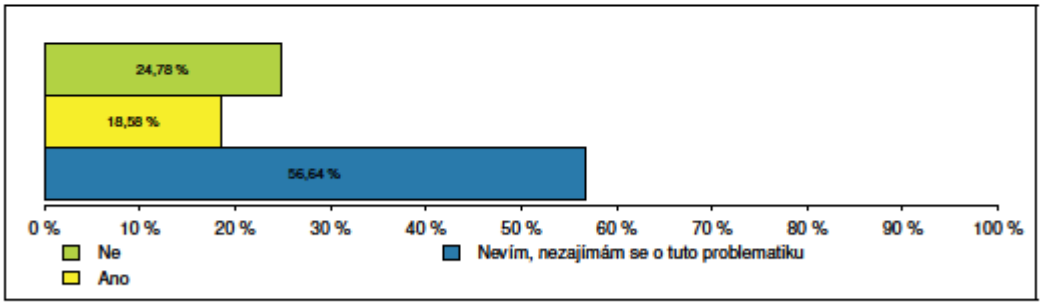

21. Vaše pohlaví?

Výběr z možností , zodpovězeno: 113x, nezodpovězeno: 0x

Odpověď	Odpovědi	Podíl
Muž	52	46,02 %
Žena	61	53,98 %

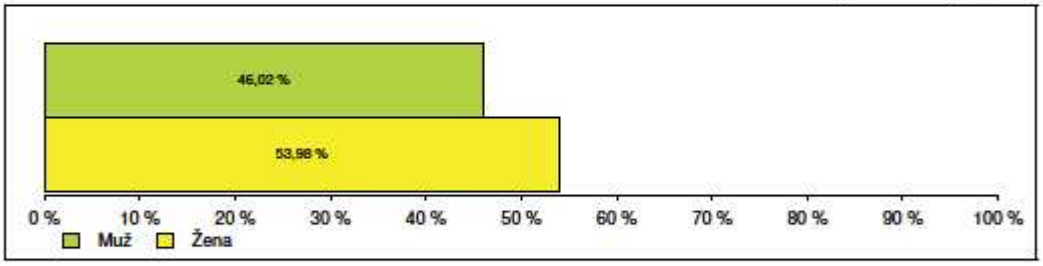

22. Váš věk?

Výběr z možností , zodpovězeno: 113x, nezodpovězeno: 0x

Odpověď	Odpovědi	Podíl
méně než 18	3	2,65 %
18 - 35	73	64,60 %
35 - 64	33	29,20 %
65 a více	4	3,54 %

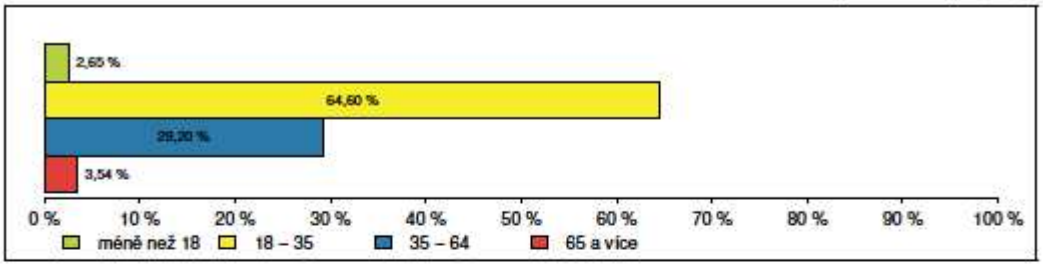

23. Dosažené vzdělání?

Výběr z možností , zodpovězeno: 113x, nezodpovězeno: 0x

Odpověď	Odpovědi	Podíl
základní	3	2,65 %
střední odborné vzdělání s výučním listem	14	12,39 %
střední odborné vzdělání s maturitou	62	54,87 %
vysokoškolské vzdělání	34	30,09 %

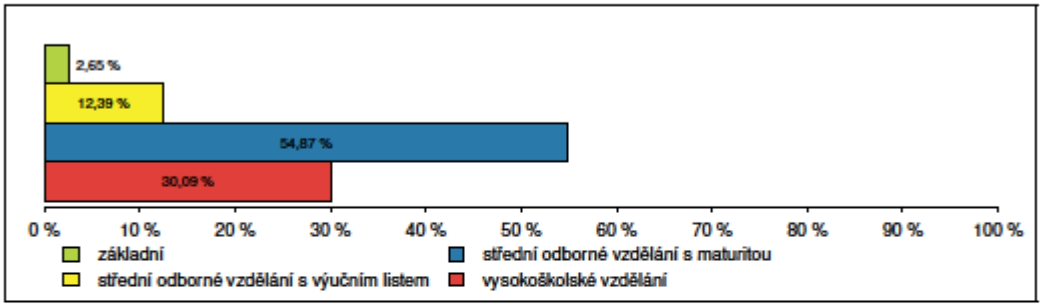
2,65 %
12,39 %
54,87 %
30,09 %
0 %
10 %
20 %
30 %
40 %
50 %
60 %
70 %
80 %
90 %
100 %
základní
střední odborné vzdělání s maturitou
střední odborné vzdělání s výučním listem
vysokoškolské vzdělání

PŘÍLOHA P III: ROČNÍ VÝKAZ O ČINNOSTI ZDRAVOTNICKÝCH ZAŘÍZENÍ PRO OBOR PSYCHIATRIE

Ambulantní péče

V letech 2005–2011 bylo v psychiatrických ambulancích ošetřeno s diagnózou F63.0 (patologické hráčství) v průměru 1 370 pacientů ročně. Na celkovém počtu léčených pacientů v těchto ambulancích se podíleli cca 0,25 %. V letech 2005–2007 došlo u těchto pacientů k postupnému snižování jejich počtu (z 1 404 na 1 248 pacientů v roce 2007). V roce 2008 bylo léčeno o téměř 11 % pacientů více než v roce 2007, tj. o 135 pacientů a během následujících dvou let vzrostl jejich počet o více než 5 % (na 1 456 pacientů v roce 2010). V roce 2011 se snížil počet pacientů o téměř 5 % na 1 385.

Pro tuto diagnózu byli častěji ošetřováni muži. Ženy se podílely na celkovém počtu pacientů v průměru necelými 9 %, nejméně se jich léčilo v roce 2005, kdy byl jejich podíl pouze 5,6 %, v posledních dvou letech jejich podíl roste (necelých 10 % v roce 2010 a téměř 13 % v roce 2011).

Pacienti, kteří byli léčeni pro diagnózou F63.0 v daném roce poprvé v životě, tvořili v roce 2005 a 2006 přibližně 43 % z celkového počtu těchto pacientů, v roce 2007 a 2008 jejich podíl mírně poklesl, a to na 38 %, resp. 36 %, a v roce 2009 opět vzrostl na 42 %. V letech 2010 a 2011 tvořili pacienti poprvé v životě léčení pro gambling třetinu všech léčených s touto diagnózou.

Během sledovaného období se mění také věková struktura pacientů. V posledních letech dochází ke snížení podílu pacientů ve věku 15–19 let z více než 11 % z celkového počtu pacientů léčených pro gambling v roce 2008 až na 3 % v roce 2010, v roce 2011 jejich podíl mírně vzrostl na necelé 4 %. Podíl dětí ve věku do 14 let byl v těchto letech nepatrný, a to od 0,1 % do 0,2 %. Výjimkou byl rok 2008, kdy došlo k nárůstu podílu jak dětí do 14 let (na 0,4 %), tak i mladistvých do 20 let (na více než 11 %). Tento nárůst byl pravděpodobně dán tím, že v předchozích letech problémy mladistvých spojené s počítači byly diagnostikovány jako poruchy chování. Od roku 2008 začali lékaři tyto problémy diagnostikovat jako patologické hráčství. Podíl pacientů starších 20 let se neustále zvyšoval z 94 % v roce 2004 až na necelých 97 % v roce 2011.

Při srovnání počtu pacientů přepočteného na 100 tisíc obyvatel daného kraje byl v roce 2011 patologickým hráčstvím nejvíce zasažen Moravskoslezský kraj (22 pacientů na 100 tisíc obyvatel), Praha (20 pacientů) a Královéhradecký kraj (16 pacientů). Nejnižší byl tento ukazatel v kraji Libereckém a Středočeském (6 pacientů na 100 tisíc obyvatel).

Při regionálním porovnání počtu pacientů v letech 2005 a 2011 došlo k velkým výkyvům, které jsou dány malým počtem pacientů v jednotlivých krajích. Proti roku 2005 stoupl přepočtený počet pacientů na obyvatele kraje nejvíce v Jihočeském kraji (1,5krát; z 49 na 76 pacientů), v Ústeckém kraji (1,3krát; ze 68 na 90 pacientů), v Karlovarském kraji (1,3krát; z 22 na 28 pacientů) a v Praze (1,2krát; z 193 na 245 pacientů). Ke snížení míry prevalence došlo v Královéhradeckém kraji o dvě třetiny (ze 150 na 87 pacientů) a v Libereckém kraji o téměř polovinu (ze 128 na 86 pacientů). V této souvislosti je nutné zdůraznit, že pacienti jsou sledováni podle sídla zdravotnického zařízení, nikoli podle adresy trvalého bydliště, a pacient se může léčit v jiném kraji než má trvalé bydliště.

Lůžková péče

S diagnózou F63.0 byl počet hospitalizací v psychiatrických léčebnách a na psychiatrických odděleních lůžkových zařízení o cca 60 % nižší než počet ambulantních pacientů, v průměru bylo 550 hospitalizací ročně. Uvedený počet hospitalizací měl podobný vývoj jako počet pacientů v ambulantní péči. Od roku 2005 se snižoval počet těchto hospitalizací. V roce 2008 došlo k nárůstu v porovnání s rokem 2007 o téměř 4 % (z 490 na 509 hospitalizací), v roce 2009 vzrostl počet hospitalizací o další více než pětinu (na 617 hospitalizací), v roce 2010 meziročně klesl o více než 13 % (na 536 hospitalizací). V roce 2011 stoupl jejich počet o necelých 5 % na 560 hospitalizací.

Pro diagnózu F63.0 bylo hospitalizováno více mužů než žen. Podíl žen byl nižší než v ambulantní péči, a v průměru činil necelých 8 % z celkového počtu hospitalizací s touto diagnózou. V posledních letech se tento podíl postupně zvyšuje. V letech 2008 a 2009 byl podíl žen 7,7 %, resp. 7,8 %, v roce 2010 dokonce 11 % a v roce 2011 činil 10 %. Také u hospitalizací jsou v krajích velké rozdíly mezi srovnávanými roky, které jsou dány velmi malým počtem těchto případů. V roce 2011 byl nejvyšší přepočtený počet pacientů na obyvatele kraje v Moravskoslezském (7,9 pacienta na 100 tisíc obyvatel kraje) a v Olomouckém kraji (6,4 pacienta). Nejnižší byl tento ukazatel v Kraji Vysočina (2,5 pacienta) a v Praze (4,1 pacienta). K nejvyššímu nárůstu proti roku 2005 došlo

v Karlovarském kraji, kde vzrostl počet hospitalizací s diagnózou F63.0 více než 1,4krát (z 9 na 13 hospitalizací), a v Královéhradeckém kraji, kde došlo k nárůstu o třetinu (z 24 na 33). K poklesu hospitalizací došlo v Kraji Vysočina, a to o 38 % (z 21 na 13), a v kraji Jihočeském, kde došlo k poklesu o téměř 28 % (z 30 na 22 hospitalizací).

Od roku 2005 byl nejvyšší podíl hospitalizací ve věkových skupinách 25–29 let a 30–34 let (22 %, resp. 18 %), mladiství do 20 let tvořili 2 %. V roce 2011 bylo hospitalizováno necelých 18 % pacientů ve věku 25–29 let a více než 16 % ve věku 30–34 let. K nárůstu počtu hospitalizací v roce 2011 proti roku 2005 došlo u věkové skupiny 15–19 let, a to téměř na dvojnásobek (z 14 na 27 hospitalizací). Ve věkové skupině 20–24 let došlo k poklesu o 13 % (z 84 na 73 hospitalizací). U ostatních věkových skupin je meziroční srovnání vzhledem k malému počtu případů dost obtížné.

V členění podle zaměstnání bylo ve sledovaném období nejvíce hospitalizací (v průměru 45 %) ve skupině „nepracující, dítě, studující“. Kolem 18 % tvořily hospitalizace ze skupiny zaměstnání „řemeslník a kvalifikovaný dělník (kromě obsluhy strojů a zařízení)“ a 16 % skupina „provozní pracovník ve službách“.

Počet pacientů ambulantně léčených pro problémy s patologickým hráčstvím se v letech 2005–2011 příliš neměnil, ročně se pohyboval v průměru kolem 1 370 pacientů. Počet hospitalizací pro tuto diagnózu se ve sledovaném období pohyboval v průměru kolem 550. Většinu pacientů jak v ambulantní, tak i lůžkové péči tvořili muži, podíl žen se pohyboval mezi 8–9 %, ale v posledních letech tento podíl roste. Podíl dětí a mladistvých byl nepatrný. Pacienti starší 20 let se na celkovém počtu pacientů podíleli cca 95 %.

PŘÍLOHA P IV: REGISTRAČNÍ FORMULÁŘ UOOU

Oznámení o zpracování (změně zpracování) osobních údajů

1. Informace o povaze oznámení

○ nové oznámení o zpracování osobních údajů

○ oznámení o změně zpracování osobních údajů

	registrační číslo oznamovatele (pokud již bylo Úřadem přiděleno)
	pořadové číslo registrace (pokud již bylo Úřadem přiděleno)

2. Informace o správci

○ **Identifikace právnické osoby nebo fyzické osoby podnikající:**

	Identifikační číslo (IČ)
	Obchodní firma nebo název
	Adresa sídla (ulice, číslo popisné a orientační)
	Město
	PSČ

○ **Identifikace fyzické osoby nepodnikající:**

	Příjmení
	Jméno
	Místo trvalého pobytu (ulice, číslo popisné a orientační)
	Město
	PSČ
	Datum narození

Kontaktní osoba:

	Příjmení
	Jméno
	Kontaktní adresa (ulice, číslo popisné a orientační)
	Město
	PSČ
	Telefonní číslo
	Faxové číslo
	E-mailová adresa

3. Účel(y) zpracování a kategorie osobních údajů

ÚČEL(Y) ZPRACOVÁNÍ

KATEGORIE OSOBNÍCH ÚDAJŮ

- [ ] adresní a identifikační údaje
- [ ] citlivé údaje
- [ ] popisné údaje
- [ ] údaje o jiné osobě
- [ ] jiné

ROZSAH ZPRACOVÁVANÝCH OSOBNÍCH ÚDAJŮ

OSOBNÍ ÚDAJE BUDOU ZPRACOVÁVÁNY SE SOUHLASEM SUBJEKTU ÚDAJŮ

○ ANO ○ NE

Poznámka:

- Podmínky zpracování osobních údajů bez souhlasu subjektu údajů (viz §5 odst. 2 zákona č. 101/2000 Sb.).
- Správce je povinen shromažďovat osobní údaje odpovídající pouze stanovenému účelu a v rozsahu nezbytném pro naplnění stanoveného účelu (viz §5 odst. 1 písm. d) zákona č. 101/2000 Sb.).

4. Kategorie subjektů údajů

Označte kategorii subjektu údajů, jehož osobní údaje uvedené pod bodem 3 hodláte zpracovávat.

- [ ] zákazníci (klienti) oznamovatele
- [ ] členové oznamovatele
- [ ] zaměstnanci oznamovatele
- [ ] osoby s jiným vztahem k oznamovateli

5. Citlivé údaje

Citlivé údaje vypovídající o:

- [ ] národnostním, rasovém nebo etnickém původu
- [ ] členství v odborových organizacích
- [ ] odsouzení za trestný čin
- [ ] sexuálním životě
- [ ] genetickém údaji
- [ ] politických postojích
- [ ] náboženství a filosofickém přesvědčení
- [ ] zdravotním stavu
- [ ] biometrickém údaji

Poznámka:

Podmínky zpracování citlivých údajů (viz §9 zákona č. 101/2000 Sb.)

6. Zdroje osobních údajů

☐ přímo od subjektu údajů

☐ z veřejných zdrojů

☐ jiné zdroje

7. Popis způsobu zpracování osobních údajů

☐ kamerovými systémy - zpracovatelem

☐ manuální - vlastními zaměstnanci

☐ manuální - zpracovatelem

☐ jiný způsob zpracování

☐ kamerovými systémy - vlastními zaměstnanci

☐ automatizované - vlastními zaměstnanci

☐ automatizované - zpracovatelem

Doplňující formulář pro oznámení zpracování osobních údajů kamerovými systémy

Úřad pro ochranu osobních údajů vypracoval k problematice kamerového sledování několik dokumentů, které jsou umístěny na hlavní stránce této webové prezentace v sekci "Kamerové systémy". Pokud jste se s jejich obsahem doposud neseznámili, doporučujeme Vám tak učinit. Tyto materiály Vám mohou významně usnadnit formulování odpovědí na níže uvedené otázky a současně poskytnout návod, jak provozovat kamerový systém v souladu právními předpisy.

1. Počet kamer, zapojených do systému

2. Typ kamer (stacionární, mobilní, jiné)

3. Umístění kamer (např. u vstupních dveří, na chodbách atd.)

4. Záznamy z kamerového systému jsou uchovávány po dobu

5. Popište způsob opatření k zajištění ochrany snímacích zařízení, přenosných cest a datových nosičů na nichž jsou uloženy záznamy, před neoprávněným nebo nahodilým přístupem, změnou, zničením či ztrátou nebo jiným neoprávněným zpracováním

6. Jakým způsobem jsou subjekty údajů informovány o používání Vašeho kamerového systému

7. Režim kamerového sledování (např. pouze mimo pracovní dobu, pouze o víkendu, v době od 22:00 do 06:00 následujícího dne, nepřetržitě atd.)

8. Byla provedena analýza, na základě které je možné konstatovat, že:

a. ochrana jiného chráněného práva (např. ochrana majetku) v daném případě převáží nad ochranou soukromí subjektů údajů (sledovaných osob)

b. je kamerový systém prokazatelně vhodným způsobem (prostředkem) k naplnění stanoveného účelu (je možné objektivně dosáhnout jeho prostřednictvím, tak jak je nastaven a umístěn, vytýčeného cíle)?

c. je kamerový systém prokazatelně nutný způsob (prostředek) k řešení daného problému (tzn. že není možné použít jiný, srovnatelný prostředek z hlediska efektivity, nákladů apod., který by zasahoval do soukromí subjektů údajů méně invazivním způsobem)?

⛶ Ano

⛶ Ne

Poznámka:

Tyto informace jsou důležité pro rámcové posouzení, zda jsou při provozování kamerového systému dodržovány hlavní zásady uveřejněné ve stanovisku Úřadu z ledna 2006 a mohou být vyžádány v rámci výzvy k upřesnění vašeho oznámení. Vyplněním formuláře usnadníte registrační proces a můžete předejít případným šetřením týkajícím se podezření z nezákonných postupů (viz §9 zákona č. 101/2000 Sb.).

---

8. Adresa místa (míst) zpracování osobních údajů, je-li odlišná od adresy sídla (bydliště) oznamovatele

1. adresa

	ulice, číslo popisné a orientační
	obec
	PSČ

2. adresa

	ulice, číslo popisné a orientační
	obec
	PSČ

3. adresa

	ulice, číslo popisné a orientační
	obec
	PSČ

9. Příjemce nebo kategorie příjemců, kterým jsou osobní údaje zpřístupněny či sdělovány

☐ nebudou jiní příjemci

☐ jiní příjemci

Poznámka:

Jinými příjemci mohou být např. veřejné úřady, finanční ústavy, subjekty zpracovávající osobní údaje z pověření správce (oznamovatele).

10. Předpokládané předání osobních údajů do jiných států

| | nebude docházet k předání osobních údajů do jiných států

| | osobní údaje budou předány do členských zemí EU

☐ předání se uskuteční na základě smlouvy, jejíž součástí budou standardní smluvní doložky podle Rozhodnutí Komise*

☐ osobní údaje budou předány do třetích zemí

Poznámka:

- Vyplněním této rubriky není splněna povinnost požádat Úřad o povolení k předání osobních údajů do zahraničí podle § 27 zákona č. 101/2000 Sb.
- Podrobnější informace k předávání osobních údajů do zahraničí naleznete na těchto webových stránkách v sekci "Předávání osobních údajů do zahraničí".

***Rozhodnutí Komise:**

- Rozhodnutí Komise ze dne 15. června 2001 o standardních smluvních doložkách pro předávání osobních údajů do třetích zemí podle Směrnice 95/46/ES.
- Rozhodnutí Komise ze dne 27. prosince 2001 o standardních smluvních doložkách pro předávání osobních údajů zpracovatelům usazeným ve třetích zemí podle Směrnice 95/46/ES.
- Rozhodnutí Komise ze dne 27. prosince 2004, kterým se mění rozhodnutí 2001/497/ES, pokud jde o zavádění alternativního souboru standardních smluvních doložek pro předávání osobních údajů do třetích zemí.

11. Popis opatření k zajištění požadované ochrany osobních údajů podle §13 zákona č. 101/2000 Sb.

Manuální i automatizované zpracování:

	zámky, mříže apod.		elektronické zabezpečení
☐	centrální pult ochrany	☐	bezpečnostní směrnice
☐	dokumentace k přijatým technicko-organizačním opatřením		

Automatizované zpracování:

	přístupová práva		antivirová ochrana
☐	bezpečnostní zálohy	☐	bezpečnostní směrnice
☐	šifrování		
☐	jiné		

Doplněk:

Poznámka:

1. příloha:	
2. příloha:	
3. příloha:	

---

12. Prohlášení

| | **Prohlašuji, že uvedené údaje jsou pravdivé a přesné a jsou vyplněny osobou oprávněnou jednat jménem oznamovatele.**

	Příjmení a jméno osoby oprávněné jednat jménem oznamovatele (stat. zástupce)
	Místo vyplnění
	Datum vyplnění

Poznámka:

Při zastupování společnosti na základě plné moci je nutné poslat plnou moc.

PŘÍLOHA P V: DIGITÁLNÍ VIDEOREKORDÉR CNB-HDF1212E

SPECIFICATIONS

Model			HDF1212E
Video	Input	Composite	4Ch, 1.0Vp-p, 75Ω
		Signal Format	NTSC/PAL and RGB(VGA)
	Output	Main Monitor	Composite 1CH BNC, 1CH VGA (Dual Display)
		Output Level	Composite, 1.0Vp-p, 75Ω
Audio	Input & Output / Audio Codec		4CH RCA type / Line 1CH RCA type Output / ADPCM
Recording	Compression Format		H.264 Baseline Profile
	Compression Rate		4 Step Selectable
	Frame Rate (NTSC/PAL)		D1 : 720x480 / 720x576 MAX 60 / 50fps Half D1 : 720x240 / 720x288 MAX 120 / 100fps CIF : 360x240 / 360x288 MAX 120 / 100fps
	Recording Mode		Time Continuous / Schedule / Event / Emergency REC
	Motion Detection		Each Channel Area Selectable
Display	Display Rate		Real time Display per Camera
	Multi-screen Display		1 / 4 / PIP / Digital Zoom
Playback	Display Mode		1 / 4 / Digital Zoom
	Playback Mode		Normal Playback, Various playback speed (Forward and Backward)
	Search Mode		Archived data Search, Data/Time, Calendar, Event
Event	Sensor Input		4 TTL (Terminal Block NO/NC Programmable)
	Alarm Output		2 TTL (Terminal Block NO/NC Programmable)
	Pre-Alarm Recording		Max. 30 sec
	Post-Alarm Recording		Max. 30 Minutes
Language	Multi-Language		English, Korean, Spanish, German, Netherlandars, Japan, French, Italian, Turkish, Greek, Russian, Czech, Slovak, Polish, Portuguese, Traditional Chinese, Simplified Chinese
Storage	Internal HDD	Interface Type	2 SATA type HDD
		Max HDD Capacity	Support 2TB
Backup	Data Exporting	USB	USB Memory & External USB HDD, Own Media Play, Own DB file
Serial Port	PTZ Camera Control		1 RS-485, 1 RS-232
Operation	Control Applications		Via Front Conact Control, USB Mouse, Remote Controller, TCP/IP (Network)
Network	Remote Access Interface		Support Same Local Control Interface
	Remote Access Tools		ActiveX Base Web Live & Search / HDx Viewer and CNB CMS Access (Live, Setting, Search, Recoding, ETC.) / Event Alarm Callback, Remote Site System Check with HDx Viewer and CNB CMS
	DDNS Service		Support by CNB DDNS Server (Free)
	Network Interface		10/100 base-T Ethernet (RJ-45)
	System Time Sync		Support Network Time Protocol
Other	Operating Temperature		5C ~ 40C (41F ~ 104F)
	Operating Humidity		0% ~ 80% / Non-Condensing
	Power		DC12V, 3.33A, 40W
	Dimensions (WxHxD)		340 x 67 x 267 (mm)
	Weight		Approx. 3kg (Without HDD)

DIMENSIONS

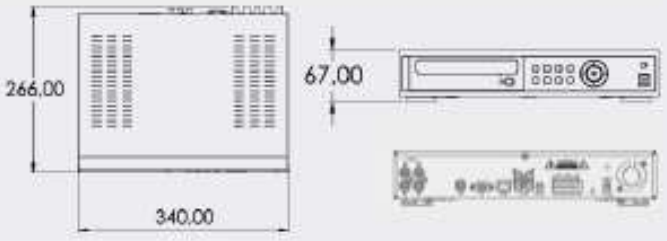

PŘÍLOHA P VI: NEJČASTĚJI ZJIŠTĚNÉ KATEGORIE NEDOSTATKŮ SHLEDANÝCH STÁTNÍM DOZOREM V ROCE 2012

Nejčastěji zjištěné kategorie nedostatků shledaných státním dozorem v roce 2012	Počet
Nepřítomnost odpovědné osoby oprávněné jednat s orgánem státního dozoru	110
Nezajištěn dozor osobou odpovědnou za zákaz vstupu osob mladších 18 let	95
Nevyvěšení herních plánů	78
Neoznačená provozovna (chybějící název, adresa a jména osoby odpovědné za řádný provoz na vstupu)	55
Nenahlášení odpovědné osoby (případně změny v odpovědné osobě) orgánu státního dozoru	52
Chybějící technická blokace herního zařízení v místě se zvláštním provozním režimem	44
Provozování před nabytím právní moci rozhodnutí	39
Neplatná registrační známka na technickém zařízení (TZ)	38
Nepředložení účetní dokumentace provozovatele na vyžádání kontrolního orgánu/ odmítnutí součinnosti při kontrole	37
TZ nebylo označeno platnou registrační známkou/ známka nebyla na přístupném místě	34
Přítomnost mladistvého v herně či u herního zařízení	31
Nevyvěšení návštěvního řádu	29
Neohlášení změny provozní doby místně příslušnému finančnímu úřadu	29
Neumístění upozornění na zákaz hraní osobám mladším 18 let.	27
Neoznámení zahájení nebo ukončení provozu loterie nebo jiné podobné hry	26

Provozování TZ v herním středisku označeném jako "kasino", nebo "casino".	25
Neumožnění provést kontrolu	23
Vyúčtování loterie nebo jiné podobné hry nedodáno v zákonné lhůtě	23
Provozování hry bez platného povolení	19
Nevedení denní jmenné evidence návštěvníků kasina	17
Nezřetelný a málo rozlišující záznam monitorovacího zařízení v kasinu	11